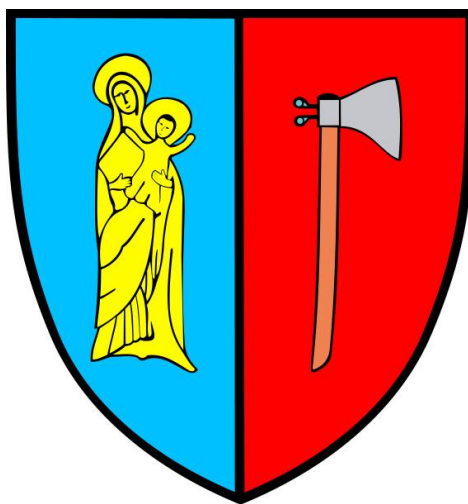

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXVII/274/2017
Rady Gminy Wągrowiec
z dnia 22 lutego 2017 r.

G M I N A W ą G R O W I E C

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WĄGROWIEC**

WĄGROWIEC

O P R A C O W A N I E

W ą G R O W I E C 2 0 1 6

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Główny Projektant:

mgr inż. arch. Agata Marciniak

Projektanci:

mgr inż. arch.	Aldona Cieśla
mgr inż. arch.	Iwona Stachowska
mgr inż. arch.	Filip Koczorowski
mgr inż.	Katarzyna Misiołek
mgr inż.	Magdalena Trzpil
mgr inż.	Łukasz Ślisiński
mgr	Radosław Milczarek

Asystenci projektantów:

mgr inż. arch. krajobrazu	Katarzyna Beym
mgr	Anna Bilska
mgr inż. arch. krajobrazu	Anna Gajda
mgr inż. arch. krajobrazu	Paulina Stachowska
mgr inż. arch. krajobrazu	Alicja Czarnecka

CZĘŚĆ 1

UWARUNKOWANIA

SPIS TREŚCI

	Wstęp - przedmiot i cel opracowania	str. 7
	Uwarunkowania rozwoju gminy.	str.8
1	Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie, uzbrojenie terenu oraz stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.	str.8
1.1	Ogólna charakterystyka gminy.	str.8
1.2	Ludność.	str.8
1.3	Funkcje gminy i użytkowanie gruntów.	str.8
1.4	Uwarunkowania planistyczne.	str.9
1.4.1	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.	str.9
1.4.2	Decyzje o warunkach zabudowy.	str.10
1.5	Turystyka, wypoczynek i rekreacja.	str.11
1.5.1	Baza noclegowa i gastronomiczna oraz inne obiekty i wyposażenie turystyczne.	str.11
1.5.2	Trasy turystyczne.	str.11
1.6	Transport i komunikacja.	str.12
1.6.1	System drogowy.	str.12
1.6.2	System kolejowy.	str.12
1.6.3	System pieszy i rowerowy.	str.13
1.6.4	System transportu wodnego.	str.13
1.7	Infrastruktura techniczna.	str.13
1.7.1	Telekomunikacja.	str.13
1.7.2	Zaopatrzenie w ciepło.	str.13
1.7.3	Zaopatrzenie w gaz.	str.13
1.7.4	Zaopatrzenie w wodę.	str.14
1.7.5	Kanalizacja.	str.14
1.7.6	Elektroenergetyka.	str.15
1.7.7	Gospodarka odpadami.	str.15
1.7.8	Odnawialne źródła energii.	str.16
2	Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.	str.16
2.1	Struktura przestrzenna gminy.	str.16
2.2	Infrastruktura usługowa oraz działalność gospodarcza.	str.16
2.3	Rolnictwo.	str.18
2.4	Lokalizacja zakładów przemysłowych i usług.	str.18
2.5	Ochrona przyrody i krajobrazu.	str.18
2.6	Ocena ładu przestrzennego gminy.	str.18
3	Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.	str.19
3.1	Położenie geograficzne i rzeźba terenu.	str.19
3.2	Budowa geologiczna, kopaliny.	str.20
3.3	Zasoby wodne.	str.21
3.3.1	Wody powierzchniowe.	str.21
3.3.2	Wody podziemne.	str.23
3.4	Gleby.	str.24
3.5	Szata roślinna.	str.24
3.6	Świat zwierzęcy.	str.25
3.7	Klimat lokalny.	str.26
3.8	Jakość powietrza atmosferycznego.	str.26

3.9	Leśna przestrzeń produkcyjna.	str.27
3.10	Rolnicza przestrzeń produkcyjna.	str.27
3.11	Formy ochrony przyrody.	str.28
3.11.1	Rezerwat przyrody „Dębina”	str.28
3.11.2	Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”.	str.28
3.11.3	Natura 2000.	str.29
3.11.4	Pomniki Przyrody.	str.29
3.11.5	Użytki ekologiczne.	str.32
3.11.6	Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.	str.32
3.12	Inne obszary chronione.	str.34
3.12.1	Lasy ochronne.	str.34
3.12.2	Zabytkowe parki podworskie.	str.34
3.12.3	Krajowa sieć ECONET-POLSKA.	str.35
3.13	Klimat akustyczny.	str.36
4	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	str.37
4.1	Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków.	str.37
4.1.1	Obiekty zabytkowe nieruchome.	str.37
4.1.2	Zabytkowe parki podworskie.	str.38
4.1.3	Zabytkowe obiekty archeologiczne.	str.39
4.2	Gminna Ewidencja Zabytków.	str.39
4.3	Program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w gminie Wągrowiec.	str.40
4a	Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.	str.40
5	Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.	str.41
5.1	Rozwój ludnościowy gminy Wągrowiec – prognoza demograficzna.	str.41
5.2	Jakość życia mieszkańców.	str.41
5.2.1	Warunki mieszkaniowe.	str.41
5.2.2	Rynek pracy.	str.42
5.2.3	Bezrobocie.	str.43
5.2.4	Hałas.	str.43
5.2.5	Uciążliwości odorowe.	str.43
5.2.6	Problemy społeczne.	str.43
6	Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.	str.44
6.1	Zagrożenie powodzią.	str.44
6.2	Zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych.	str.44
6.3	Zagrożenia antropogeniczne.	str.45
6.4	Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym.	str.46
6.5	Zagrożenia poważną awarią.	str.46
7	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.	str.46
7.1	Determinanty rozwoju gminy.	str.46
7.1.1	Ograniczenia rozwoju.	str.46
7.1.2	Czynniki sprzyjające rozwojowi.	str.47
7.1.3	Potrzeby rozwoju.	str.48
7.2	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.	str.48
7.2.1	Analizy ekonomiczne.	str.48
7.2.2	Analizy środowiskowe.	str.48
7.2.3	Analizy społeczne.	str.49
7.2.4	Prognoza demograficzna.	str.49
7.2.5	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.	str.51
7.2.6	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.	str.53
7.3	Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów.	str.57

7.4	Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.	str.58
-----	--	--------

8	Stan prawny gruntów.	str.60
9	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.	str.60
10	Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.	str.60
11	Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.	str.60
12	Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	str. 61
13	Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	str.61
14	Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.	str.62
	Spis załączników graficznych.	str.62

Wstęp. Przedmiot i cel opracowania.

Podstawą do rozpoczęcia prac nad niniejszym dokumentem, zwanym dalej Studium, jest Uchwała Nr LV/464/2014 z dnia 15 października 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec.

Studium zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.).

Dane statystyczne uzyskane z GUS zawarte w opracowaniu są aktualne na koniec 2013 r., a prognoza demograficzna oparta jest o dane z końca 2014 r., zgodnie z danymi które były dostępne w momencie opracowywania dokumentu i momentem przekazania projektu do opiniowania i uzgodnień.

Procedurę planistyczną określa art. 11 cyt. ustawy¹, a wszystkie jej etapy zostały zebrane w dokumentacji formalno-prawnej studium.

Zgodnie z obowiązującą ustawą¹, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych w gminie, obejmującym cały jej obszar. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Nowe akty prawne lub zmiany w istniejących, związane bezpośrednio z planowaniem przestrzennym, mają duży wpływ na zakres obecnego studium.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego. Jest ono dokumentem prezentującym politykę przestrzenną gminy, sporządzonym dla całego obszaru gminy i określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Podstawowymi zadaniami opracowanego Studium są:

- dostosowanie dokumentu do obowiązujących przepisów,
- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowanie kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do sporządzania planów miejscowych,
- ustalenie kierunków rozwoju sieci infrastruktury technicznej,
- promocja gminy.

Przy sporządzeniu Studium uwzględniono opracowania wykonane dla gminy, tj.:

- Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Wągrowiec (Wągrowiec, listopad 2012 r., zaktualizowano w lutym 2013 r.);
- Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2012 – 2015 (załącznik do uchwały Nr XV/105/2011 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 października 2011 r.) oraz Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.)
- Gminna Ewidencja Zabytków (Gmina Wągrowiec 2012);

¹ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.)

- Program ochrony środowiska Gminy Wągrowiec na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016 – 2019 (załącznik do uchwały nr XXXIII/263/2013 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 28 stycznia 2013 r.);
- Raport o stanie Gminy Wągrowiec, powstały w ramach prac doradczych Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” (luty 2002);
- Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec na lata 2003 – 2015, powstała w ramach prac doradczych Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” (luty 2002);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wągrowiec na lata 2014 – 2020 (załącznik do uchwały nr LIII/448/2014 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 2 września 2014 r.);
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wągrowiec (lipiec 2010);
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec (grudzień 2011)
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec (Uchwała nr XXI/149/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 17 lutego 2016 r.).

Uwarunkowania rozwoju gminy.

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie, uzbrojenie terenu oraz stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

1.1 Ogólna charakterystyka gminy.

Gmina Wągrowiec jest położona w Województwie Wielkopolskim, około 60 km na północ od stolicy Wielkopolski - Poznania. Administracyjnie należy do powiatu wągrowieckiego. Sąsiaduje z gminami: Gołańcz, Damasławek, Mieścisko, Skoki, Rogoźno, Budzyń, Margonin oraz z Miastem Wągrowiec.

Siedzibą organów gminy jest miasto Wągrowiec, które stanowi odrębną jednostkę administracyjną.

Gmina podzielona jest administracyjnie na 43 sołectwa.

Powierzchnia gminy wynosi 347,75 km².

Gmina ma charakter rolniczy. Walory przyrodnicze gminy Wągrowiec stanowią o jej atrakcyjności dla turystyki.

1.2 Ludność.

Według danych GUS w 2013 r. (stan na 31.12.2013 r.), gminę zamieszkiwało 12 059 osób. Struktura populacji przedstawia się następująco:

- kobiety stanowią 49,0 % a mężczyźni 51,0 % populacji,
- gęstość zaludnienia wynosi około 35 osoby na km².

Strukturę wieku mieszkańców gminy omówiono w tomie Uwarunkowania w rozdziale 5.1 *Rozwój ludnościowy gminy Wągrowiec – prognoza demograficzna*.

1.3 Funkcje gminy i użytkowanie gruntów.

Gmina wiejska Wągrowiec ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują 69,3 % powierzchni gminy. Na terenie gminy funkcjonuje 1435 gospodarstw indywidualnych o różnej wielkości (GUS, stan na koniec 2013 r.).

Grunty leśne pokrywają ok. 20,3 % powierzchni gminy, natomiast wody ok. 3,2%.

Zabudowa wiejska koncentruje się w niewielkich jednostkach osadniczych o różnej strukturze:

- wsie o strukturze prostej, tzw. ulicówki, np. Ochodza, Kaliska, Werkowo, Siedleczo, Brzeźno Stare, Kopaszyn, Kaliszany, Pokrzywnica (Wiatrowiec),
- wsie o strukturze rozbudowanej, np. Sienno, Rąbczyn, Rgielsko, Łekno, Tarnowo Pałuckie, Łukowo, Pawłowo Żońskie, Kobylec, Nowe, Kamienica, Wiatrowo, Przysieczyn,
- wsie o strukturze mieszanej (łączącej w sobie elementy struktury prostej i rozbudowanej), np. Żelice, Bartodzieje, Łaziska,
- niewielkie jednostki osadnicze, składające się z kilku gospodarstw lub grupy zabudowań, nie tworzących układów przestrzennych, tzw. osady, np. Micharzewo, Ludwikowo, Wiśniewo, Grylewo, Sarbka, Potulice, Kiedrowo, Runowo, Rudnicze, Przysieka.

Wszystkie z wymienionych jednostek osadniczych występują w układach zwartych lub luźnych. Zwartych układów jest niewiele, należą do nich: Przysieczyn, Rgielsko, Łekno i Kobylec. Pozostałe jednostki osadnicze charakteryzują się luźnym układem zabudowy lub wręcz jej rozproszeniem.

W jednostkach osadniczych gminy Wągrowiec nie dominuje funkcja czysto mieszkalna, ponieważ przeważa zabudowa zagrodowa. Zapotrzebowanie na tę funkcję zapewniało do tej pory miasto Wągrowiec. Wyjątki w gminie stanowią miejscowości Kobylec i Bartodzieje, których struktury pierwotne zostały wzbogacone o nowe osiedla – satelity. Funkcje ponadlokalne w gminie Wągrowiec dotyczą infrastruktury technicznej, komunikacji i przyrody, które to tematy zostały omówione odpowiednio w pkt. 1.6 *Transport i komunikacja*, 1.7 *Infrastruktura techniczna* oraz 3.11 *Formy ochrony przyrody*.

1.4 Uwarunkowania planistyczne.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec zatwierdzone uchwałą Nr XXXI/294/2001 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 13 grudnia 2001 roku, które obowiązuje do chwili uchwalenia niniejszego studium, zostało zmienione uchwałami:

- Uchwałą Nr XXX/233/2012 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec;
- Uchwałą Nr XXXVIII / 322 / 2013 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 27 sierpnia 2013r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec;
- Uchwałą Nr XL / 340 / 2013 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 23 października 2013r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec;
- Uchwałą Nr V/32/2015 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 11 marca 2015r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec na obszarze wsi Nowe, Orla i Kobylec;
- Uchwałą Nr XIII/98/2015 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 września 2015r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec na obszarze wsi Bukowiec, Łęgowo i Rgielsko.

Wymienione zmiany studium dotyczyły wyłącznie niewielkich obszarów.

1.4.1 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Wągrowiec obowiązuje 37 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto toczy się procedura planistyczna 1 planu miejscowego. (stan na 14.11.2016 r.)

Plany miejscowe pokrywają niewielką część obszaru gminy.

Obowiązujące plany miejscowe w przeważającej części dotyczą zmiany przeznaczenia terenu na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mniej na tereny zabudowy rekreacyjnej i letniskowej oraz pojedyncze plany na tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy zagrodowej, zabudowy przemysłowo-usługowej, składowiska odpadów, lecznicy dla zwierząt i eksploatacji kruszywa.

1.4.2 Decyzje o warunkach zabudowy.

Ze względu na niewielką ilość planów miejscowych, decyzje o warunkach zabudowy stanowią w gminie Wągrowiec podstawę aktywności inwestycyjnej mieszkańców.

Ze sporządzonej w 2012 r. „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Wągrowiec zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i oceny aktualności studium i planów miejscowych w Gminie Wągrowiec – stan na 30 października 2012 r. (wersja zaktualizowana w lutym 2013 r. zgodnie z pismem Wójta Gminy Wągrowiec IGP.671.2.2012.PP z dnia 2 stycznia 2013 oraz w styczniu 2014 zgodnie z uwagami Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej), wynikają następujące wnioski:

- ze względu na liczbę wydawanych decyzji można wyróżnić jednostki osadnicze o wzmożonym ruchu inwestycyjnym, są to: Łaziska, Rąbczyn, Łekno i Kobylec, a także Bartodzieje, Kaliszany, Pawłowo Żońskie, Sienno i Ochodza;
- decyzje dla budownictwa przemysłowo-usługowego i usługowego dotyczą głównie wsi: Rąbczyn, Łaziska i Łekno;
- największy udział, ponad 50% wszystkich wydanych decyzji miały dotychczas decyzje pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Dotyczy to głównie wsi Łaziska, Bartodzieje, Kobylec, Łekno, Sienno, Ochodza, Wiatrowo;
- we wsi Rąbczyn, przeważają decyzje pod budownictwo mieszkaniowe, ale ze znacznym udziałem decyzji związanych z rolnictwem;
- w całej gminie odnotowano bardzo niewiele decyzji o warunkach zabudowy dla budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego, co wskazuje na brak zainteresowania tego typu zabudową;
- ponad 20% decyzji związanych było z infrastrukturą techniczną (cele publiczne), a także dotyczyło przydomowych oczyszczalni ścieków.;
- kolejne ponad 20% stanowią decyzje związane z rolnictwem. Przewaga tych decyzji zaznaczyła się we wsiach: Bracholin, Brzeźno Stare, Kaliszany, Pawłowo Żońskie, Toniszewo, Żelice.

Cytowana analiza dotyczyła decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2004 - 2012.

Analiza przestrzenna do projektu studium sporządzona została w oparciu o dane dotyczące wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2009 – 2014. W tym okresie wydano 2003 decyzje, z czego 63,7% (1276 decyzji) stanowią decyzje związane z zabudową jednorodziną, 12,7% (254 decyzje) – związane z infrastrukturą techniczną, 9,7% (194 decyzje) - na zabudowę zagrodową, 5,2% (104 decyzje) – na zabudowę rolniczą i 4,0% (81 decyzji) – pod usługi. Pozostałe decyzje dotyczą: dróg, zabudowy letniskowej i przemysłowej, natomiast pojedyncze – zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, OZE, terenu górniczego, rolnego, wód powierzchniowych i zieleni publicznej.

Największy ruch inwestycyjny w zakresie budownictwa jednorodzinnego dotyczy następujących miejscowości:

- Łaziska – 9,0% (115 decyzji);
- Ochodza – 8,6% (110 decyzji);
- Bartodzieje – 8,3% (106 decyzji);
- Przysieczyn – 7,8% (100 decyzji);
- Sienno – 6,1% (78 decyzji);
- Rąbczyn – 5,2% (66 decyzji).

W zakresie zabudowy zagrodowej, w analizowanym okresie, najwięcej decyzji wydano w Łeknie, poza tym wydano decyzje w Bartodziejach, Kaliszanach, Łaziskach, Ochodzy, Pawłowie Żońskim i Rąbczynie.

1.5 Turystyka, wypoczynek i rekreacja.

1.5.1 Baza noclegowa i gastronomiczna oraz inne obiekty i wyposażenie turystyczne.

Gmina Wągrowiec nie ma szeroko rozwiniętej bazy noclegowej i gastronomicznej do obsługi ruchu turystycznego. Mimo sprzyjających warunków geograficzno-przyrodniczych, ruch turystyczny skupia się prawie całkowicie w mieście Wągrowiec. Zainteresowaniem w gminie Wągrowiec cieszą się głównie tereny nad brzegami jezior, szczególnie nad Jeziorem Kaliszańskim oraz plaża w Kobylcu.

Centrum turystycznym gminy jest Kamienica z Gminnym Centrum Rekreacyjno - Turystycznym i z ośrodkami wypoczynkowymi: Wioska Surfera i Oaza.

Do dyspozycji turystów pozostają gospodarstwa agroturystyczne w Łeknie, Brzeźnie Starym, Tarnowie Pałuckim, Potulicach, Koninku oraz w miejscowościach: Ostrowo Młyn, Wiatrowo Las i Rudnicze.

W gminie funkcjonują ponadto: w Kobylcu - Pensjonat - Restauracja „Ferrara”, w Łaziskach – zajazd Łakina, a w miejscowości Nowe restauracja „Dobra Truskawka”.

1.5.2 Trasy turystyczne.²

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowane są następujące szlaki rowerowe:

- „Wokół Jeziora Kaliszańskiego”
- „Lasy Wągrowieckie Kamienica – Wągrowiec”
- „Pętla Bukowiecka”
- „Wokół Jeziora Grylewskiego”
- „Kobylec – Kamienica”
- „Grylewo – Pawłowo Żońskie – Grylewo”

Znajduje się tu również szlak konny o długości 10 km „Przysieczyn – Wiatrowo – Wiatrowo Las”.

Przez teren gminy prowadzą także szlaki turystyczne: szlak piastowski, szlak cysterski, Droga 1000 Jezior (południowa), droga św. Jakuba (Wągrowiec – Skoki – Dąbrówka Kościelna) oraz szlak wodny Strugi Gołanieckiej.

W gminie Wągrowiec funkcjonują ścieżki edukacyjne:

- Pieszorowerowa ścieżka edukacyjna „Zawilec”;
- Galeria budek lęgowych nad jeziorem Łęgowym;
- Aleja Kasztanowców w Grylewie;
- Ścieżka przyrodnicza „Bracholińska ostoja”;
- Remiza dla zwierząt w Werkowie;

² Turystyka w Powiecie Wągrowieckim (www.wagrowiec.pl)

- Ścieżka edukacyjna na terenie gminy Wągrowiec utworzona przez Nadleśnictwo Durowo;
- Ścieżka pszczelarska w Kiedrowie;
- Ścieżka na składowisku odpadów komunalnych.

1.6 Transport i komunikacja.

1.6.1 System drogowy.

Dla ruchu kołowego w gminie można wyróżnić trzystopniowy system powiązań komunikacyjnych:

I. Powiązania krajowe realizowane poprzez sieć dróg wojewódzkich:

- nr 190 Krajenka – Szamocin – Margonin - Wągrowiec – Gniezno
- nr 196 Poznań – Murowana Goślina - Wągrowiec
- nr 241 /Tuchola – Sępólno Krajeńskie – Więcbork/ - Wągrowiec – Rogoźno
- nr 251 Kaliska – Damasławek – /Żnin – Barcin – Pakość – Inowrocław/,

Układ ten zapewnia bardzo dobrą dostępność komunikacyjną obszaru gminy i stwarza warunki do jej wszechstronnego rozwoju.

II. Powiązania lokalne realizowane są poprzez sieć dróg powiatowych:

- 1489P (Budzyń) gr. pow. wągrowieckiego – Kamienica – Nowe – Bartodzieje – Wągrowiec (ul. Bartodziejska);
- 1490P (Brzeźno Nowe) gr. pow. wągrowieckiego – Żelice – Rudnicze;
- 1492P (Zbyszewice) gr. pow. wągrowieckiego – Oporzyn;
- 1562P Gołańcz (ul. Lipowa) – Brzeźno Stare – Łekno – Rąbczyn;
- 1593P Niemczyn – Werkowo;
- 1600P Pawłowo Żońskie – Rybowo – Gołańcz (ul. Walki Młodych);
- 1601P dr. woj. 190 – Kaliszany – Kaliszanki;
- 1602P Kamienica – Kopaszyn – Grylewo – Laskownica Mała – Krzyżanki;
- 1603P Łekno – Kołybki – Turza;
- 1605P Kamienica – Sarbka – Żelice – gr. pow. chodzieskiego - gr. pow. wągrowieckiego – Potulice – Runowo – Jakubowo – gr. pow. obornickiego (Pruśce);
- 1606P Łukowo – Wiśniewo – Kołybki – Niemczyn – Stępuchowo – Gruntowice;
- 1607P Potulice – Rudnicze – Wągrowiec (ul. Bobrownicka);
- 1608P Wągrowiec (ul. Rgielska) – Rgielsko;
- 1609P Wągrowiec (ul. Janowiecka) – Rąbczyn – Mirkowice – gr. woj. kujawsko-pomorskiego (Janowiec Wlkp.);
- 1610 P Wągrowiec (ul. Jankowska) – Marcinkowo – Sienno – Czekanowo;
- 1611P (dr. pow. 1610P) Marcinkowo – Ochodza – Sarbia;
- 1612P Łaziska – Ochodza;
- 1692P (dr. pow. 1609P) Żabiczyn – Zakrzewo – Mieścisko.

Drogi powiatowe zbierają i rozprowadzają ruch na relacjach między najważniejszymi ośrodkami w gminie oraz w gminach sąsiednich.

III. Drogi gminne uzupełniają ww. systemy dróg wyższych kategorii i zapewniają dostępność terenów zabudowanych. Pokazana na rysunku studium sieć drogowa stanowi podstawę dojazdów do głównych skupisk zabudowy.

1.6.2 System kolejowy.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 356 relacji Poznań Wschód –

Bydgoszcz Główna, która po przeprowadzonej modernizacji stała się bardzo ważnym połączeniem komunikacyjnym w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską.

W gminie funkcjonują 3 dworce kolejowe: w Kobylcu, Przysieczynie i Grylewie. Standard dworców jest dość niski. Niezbędna jest ich modernizacja.

Do likwidacji przeznaczona jest część linii kolejowej nr 206 w kierunku Inowrocławia na odcinku Inowrocław Rąbinek - Wągrowiec. Pozostały fragment w kierunku Rogoźna Wielkopolskiego przekwalifikowany został na linię kolejową nr 236, na której odbywa się obecnie ruch towarowy.

1.6.3 System pieszy i rowerowy.

System pieszy i rowerowy na terenach zurbanizowanych funkcjonuje głównie na tradycyjnych zasadach obok komunikacji samochodowej. Nie wszystkie ciągi komunikacyjne są wyposażone w chodniki.

Odrębną kwestię stanowią szlaki o charakterze turystycznym, omówione w punkcie 1.5.2 *Trasy turystyczne.*

1.6.4 System transportu wodnego

W gminie Wągrowiec nie zlokalizowano infrastruktury związanej z transportem wodnym.

Przez teren gminy przebiega szlak wodny Strugi Gołanieckiej – element infrastruktury turystycznej.

1.7 Infrastruktura techniczna.

1.7.1 Telekomunikacja.

Gmina Wągrowiec jest prawie całkowicie telefonizowana.

Dostęp do internetu jest zapewniony poprzez telefonię lub telewizję kablową. Jedynie część gminy jest wyposażona w instalacje światłowodowe.

1.7.2 Zaopatrzenie w ciepło.

Gmina Wągrowiec nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego.

Na terenie gminy Wągrowiec istnieją wyłącznie lokalne systemy ciepłownicze, takie jak kotłownie i indywidualne źródła ciepła. Najważniejsze kotłownie to: kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Grylewie, kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Wiatrowie, kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej ROLDOM w Gołańczy, która obsługuje osiedle mieszkaniowe w Micharzewie.

Na terenie gminy Wągrowiec przeważają budynki jednorodzinne. W 2013 r. 2246 mieszkań było wyposażonych w centralne ogrzewanie (źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za 2013 rok). Poza tym funkcjonują indywidualne piece węglowe oraz pozostałe systemy ogrzewania: ogrzewanie olejowe, propan-butan, elektryczne oraz instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii.

W budynkach użyteczności publicznej dominują systemy ciepłownicze oparte na węglu kamiennym (40 z 59 budynków).³ Innymi rodzajami stosowanych paliw są: gaz ziemny, ekogroszek, gaz ciekły, olej opałowy, biomasa, miał i energia elektryczna. Funkcjonują także instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii. (Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec, Wągrowiec, listopad 2015 r.)

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec, AT GROUP S.A., Wągrowiec, listopad 2015

1.7.3 Zaopatrzenie w gaz.

Przez teren gminy, przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia:

- gazociąg Dn 100, odbocznik Wągrowiec (rok budowy 1987), o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa;
- stacja gazowa wysokiego ciśnienia Wągrowiec o przepustowości $Q=7200 \text{ m}^3/\text{h}$;
- stacja ochrony katodowej (SOK) we wsi Jakubowo;
- stacja ochrony katodowej we wsi Czekanowo.

Gmina Wągrowiec jest zgazyfikowana w 0,46%. Na terenie gminy gazowa sieć dystrybucyjna doprowadzona została do miejscowości – Długa Wieś, Łaziska, Łęgowo, Nowa Wieś, Przysieczyn, Przysieka, Rąbczyn i Sady.

Istnieje rezerwa gazu ziemnego w sieci dystrybucyjnej na pokrycie wzrostu zapotrzebowania gazu ziemnego.

1.7.4 Zaopatrzenie w wodę.

Niemal 100% gospodarstw domowych w gminie posiada sieć wodociągową.

Na terenie gminy Wągrowiec znajduje się 8 wodociągów zaopatrujących ludność w wodę, administrowanych przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wągrowcu. Ujęcie wody składa się z 8 studni głębinowych, a zdolność stacji uzdatniania wody wynosi $10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

- Wodociąg publiczny Łukowo o średniej dobowej wydajności $408,6 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 610 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Kobylec o średniej dobowej wydajności $417,9 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 1810 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Żelice o średniej dobowej wydajności $568 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 653 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Łekno o średniej dobowej wydajności $741,6 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 2200 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Ochodza o średniej dobowej wydajności $158,6 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 1283 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Pawłowo Żońskie o średniej dobowej wydajności $342 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 838 mieszkańców (w tym 325 z terenu gminy Gołańcz);
- Wodociąg publiczny Kaliszany o średniej dobowej wydajności $336,6 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 592 mieszkańców;
- Wodociąg publiczny Rudnicze o średniej dobowej wydajności $462,8 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zaopatruje w wodę 1536 mieszkańców.

Dla wszystkich wymienionych studni obowiązuje strefa ochrony bezpośredniej, która mieści się w granicach wydzielonych działek pod stacje uzdatniania wody.

1.7.5 Kanalizacja.

Na terenie gminy Wągrowiec, tylko 14 miejscowości ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. W ramach miejsko-wiejskiej Aglomeracji Wągrowiec w kanalizację sanitarną wyposażone zostały następujące miejscowości: Bartodzieje, Kobylec, Łęgowo, Łaziska, Kaliska i Micharzewo, Jankowo, Rgielsko, Nowe oraz częściowo Ochodza i Tarnowo Pałuckie. Na obszarze poza Aglomeracją Wągrowiec w miejscowościach Grylewo, Potulice i Wiatrowo funkcjonują mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków obsługujące mieszkańców tych miejscowości.

W ostatnim czasie wybudowano oczyszczalnię ścieków wraz z kanalizacją sanitarną w miejscowości Rąbczyn-Redgoszcz.

Zarządzaniem i eksploatacją sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków na terenie

gminy Wągrowiec zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wągrowcu (GZGKiM). Wyjątek stanowi sieć kanalizacyjna w miejscowości Kaliska, która na mocy porozumienia zawartego z Miastem Wągrowiec została przekazana w zarząd Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Wągrowcu (MPWiK).

Gmina Wągrowiec nie posiada oczyszczalni ścieków o takiej przepustowości i możliwościach technicznych, która mogłaby odbierać ścieki ze zbiorczych systemów kanalizacyjnych obsługujących kilka miejscowości. Wszystkie ścieki komunalne ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej oraz ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi są kierowane do zlewni oczyszczalni MPWiK w Wągrowcu.

Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej ogólnej to 42 942 mb.

W miejscowościach nie objętych zorganizowanym systemem odbioru ścieków, mieszkańcy gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych lub odprowadzają je do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na dzień 30.06.2016 r. funkcjonowało na terenie gminy 237 przydomowych oczyszczalni ścieków w tym 31 biologicznych i 206 z drenażem rozsączającym.

1.7.6 Elektroenergetyka.

Na terenie gminy Wągrowiec dystrybucję energii elektrycznej zapewnia ENEA – OPERATOR Sp. z o. o. Wszystkie gospodarstwa na terenie gminy posiadają energię elektryczną, a nowe nie mają problemu z podłączeniem.

Na terenie gminy znajduje się następująca infrastruktura elektroenergetyczna:

- Linia napowietrzna 110kV relacji: GPZ Wągrowiec (WAG) – GPZ Budzyń (BUZ);
- Linia napowietrzna 110kV relacji: GPZ Wągrowiec (WAG) – GPZ Piastowice (PIS);
- Linia napowietrzna 110kV relacji: GPZ Wągrowiec (WAG) – GPZ Rogoźno (RGZ), planowana do modernizacji celem zwiększenia przepustowości;
- Napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne SN-15kV oraz nn-0,4kV.

1.7.7 Gospodarka odpadami.

Wszystkie zmieszane odpady komunalne z terenu gminy Wągrowiec trafiają na Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. w Toniszewie. Gmina Wągrowiec wraz z 14 innymi gminami jest udziałowcem spółki. Na terenie MSOK zakończono budowę Zakładu Zagospodarowania Odpadów, który w przyjętym przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 – 2022 wraz z planem inwestycyjnym, został wpisany jako: RIPOK - regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, regionalna instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów, regionalna instalacja do składowania odpadów.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych składowisk odpadów o nieuregulowanym stanie prawnym.

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z jej zapisami od 1 lipca 2013r. w gminach zaczął obowiązywać nowy system gospodarki odpadami komunalnymi.

W Uchwale Nr XXVII/195/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczonej przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określono sposób i częstotliwość odbioru wszystkich rodzajów odpadów. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wągrowiec (Uchwała Nr XXVII/193/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 15

czerwca 2016 r.) określa sposób zbierania i zasady segregacji odpadów.

1.7.8 Odnawialne źródła energii.

Obecnie w gminie Wągrowiec funkcjonują indywidualne instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii. Są to głównie kolektory słoneczne i pompy ciepła. W budynkach zaplecza sanitarno-szatniowego przy boisku sportowym oraz zaplecza sanitarno-technicznego na plaży w Kamienicy funkcjonują pompy ciepła. Poza tym w 2015 r. wykonano w ramach projektu „Budowa instalacji fotowoltaicznych na terenie gminy Wągrowiec” (współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach: Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013), 3 instalacje fotowoltaiczne na stacjach uzdatniania wody oraz 21 nowych instalacji fotowoltaicznych na budynkach jednorodzinnych.

W celu ochrony powietrza atmosferycznego promuje się odnawialne źródła energii (OZE), które charakteryzują się brakiem emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do środowiska naturalnego. W gminie planuje się realizację nowych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii – głównie fotowoltaiki, m. in. instalacji na terenie Międzygminnego Składowiska Odpadów Komunalnych Sp. z o. o. Toniszewo. Ponadto, Rada Gminy Wągrowiec przyjęła uchwałę nr XXI/149/2016 z dnia 17 lutego 2016 r. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wągrowiec. Dokument ten wyznacza cele zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

W gminie Wągrowiec ze względu na atrakcyjność krajobrazu oraz bogatą sieć osadniczą nie planuje się lokalizacji farm wiatrowych.

2 Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

Zagospodarowanie przestrzenne cechuje się określonym stanem ładu przestrzennego. Stopień społecznej aprobaty tego stanu wynika z porównania stanu istniejącego i pożądanego. Dlatego kształtowanie ładu przestrzennego jest ciągłym procesem, w którym człowiek przekształca otoczenie zgodnie ze swoim systemem wartości i możliwościami w granicach środowiska naturalnego.

Dbłość o ład przestrzenny, jedno z naczelných zadań samorządu terytorialnego, leży w interesie mieszkańców gminy, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych, jak i również w interesie gminy jako wspólnoty, zapewniając jej atrakcyjność dla gości z zewnątrz.

2.1 Struktura przestrzenna gminy.

Gmina Wągrowiec jest gminą wiejską, gdzie większość (92,8%) obszaru gminy stanowią użytki rolnicze i leśne oraz wody. Pozostała część (7,2%) to tereny zurbanizowane - zabudowa gospodarcza, mieszkaniowa, rekreacyjna, rzemieślnicza, usługowa oraz przemysłowa.

Sieć osadniczą tworzy 65 miejscowości, równomiernie rozłożonych na terenie gminy wokół miasta Wągrowiec. Wśród jednostek osadniczych można wyróżnić wsie z rozbudowaną strukturą przestrzenną oraz wsie ulicówki. Wiele z jednostek osadniczych ma charakter niewielkich osad, skupisk zabudowy bez czytelnej struktury przestrzennej.

Wśród jednostek osadniczych można wskazać kilka, które w nieznaczny sposób wyróżniają się w gminie wielkością, strukturą przestrzenną i funkcjonalną. Są to Rąbczyn, Łekno, Kobylec, Łaziska oraz Łęgowo.

2.2 Infrastruktura usługowa oraz działalność gospodarcza.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba jednostek zarejestrowanych w systemie REGON wynosi 740 (dane roczne 2013 r.). Najwięcej podmiotów zarejestrowano w sektorze prywatnym - 726, a w sektorze publicznym - 14. Przeważającą część przedsiębiorców stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (625), poza tym działają w gminie spółki handlowe (29), stowarzyszenia i organizacje społeczne (29) i spółdzielnie (10).

Instytucje społeczno-kulturalne w gminie Wągrowiec:

- Gminny Ośrodek Kultury w Łeknie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu;
- Biblioteki/filie: Łekno/Rgielsko, Pawłowo Żońskie, Potulice, Wiatrowo;
- 37 świetlic wiejskich;
- 10 jednostek OSP: Łekno, Rąbczyn, Siennio, Pawłowo Żońskie, Brzeźno Stare, Runowo, Werkowo, Ochodza, Kaliszany, Siedleczo;
- 24 Koła Gospodyń Wiejskich;
- Stowarzyszenie Pisanki w Potulicach;
- Stowarzyszenie Europejskiego Dziedzictwa Kulturowego;
- Stowarzyszenie Kobiet „Wiatrowianki”;
- Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Grylewo;
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Łekneńskiej;
- Forum Obywatelskie Wspierania Rozwoju Wsi Bartodzieje;
- Stowarzyszenie Wiejskie „Strzecha Potulice”;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Ochrony Środowiska Wsi Łęgowo;
- Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Wsi Kobylec;

Instytucje oświatowe w gminie Wągrowiec:

- Gimnazjum nr 1 Gminy Wągrowiec w Wągrowcu;
- Gimnazjum nr 3 Gminy Wągrowiec im. H. Sienkiewicza w Rąbczynie;
- Zespół Szkół w Żelicach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łeknie;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiatrowie;
- Szkoła Podstawowa w Pawłowie Żońskim;
- Szkoła Podstawowa w Łaziskach;
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Jakuba Wujka w Siennie.

Organizacje społeczno-kulturalno-sportowe

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Żelice,
- Stowarzyszenie Sportowe „Szkwał”;
- Gminne Stowarzyszenie LZS;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jeziora Kaliszańskiego;
- Stowarzyszenie LZS Wiatrowo;
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”.

Ochrona zdrowia.

Główne ośrodki opieki medycznej znajdują się w mieście Wągrowcu. Poza tym na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowane są:

- indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Grzegorz Baran, Łekno;
- Gabinet Lekarski Tomasz Walkowiak, Żelice;
- Indywidualna Praktyka Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej Alina Bogalska,

Łekno;

- Usługi Pielęgniarskie Maria Łotecka-Piechowiak, Żelice;
- Ośrodek Medycyny Szkolnej s.c. „Larum”, Łekno, Żelice, Wiatrowo, Sienno, Rąbczyn, Pawłowo Żońskie, Łaziska;
- Prywatna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna Andrzej Polimirski, Łekno;
- Punkt Apteczny w Łeknie;
- Punkt Apteczny w Żelicach.

Dane pochodzą z informatora dla ubezpieczonych „Gdzie się leczyć” ze strony internetowej Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Poznaniu. Stan na dzień 17.01.2014r.

Ponadto, Gmina Wągrowiec jest członkiem następujących stowarzyszeń:

- Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski,
- Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych,
- Stowarzyszenie JST KOMUNIKACJA,
- Wielkopolska Organizacja Turystyczna,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Wełny",
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka "7 RYB",
- Ogólne Stowarzyszenie Gmin Cysterskich w Polsce,
- Związek Gmin Wiejskich,
- Klaster Turystyczny - Szlak Piastowski w Wielkopolsce.

2.3 Rolnictwo.

Zagadnienia związane z rolnictwem zostały omówione w tomie Uwarunkowania w rozdziale 3.10 *Rolnicza przestrzeń produkcyjna*.

2.4 Lokalizacja zakładów przemysłowych i usług.

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowane są zakłady zajmujące się:

- produkcją sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych (Sarbka, Nowe);
- produkcją materiałów budowlanych z betonu (Rgielsko);
- produkcją elementów ogrodowych (Rąbczyn);
- produkcją mebli dębowych (Ochodza);
- produkcją mebli (Łęgowo, Rudnicze, Łekno, Rąbczyn);
- produkcją maszyn przemysłowych (Łęgowo);
- produkcją mat wiklinowych i trzcinowych (Łęgowo);
- produkcją materiałów budowlanych (Przysieczyn);
- obrotem maszyn rolniczych (Żelice, Ludwikowo);
- ślusarstwem (Runowo, Rgielsko);
- produkcją alkoholu (Rąbczyn);
- produkcją urządzeń i maszyn papierniczych (Werkowo);
- produkcją betonu (Kopaszyn - w trakcie realizacji);
- przetwórstwem drzewnym (Pawłowo Żońskie);
- przetwórstwem mięsnym (Łęgowo);
- usługami – pralnia (Bukowiec);
- usługami tartacznymi (Werkowo);
- usługami stolarskimi (Rgielsko).

Oprócz ustawowo gwarantowanego pakietu usług w zakresie dostępu do usług administracji publicznej, edukacji i opieki zdrowotnej, w gminie prowadzi się działalność usługową z zakresu: handlu, budownictwa, transportu, turystyki, w tym:

gastronomii i hotelarstwa, finansów, naprawy pojazdów i innych usług dla ludności.

2.5 Ochrona przyrody i krajobrazu.

W gminie Wągrowiec istnieją formy ochrony przyrody. Scharakteryzowane zostały one w tomie Uwarunkowania w rozdziale 3.11 *Formy ochrony przyrody* oraz w tomie Uwarunkowania w rozdziale 9. *„Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych”*.

2.6 Ocena ładu przestrzennego gminy i wymogi jego ochrony.

Tworzenie ładu przestrzennego dokonuje się między innymi w trakcie formułowania zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a od 2004 roku, w wypadku braku miejscowych planów, na podstawie decyzji o warunkach i zagospodarowania terenu.

Gmina Wągrowiec posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Jednak, ze względu na ilość wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, można stwierdzić, że ilość tych planów nie jest wystarczająca.

Krajobraz ruralistyczny gminy Wągrowiec wymaga wprowadzenia kosmetycznych zmian w celu uporządkowania funkcjonalnego i architektonicznego istniejącej zabudowy poszczególnych jednostek osadniczych oraz ewentualnego rozszerzenia zasięgów jednostek bilansowych na tereny pretendujące do zagospodarowania.

Ze względu na ochronę walorów przestrzennych, historycznych i przyrodniczych, do wymogów ochrony ładu przestrzennego można zaliczyć:

- zabezpieczenie na obszarze gminy terenów pod inwestycje publiczne,
- wykorzystanie atutów wynikających z ukształtowania terenu, osi widokowych, dominant przestrzennych, panoram,
- w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podnoszenie wymogów architektonicznych w stosunku do obiektów realizowanych w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych,
- ochronę charakterystycznych układów ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo-parkowych, folwarków, ochrona budynków zabytkowych i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej, np. kapliczek, krzyży,
- poszanowanie kształtowanej tradycyjnie różnorodności form osadnictwa wiejskiego,
- rozwijanie wsi z maksymalnym poszanowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tworzenie zwartych układów zabudowy,
- rozdzielanie funkcji mieszkaniowej od przemysłu,
- zabezpieczenie terenów pod funkcje sportowe, rekreacyjne i turystyczne,
- eksponowanie stanowisk archeologicznych – poprzez ew. odkrycie i ekspozycję relikwów archeologicznych, realizację obiektów małej architektury, punktu i tablic informacyjnych, parkingu w pobliżu obiektu,
- lokalizowanie funkcji uciążliwych w wyznaczonych rejonach gminy, uczyni inwestowanie w gminie przewidywalnym, tzn. ograniczy bądź wyeliminuje występowanie konfliktów społecznych.

3.

Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

3.1 Położenie geograficzne i rzeźba terenu.

Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne J. Kondrackiego⁴ gmina Wągrowiec znajduje się w obrębie podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, makroregionu Pojezierze Wielkopolskie. Na poziomie podziału mezoregionalnego przedmiotowy obszar położony jest w zasięgu dwóch mezoregionów: Pojezierza Chodzieskiego i Pojezierza Gnieźnieńskiego. Pierwsza z wymienionych jednostek obejmuje tereny zlokalizowane na północ od doliny rzeki Wełny, druga - tereny położone na południe od niej. Natomiast zgodnie z podziałem Niziny Wielkopolskiej na jednostki geomorfologiczne B. Krygowskiego obszar gminy Wągrowiec należy do dwóch subregionów Wysoczyzny Gnieźnieńskiej: Równiny Wągrowieckiej, w granicach której znajduje się przeważający teren gminy oraz Pagórków Chodzieskich, obejmujących północno-wschodnie rejony gminy.

Rzeźbę terenu w granicach gminy Wągrowiec ukształtował lądolód skandynawski oraz działalność erozyjna i akumulacyjna jego wód roztopowych. Obszar ten charakteryzuje się mało zróżnicowaną rzeźbą. W krajobrazie przedmiotowego obszaru dominuje wysoczyzna morenowa płaska (w obrębie Równiny Wągrowieckiej) i falista (na obszarze Pagórków Chodzieskich), która została silnie rozczłonkowana przez rynny subglacjalne i doliny rzeczne. System rynien subglacjalnych wypełniają jeziora, które stanowią cechę charakterystyczną, podnoszącą walory krajobrazowe gminy⁵.

Teren gminy Wągrowiec wykazuje nachylenie w kierunku południowo-zachodnim. W wartościach bezwzględnych wznosi się na wysokość 70-90 m n.p.m. i tylko w strefie wysoczyzny morenowej falistej w okolicach Werkowa osiąga 111,3 m n.p.m. Spadki terenu na ogół nie przekraczają 5° (8,75 %). Największe nachylenie wykazują zbocza rynien jeziornych, doliny Wełny, moren czołowych oraz wałów ozowych i wydm⁶.

3.2 Budowa geologiczna, kopaliny.

Obszar gminy Wągrowiec położony jest na synklinorium mogileńsko-łódzkim. Podłoże mezozoiczne obszaru budują osady jury środkowej takie jak: piaski, piaskowce, mułowce, iłowce oraz osady jury górnej: margle, wapienie margliste i mułowce margliste, na których zalegają osady kredy dolnej. Należą do nich piaski i piaskowce drobnoziarniste, średnioziarniste, muły i mułowce. Wśród osadów kredy górnej, stanowiących większość podłoża mezozoicznego gminy, można wyróżnić margle, opoki i wapienie.

Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez osady oligocenu, miocenu i pliocenu. Warstwę oligoceńską budują utwory piaszczyste oraz ilasto-mulaste o miąższości do ok. 64 m (w okolicach Werkowa). Do utworów miocenu należą utwory luźne, wykształcone w postaci piasków, iłów, mułków i węgla brunatnego. Wyróżnić można serię piasków miocenu dolnego, którą tworzą piaski drobne i pylaste, lokalnie średnioziarniste ze żwirem oraz warstwami mułów i iłów, serie węgla brunatnych przewarstwionych piaskami, mułowcami i iłami o zróżnicowanej miąższości, należących do miocenu środkowego, a także serię węglową miocenu górnego utworzoną przez iły i mułki wraz z jednym lub dwoma pokładami węgla brunatnego. Najwyżej położoną warstwę osadów ilasto-mulastych stanowią utwory pliocenu, reprezentowane przez serię iłów poznańskich.

Występowanie utworów czwartorzędowych w podłożu gminy uwarunkowane jest

⁴ Kondracki J. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wągrowiec na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016-2019, Wągrowiec, 2012

⁶ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

działalnością erozyjną i akumulacyjną wód lodowcowych i rzecznych w okresach interglacjalnych. Wśród utworów czwartorzędowych dominują gliny morenowe, które lokalnie rozdzielone zostały przez warstwy utworów piaszczysto-żwirowych pochodzenia fluwioglacjalnego i rzeczno-żwirowego. Cały obszar gminy pokryty jest osadami zlodowacenia bałtyckiego, do których należą osady rynien lodowcowych piaski, muły i gliny, osady wodnolodowcowe i rzeczne, w tym sandrowe⁷.

Tematykę złóż surowców naturalnych oraz kopalin podejmuje tom Uwarunkowania rozdział 11. *Występowanie udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.*

3.3 Zasoby wodne.

3.3.1 Wody powierzchniowe.

Pod względem hydrograficznym gmina Wągrowiec położona jest w dorzeczu rzeki Wełny, która stanowi jeden z większych dopływów Warty i jednocześnie jest głównym ciekim przepływającym przez gminę. Rzeka Wełna wypływa z Jeziora Wierzbiczańskiego koło Gniezna i uchodzi do Warty pod Obornikami. Jej długość w granicach gminy Wągrowiec wynosi 117,8 km. Przedmiotowy teren odwadniany jest również przez mniejsze cieki, będące dopływami Wełny, do których należą:

- Nielba - przepływająca przez tereny typowo rolnicze, w podłożu których zalegają gliny zwałowe oraz przepływająca przez jeziora: Łekneńskie, Bracholińskie i Rgielskie. Całkowita długość cieku wynosi 26,1 km, a powierzchnia zlewni 158,6 km²;
- Struga Gołaniecka - przepływająca przez jeziora: Grylewskie, Bukowieckie Małe i Duże, Kobyleckie oraz Durowskie. W podłożu dorzecza Strugi Gołanieckiej dominują utwory piaszczyste. Całkowita długość cieku wynosi 25,6 km, a powierzchnia zlewni 231,6 km²;
- Struga Potulicka - przepływająca przez jeziora: Oporzyńskie, Pawłowskie oraz Toniszewskie. Całkowita długość cieku wynosi 20,8 km, a powierzchnia zlewni 216,0 km².

Rzeki przedmiotowego obszaru są rzekami nizinnymi o śnieżno-deszczowym reżimie zasilania, co powoduje znaczne wahania poziomu wód⁸.

Omawiany obszar położony jest w granicach następujących jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- Dopływ poniżej jez. Łęgowo - kod PLRW600017186532,
- Dopływ z Gruntowic - kod PLRW600023186389,
- Dopływ z jez. Starskiego - kod PLRW60001718656,
- Dopływ z Ochodzy - kod PLRW600016186392,
- Dopływ z Przysieczyna - kod PLRW60001718654,
- Dymnica - kod PLRW6000171865849,
- Gołaniecka Struga - kod PLRW60002518649,
- Mała Wełna od Dopł. z Rejewca do ujścia - kod PLRW600025186699,
- Nielba - kod PLRW6000251865299,

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wągrowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018, Wągrowiec, 2010.

⁸ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

- Rudka - kod PLRW600023186589,
- Wełna od Dopływu poniżej Jez. Łęgowo do ujścia - kod PLRW60002418699,
- Wełna od Lutomni do Dopływu poniżej Jez. Łęgowo - kod PLRW600024186531.

Jakość wód powierzchniowych płynących na terenie gminy Wągrowiec monitorowana jest przez WIOŚ w Poznaniu. Zgodnie z „Klasyfikacją wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2014” badania zostały prowadzone w punktach pomiarowo-kontrolnych: Dopływ z Gruntowic - Zakrzewo, Dopływ z jez. Starskiego - Prusce Młyn, Dymnica - Potulice, Gołaniecka Struga - poniżej Laskownicy Małej, Mała Wełna - Skoki, Nielba - Rgielsko, Rudka - Cieśle, Wełna - Oborniki, Wełna - Ostrowo Młyn. Potencjał ekologiczny badanych JCW jest dobry, umiarkowany bądź słaby, natomiast wynikowy stan wód zakwalifikowany został jako zły.

Gmina Wągrowiec jest zasobna w jeziora, które powiązane są ciągami rynien glacialnych, o orientacji południkowej. Do największych z nich należą jeziora: Łekno (Łeknieńskie), Bracholińskie, Rgielskie, Redgoskie, Bracholińskie Małe, Grylewskie, Bukowieckie, Bukowieckie Małe (Wydarte), Kobyleckie, Durowskie, Łęgowskie, Czekanowskie (Łęgowskie Małe), Wiatrowskie, Małe, Oporzyńskie, Strzałkowo (Strzałkowskie), Kaliszańskie, Żońskie, Pawłowskie oraz Toniszewskie. Większość z nich stanowią jeziora rynnowe, dla których charakterystyczny jest wąski kształt, strome brzegi oraz urozmaicona rzeźba dna.

Największym naturalnym zbiornikiem wodnym jest jezioro Kaliszańskie, o powierzchni ok. 297 ha, będącym jeziorem moreny dennej, której niecka powstała na wskutek nierównomiernej akumulacji lodowca. Jego głównym dopływem jest rzeka Rudka. W jeziorze bierze początek rzeka Dymnica, która wraz z Rudką stanowią ciekę źródłowe Strugi Potulickiej. W otoczeniu jeziora dominują użytki zielone i grunty orne⁹.

Obszar gminy Wągrowiec położony jest w granicach następujących jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornych:

- Stępuchowskie - kod PLLW10208,
- Starskie (Prusieckie) - kod PLLW10221,
- Kaliszańskie - kod PLLW10227,
- Grylewskie - kod PLLW10212,
- Czeszewskie - kod PLLW10215,
- Kobyleckie - kod PLLW10216,
- Durowo (Durowskie) - kod PLLW10217,
- Rościńskie (Skockie) - kod PLLW10241,
- Włókieńskie (Włókna) - kod PLLW10245,
- Maciejak - kod PLLW10248,
- Budziszewskie - kod PLLW10249,
- Rogoźno - kod PLLW10251,
- Łekno (Łeknieńskie) - kod PLLW10206,
- Rgielskie (Rgielskie Zach.) - kod PLLW10210,
- Bracholińskie (Rgielskie Wsch.) - kod PLLW10207,
- Łęgowo (Łęgowskie) - kod PLLW10218.

Jakość wód jezior na terenie gminy Wągrowiec badana była przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w roku 2014. Na podstawie wyników badań stanu ekologicznego i chemicznego wód jezior Kaliszańskie, Kobyleckie i Durowo przeprowadzono klasyfikację elementów biologicznych, fizykochemicznych

⁹ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

i hydromorfologicznych, którą prezentuje poniższa tabela.

Tabela. Wyniki badań stanu ekologicznego i chemicznego wód jezior na terenie gminy Wągrowiec w roku 2014.

Nazwa jeziora	Klasyfikacja elementów:			
	biologicznych	fizykochemicznych	hydromorfologicznych	chemicznych
Kaliszańskie	I klasa	stan poniżej dobrego	I klasa	stan dobry
Kobyleckie	IV klasa	stan poniżej dobrego	I klasa	-
Durowo	II klasa	stan poniżej dobrego	I klasa	-

Źródło: <http://poznan.wios.gov.pl>

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1482) dla klasyfikacji elementów biologicznych:

- klasa I oznacza bardzo dobry potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa II oznacza dobry potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa III oznacza umiarkowany potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa IV oznacza słaby potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych.

Stan poniżej dobrego dla elementów fizykochemicznych oznacza niespełnienie wymogów II klasy.

3.3.2 Wody podziemne.

Gmina Wągrowiec położona jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych nr 42¹⁰. Na obszarze tym występują trzeciorzędowe i czwartorzędowe poziomy wodonośne. Wodonośne poziomy trzeciorzędowe związane są z utworami piaszczystymi serii brunatnowęglowej miocenu. Stanowią go głównie piaski drobnoziarniste i pylaste o miąższości przekraczającej 30 m. Wodonośne poziomy czwartorzędowe w utworach piaszczysto-żwirowych sandrów, tarasów dolin rzecznych i rynien lodowcowych o zmiennej miąższości, najczęściej do 10 m. Miąższość serii nawodnionej na obszarach jej występowania mieści się najczęściej w przedziale od 10 do wartości ponad 20 m. Poziom ten zasilany jest w wyniku bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych. Poziom międzyglinowy występuje lokalnie w obrębie osadów piaszczysto-żwirowych rozdzielających gliny morenowe zlodowacenia południowopolskiego od glin zlodowacenia środkowopolskiego. W obrębie utworów fluwioglacjalnych jego miąższość nie przekracza 20 m. Poziom ten jest zasilany na drodze przesączania się wód z poziomu gruntowego i bezpośredniej infiltracji opadów przez nadkład glin morenowych.

Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych na terenie gminy Wągrowiec warunkuje przede wszystkim budowa geologiczna i konfiguracja terenu. Z uwagi na niewielkie różnice wysokości, głębokość zalegania poziomu wodonośnego jest mało zróżnicowana, w obrębie dolin rzecznych i zagłębień terenu występuje bardzo płytko - do 1 m p.p.t. Na pozostałym terenie zalega przeciętnie pomiędzy 1 a 5 m p.p.t. Jedynie na terenach wysoczyzny morenowej oraz wałów ozowych głębokość do lustra wody przekracza 5 m.

Gmina Wągrowiec położona jest w obrębie trzeciorzędowego Głównego Zbiornika

¹⁰ <http://www.psh.gov.pl>, <http://mjwp.gios.gov.pl>

Wód Podziemnych (GZWP) nr 143 - Subzbiornik Inowrocław-Gniezno.

Ponadto na terenie gminy Wągrowiec został wyznaczony obszar zasobowy ujęcia miejskiego w Wągrowcu w „Dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wody podziemnej z utworów trzeciorzędowych - miocenskich w miejscowości Wągrowiec, woj. pilskie”, opracowanej w 1981 r., którą Prezes Centralnego Urzędu Geologii zatwierdził decyzją znak: KDH/0134737/M/82 z dnia 14 maja 1982 r.

W ostatnich latach na obszarze gminy nie prowadzono monitoringu wód podziemnych. Punkty obserwacyjne wód podziemnych, położone w gminie Wągrowiec, zlokalizowane są w miejscowościach Kobylec i Kaliszany. Najbliższe punkty obserwacyjne wód podziemnych poza gminą Wągrowiec, położone w tej samej jednolitej części wód podziemnych (nr 42), zlokalizowane są w miejscowości Gołańcz. Według „Oceny jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 r.” (wg badań PIG), przeprowadzonej przez WIOŚ w Poznaniu, pomiary w punktach monitoringowych, zlokalizowanych w powiecie wągrowieckim, wykazały wartości właściwe dla III klasy jakości.

Ocena stanu wód podziemnych prowadzona jest na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. nr 143, poz. 896). Zgodnie z rozporządzeniem III klasa to wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka. Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych JCWPd nr 42 w 2012 r. został określony jako dobry.

3.4 Gleby.

Na terenie gminy Wągrowiec występują następujące kompleksy glebowe:

- kompleksy 2, 4 - najkorzystniejsze dla upraw o szerokim doborze roślin i możliwości intensywnego wykorzystania tych gleb; przeważnie są to gleby klasy IIIa i IIIb,
- kompleksy 3, 5 i 8 - odpowiednie dla upraw mniej wymagających, ze względu na okresowo niekorzystne warunki wodno-powietrzne; przeważnie są to gleby klasy IIIb, IVa i IVb,
- kompleksy 6, 7 i 9 - małoprzydatne dla upraw ze względu na wadliwe stosunki wodno-powietrzne; są to gleby klasy IVb, V i VI,
- kompleks 2z - użytki o nieuregulowanych stosunkach wodnych, co powoduje rozwój turzyc, są to użytki zielone klasy III i IV,
- kompleks 3z - położenie tych użytków wiąże się z zalewaniem i podtapianiem, są to gleby klasy V i VI.

Tabela. Udział powierzchni poszczególnych kompleksów glebowo-rolniczych oraz klas bonitacyjnych gruntów ornych na terenie gminy Wągrowiec.

Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych [%]								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	2	2	18	28	26	11	3	10
Klasy bonitacyjne gruntów ornych [%]								
I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VI RZ
0	0	1	6	37	13	30	12	1

Źródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000-2004, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań, 2005

Zaprezentowany w powyższej tabeli procentowy udział poszczególnych kompleksów

glebowo-rolniczych występujących na obszarze gminy Wągrowiec wykazuje największy udział kompleksów korzystnych do produkcji żyta - 4, 5 i 6. W podziale gruntów ornych na klasy bonitacyjne dominują gleby średniej i słabej jakości. Gmina nie posiada w ogóle gruntów ornych o najniżniejszych glebach I i II klasy. Natomiast gleby dobrych klas bonitacyjnych tj. IIIa i IIIb oraz średnie jakościowo tj. IVa i IVb, stanowią ok. 57% jej powierzchni. Podobnie użytki zielone występujące na terenie gminy charakteryzuje średnia i słaba jakość.

3.5 Szata roślinna.

Zgodnie z regionalizacją geobotaniczną J. M. Matuszkiewicza (1993) gmina Wągrowiec należy do Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Brandenbursko-Wielkopolskiego, Krainy Środkowowielkopolskiej, Okręgu Pojezierza Gnieźnieńskiego. Dział ten wyróżnia się specyfiką zbiorowisk grądowych. Zbiorowiskiem charakterystycznym jest zespół acidofilnego lasu dębowego. Na przedmiotowym obszarze dominują dwa typy krajobrazów roślinnych: krajobraz grądowy, związany głównie z obszarami wysoczyzn morenowych lub równin zastoiskowych z gliniastym podłożem, oraz krajobraz borów i borów mieszanych, występujący na równinach sandrowych oraz tarasach akumulacji rzecznej, szczególnie w pradolinach, z podłożem piaszczystym. Nieznaczny jest udział lasów bukowych oraz krajobrazów z dąbrowami świetlistymi.

Gmina Wągrowiec charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem zalesienia - ok. 20% powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne występują wzdłuż cieków wodnych i nad jeziorami. Przeważają w nich monokultury sosnowe, które porastają nawet żyzne siedliska grądowe oraz wilgotne łąkowe. Przeważają drzewostany w wieku około 40 lat. Oprócz terenów leśnych, skupiska drzew występują również w parkach i na cmentarzach. Tworzą one aleje oraz zadrzewienia śródpolne. Występujące drzewa należą zarówno do gatunków rodzimych, jak i obcych - introdukowane lub kenofity.

Najbardziej naturalnym elementem szaty roślinnej na terenie gminy Wągrowiec jest roślinność wodna i bagienna. Jeziora otacza roślinność szuwarowa. Dominującymi zbiorowiskami są zespoły: trzciny pospolitej, pałki szerokolistnej, pałki wąskolistnej, mанны mielec, oczeretu jeziornego i tataraku zwyczajnego. Na powierzchni wody obserwuje się płyty zespołu rdestnicy pływającej, grążela żółtego, grzybienia białego oraz osoki aloesowatej. Wśród roślinności podwodnej wyróżnia się zespoły: rdestnicy połyskującej, rdestnicy grzebieniastej, wywłócznika kłosowego, zespół rogatka sztywnego, jezierz morskiej i zamętnicy błotnej.

Na polach uprawnych można spotkać rośliny charakterystyczne dla zbiorowisk segetalnych: kąkol, chaber bławatek, mak polny, miotła zbożowa, tasznik pospolity, iglica pospolita, komosa biała, psianka czarna, rdest mniejszy, żółtlica drobnokwiatowa, chwastnica jednostronna. W pobliżu zabudowań i na przydrożach występuje roślinność ruderalna: bylica pospolita, bylica piołun, pokrzywa zwyczajna, wrotycz pospolity, ślaz zaniedbany, bielun dziedzierzawa¹¹.

3.6 Świat zwierzęcy.

Ekosystemy leśne, wodne oraz związane z terenami rolniczymi, występujące na terenie gminy Wągrowiec stwarzają dogodne warunki życia wielu gatunków zwierząt, należących do wszystkich gromad zwierząt od najmniejszych bezkręgowców po ssaki.

W lasach znajdujących się na przedmiotowym obszarze spotkać można duże i małe

¹¹ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

ssaki takie jak: dzik, sarna, jeleń, borsuk, lis, zając, dziki królik, kuna, tchórz, jenot, norka amerykańska, piżmak, bażant, kuropatwa, jeż, kret. W lasach ze znacznym udziałem drzew liściastych, w których ściółka leśna zbudowana jest z opadłych liści, możliwy jest rozwój różnych gatunków ślimaków, pajaków, kosarzy, jak również chrząszczy, dla których martwe szczątki organiczne, grzyby oraz odchody ssaków są bazą pokarmową.

Ekosystemy wodne stanowią ostoję ptactwa wodnego i błotnego. Na jeziorach i otaczających je łąkach występują ptaki lęgowe, żerujące i przelatujące, m.in.: błotniak stawowy, kaczki, gęś gęgawa, łabędzie. Zbiorniki i ciek wodne są również miejscem bytowania bobra czy piżmaka.

W ekosystemach nieleśnych gminy występują przede wszystkim przedstawiciele gromad bezkręgowców, w szczególności owady, oraz płazy gady, ptaki i drobne ssaki¹².

3.7 Klimat lokalny.

Gmina Wągrowiec położona jest w strefie charakteryzującej się cechami przejściowymi pomiędzy klimatem oceanicznym a kontynentalnym. Pogodę kształtują głównie masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego, a w minimalnym stopniu powietrze arktyczne i zwrotnikowe.

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego¹³ analizowany obszar zlokalizowany jest w dzielnicy środkowej VII. Jest to rejon o najmniejszym w Polsce opadzie rocznym (poniżej 550 mm). Wiosna jest wczesna i ciepła, długie lato, zima łagodna i krótka. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 8,0°C do 8,5°C, średnia najcieplejszego miesiąca (lipca) od 18°C do 19°C, a średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia) od -1,6°C do 3,8°C. Wilgotność względna powietrza kształtuje się na poziomie poniżej 78%. Liczba dni pochmurnych w ciągu roku jest dość duża i wynosi od 150 do 160. Analiza średnich dat początku termicznych pór roku wskazuje na długość okresu wegetacyjnego rzędu 200 – 220 dni¹⁴.

3.8 Jakość powietrza atmosferycznego.

Według „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014”, przeprowadzonej przez WIOŚ w Poznaniu, strefę wielkopolską, do której należy gmina Wągrowiec, pod kątem ochrony roślin, dla SO₂ i NO₂ – zaliczono do klasy A. Stwierdzono natomiast przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską sklasyfikowano:

- dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenu węgla oraz kadmu, arsenu, niklu – w klasie A,
- dla pyłu PM_{2,5} – w klasie A,
- dla pyłu PM₁₀ – w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego,
- dla benzo(a)pirenu w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego,
- dla poziomu docelowego ozonu – w klasie A,

¹² Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

¹³ Gumiński R., 1951, Meteorologia i klimatologia dla rolników, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.

Warszawa

¹⁴ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

- dla ozonu w klasie D2 – ze względu na poziom celu długoterminowego.

Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 dotyczą wyłącznie stężeń 24 godzinnych. Nie są przekraczane stężenia średnie dla roku. Należy podkreślić, że stężenia pyłu wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego). Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Na obszarze gminy Wągrowiec nie występują znaczące źródła zanieczyszczeń powietrza. Wpływ na jakość powietrza ma sposób zabudowy i pora roku. Gęsta zabudowa sprzyja kumulowaniu się zanieczyszczeń i utrudnia przewietrzanie terenu. Odczuwane jest to szczególnie w sezonie grzewczym.

Istotne zagrożenie dla jakości powietrza stwarza emisja zanieczyszczeń ze środków transportu samochodowego. Podwyższone stężenia tlenków azotu, tlenków węgla i węglowodorów aromatycznych (benzen) odnotowuje się wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, zwłaszcza w miesiącach letnich, w których odnotowuje się zwiększony ruch turystyczny.

3.9 Leśna przestrzeń produkcyjna.

Lesistość gminy Wągrowiec wynosi ok. 20,3 % powierzchni. Lasy w obrębie gminy należą do Nadleśnictwa Durowo, które zarządza lasami w ramach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Ze względu na budowę geologiczną przedmiotowego terenu, na obszarze nadleśnictwa sklasyfikowano 13 typów siedliskowych lasu, wśród których dominuje LMśw – 32,9% i BMśw – 24,9% powierzchni. Ogółem bogatsze siedliska lasowe zajmują 69% a uboższe borowe 31% powierzchni. Skład gatunkowy lasów jest zróżnicowany. Największym udziałem występowania, spośród gatunków lasotwórczych, odznacza się sosna - 69%. Mniejszy udział mają takie gatunki jak: dąb – 12%, olsza – 7,7%, brzoza – 6,6%, jesion – 1,5%, świerk – 1,3%, modrzew – 0,5%, pozostałe gatunki – 1,4%. Lasy ochronne w gminie Wągrowiec zajmują 3 838 ha. Pełnią one funkcje wodochronne, glebochronne, a także stanowią ostoje zwierzyzny¹⁵.

3.10 Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne wg R. Gumińskiego, obszar gminy leży w zasięgu VII dzielnicy środkowej. Warunki rozwoju produkcji rolniczej zależne są m.in. od warunków klimatu lokalnego, który na obszarze gminy Wągrowiec charakteryzowany jest poniższymi parametrami:

- średnie opady roczne – poniżej 550 mm,
- średnia roczna temperatura powietrza – +8,50°C,
- długość okresu wegetacyjnego – około 220 dni,
- zaleganie pokrywy śnieżnej – około 40 dni,
- liczba dni z przymrozkami – około 100 dni.

Grunty rolne skupiają się w czterech rejonach gminy, przedzielonych rynkami jeziornymi oraz obszarami leśnymi. Są to następujące rejonu:

Pierwszy rejon występuje na południe od Wągrowca w okolicach wsi: Łaziska, Ochodza i Wiatrowo. Na tych terenach występują największe powierzchniowo kompleksy najżyźniejszych gleb – czarnych ziem właściwych i zdegradowanych.

Drugi rejon obejmuje grunty wsi: Werkowo, Łekno i Siedleczo. Na tym obszarze występuje mozaikowy układ gleb, o różnej rolniczej urodzajności i przydatności do upraw. Obejmuje on również naturalne siedliska użytków zielonych, które rozpoznano w rejonie Starego Brzeźna.

¹⁵ <http://www.durowo.pila.lasy.gov.pl>

Trzeci rejon obejmuje grunty wsi: Toniszewo, Pawłowo Żońskie i Grylewo, gdzie występują duże obszary gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych.

Czwarty rejon obejmuje grunty wsi: Żelice i Potulice. Na tych terenach również występują zwarte obszary dobrych gleb, a w części południowej, w okolicach Rudniczyna, znaczny obszar zajmują gleby murszowate, o niewielkiej wartości produkcyjnej, pozostające w użytkowaniu pastwiskowym.

Analizując możliwości rozwoju rolnictwa w gminie wskazuje się na następujące uwarunkowania:

- 57% gruntów rolnych posiada gleby wysokiej bonitacji – klas IIIa i IIIb oraz IVa i IVb,
- największy udział kompleksów glebowo-rolniczych 4, 5 i 6, obejmujących gleby lekkie, o odczynie lekko kwaśnym, charakteryzujące się małą zdolnością zatrzymywania składników pokarmowych, wymagające systematycznego nawożenia; możliwość uprawy żyta, ziemniaków, jęczmienia,
- gleby położone są na obszarach przeważnie płaskich a nie nadmiernie urzeźbionych,
- poza terenami wydobywania kopalin nie występują obszary intensywnej degradacji gleb,
- warunki agroklimatu są stabilne i korzystne dla różnorodnych upraw;
- ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Wągrowiec, według klasyfikacji IUNG Puławach, wynosił 57,3 pkt., przy średniej wartości dla powiatu wągrowieckiego 65,1, a dla województwa wielkopolskiego 63,4 (stan na 2000 r.).

Obecnie użytkowanie i ochrona gleb w gminie Wągrowiec odbywa się zgodnie z powszechnie obowiązującymi zasadami gospodarowania zasobami glebowymi. Obejmują one takie działania jak: zachowanie gleb najwyższej jakości dla celów rolniczych, rekultywacja terenów zdegradowanych (składowisk odpadów i wyrobisk kruszywa naturalnego), ustanawianie lasów glebochronnych i wodochronnych.

3.11 Formy ochrony przyrody .

Na obszarze gminy Wągrowiec występują formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, jak również obszary i obiekty objęte ochroną na mocy innych aktów prawnych wydanych przed 2004 rokiem. Należą do nich: rezerwat „Dębina”, obszar chronionego krajobrazu „Dolina Welny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”, obszar Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie, pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.

3.11.1 Rezerwat przyrody „Dębina”

Rezerwat „Dębina” położony jest 4 km na zachód od miasta Wągrowca. Został on utworzony na mocy zarządzenia Nr 2/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 lutego 2009 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Dębina”, poprzedzonego zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, w celu ochrony i zachowania fragmentu lasu dębowo-grabowego o charakterze naturalnym. Jego powierzchnia wynosi 30,39 ha, natomiast wyznaczona strefa ochronna rezerwatu obejmuje powierzchnię 97,06 ha. Teren rezerwatu jest bardzo bogaty pod względem florystycznym. Stwierdzono tu 448 gatunków roślin naczyniowych, wśród których znajduje się 16 gatunków drzew i 22 gatunki krzewów. Dominującym typem lasu w rezerwacie jest grąd środkowoeuropejski, poza którym na niewielkich powierzchniach spotkać można łęg olszowy, łęg wiązowo-jesionowy, a także fragment świetlistej dąbrowy. Starodrzew dębowy pokrywający teren rezerwatu liczy około 270 lat. Wśród okazałych dębów na szczególną uwagę zasługuje dąb „Korfanty” o obwodzie 340 cm,

będący pomnikiem przyrody oraz jednym z najbardziej okazałych dębów w Polsce. W rezerwacie stwierdzono występowanie gatunków chronionych, takich jak: wawrzynek wilczełyko, lilia złotogłów, storczyki, stróżyk kruszczyk szerokolistny, gnieźnik leśny, podkolan biały. Dla rezerwatu przyrody „Dębina” zarządzeniem Nr 4/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 2009r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dębina” (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 100, poz. 1522) ustanowiono plan ochrony.

3.11.2 Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka”

Obszar został utworzony na mocy rozporządzenia Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim, poprzedzonego uchwałą Nr IX/54/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r., w celu ochrony krajobrazu dolin rzecznych i licznych jezior, wartościowego ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką, wypoczynkiem oraz pełniącego funkcję korytarza ekologicznego. Obszar chronionego krajobrazu położony jest w większości w gminie Wągrowiec, ale również w gminach Gołańcz, Rogoźno i Ryczywół oraz w Mieście Wągrowiec. Obejmuje on powierzchnię 22 640 ha, z czego lasy zajmują 48,4%, a wody 9,1%. Na terenie gminy Wągrowiec obszar ten obejmuje układ dolin rzecznych tj. Wełny, Strugi Gołanieckiej i Nielby wraz z jeziorami przepływowymi. Ważnym czynnikiem obszaru są zbiorowiska roślinne, w tym lasy przylegające do cieków wodnych, których fragmenty objęto ochroną rezerwatową.

W granicach opisywanego obszaru chronionego krajobrazu znajdują się również obszary cenne pod względem historycznym. Na szczególną uwagę zasługują: miejscowość Łekno z zabytkowym kościołem pw. św. Piotra i Pawła i zachowanym pierwotnym układem urbanistycznym, stanowiska archeologiczne zlokalizowane na zachodnim brzegu Jeziora Łekneńskiego, a także Tarnowo Pałuckie, będące dawną własnością klasztoru cysterskiego, z kościołem pw. św. Mikołaja, należącym do najstarszych drewnianych obiektów w Polsce.

3.11.3 Natura 2000

Obszar Natura 2000 PLH300044 Jezioro Kaliszańskie został zatwierdzony w 2011 r. jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW), którego celem jest ochrona jednego z największych jezior północnej Wielkopolski - Jeziora Kaliszańskiego. W granicach obszaru znajduje się również Jezioro Toniszewskie oraz liczne drobne zbiorniki wodne usytuowane w obrębie łąk i torfowisk niskich przylegających do fragmentu rzeki Rudki. Ostoja ma duże znaczenie w skali ponadregionalnej dla zachowania siedlisk łąk ramieniowych w głębokowodnych jeziorach. Obszar chroni 4 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących ponad 43% powierzchni, do których należą twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion i Potamion, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz torfowiska nakredowe. W ekosystemach wodnych ostoi (jeziorach, drobnych zbiornikach i ciekach) odnotowano aż 11 gatunków zagrożonych ramienic, 3 z nich podlegają ochronie prawnej.

Obszar jest również ważną ostoją dla ptaków wodno-błotnych, zarówno lęgowych jak i migrujących¹⁶.

¹⁶ <http://natura2000.gdos.gov.pl>

3.11.4 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Wągrowiec istnieją 33 pomniki przyrody, do których należą wyłącznie twory przyrody ożywionej tj. pojedyncze drzewa lub ich skupiska. Wykaz pomników przyrody zawarto w poniższej tabeli.

Tabela . Pomniki przyrody na terenie gminy Wągrowiec.

Lp	Gatunek/sztuk	Lokalizacja/krótki opis	Podstawa prawna utworzenia
1	Lipa drobnolistna sztuk - 1	Park w Kaliszanach. Drzewo o dwóch pniach, o obwodzie na wys. 1,3 m - 280 cm i 250 cm, wysokość 29 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
2	Grusza pospolita sztuk - 1	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 200 cm, wysokość 15 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
3	Sosna czarna sztuk -1	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 245 cm, wysokość 20 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
4	Lipa szerokolistna sztuk -1	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 360 cm, wysokość 24 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
5	Jałowiec wirginijski sztuk -2	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 130 i 110 cm, wysokość 15 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
6	Wiąz szypułkowy sztuk- 1	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 290 cm, wysokość 27 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
7	Wiąz szypułkowy sztuk - 1	Park w Kaliszanach. Obwód na wys. 1,3 m - 245 cm, wysokość 26 m.	Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego nr 2/2003 z 9 stycznia 2003 roku.
8	Dąb szypułkowy sztuk – 1	Rezerwat „Dębina”. Obwód 378 cm, wys. 30m szer. korony 10 m.	Orzeczenie nr 247 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 15.12.1956r.
9	Lipa drobnolistna sztuk - 2	Park w Łeknie. Obwód 340 cm, 355 cm, wys.28cm, szer. korony 18 m.	Orzeczenie nr 323 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 15. 02. 1957r.
10	Dąb szypułkowy sztuk - 2	Park w Przysieci. Obwód 350 cm, 570 cm, wys. 25 m, szer. korony 25 m.	Orzeczenie nr 324 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 15. 02. 1957r.
11	Platan zachodni sztuk – 1	Rąbczyn – dziedziniec szkolny. Obwód 385 cm, wys. 25 m, szer. korony 18 m.	Orzeczenie nr 521 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
12	Platan zachodni sztuk – 1	Rąbczyn – dziedziniec szkolny. Obwód 305 cm, wys. 24 m, szer. korony 18 m,	Orzeczenie nr 522 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 29. 05. 1958 r.
13	Topola sztuk – 1	Potulice – przy wyjeździe w stronę Wągrowca. Obwód 610 cm, wys. 26 m, szer. korony 20 m.	Orzeczenie nr 527 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
14	Topola sztuk – 1	Potulice – przy wyjeździe w stronę Wągrowca. Obwód 660	Orzeczenie nr 528 Prezydium Wojewódzkiej

		cm, wys. 26 m, szer. korony 15 m.	Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
15	Dąb szypułkowy sztuk - 13	Leśnictwo Potulice. Obwód od 330cm do 520 cm, wys. do 28 m, szer. korony do 18 m.	Orzeczenie nr 529 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
16	Dąb szypułkowy sztuk - 7	Leśnictwo Potulice. Obwód od 330 cm, do 450 cm, wys. do 25 m, szer. korony do 18m	Orzeczenie nr 530 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
17	Dęby, buki, graby modrzewie, świerki, jesiony grupa drzew	Park w Potulicach. Obwód dębów do 350 cm, wys. do 26 m, szer. korony do 20 m.	Orzeczenie nr 531 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z 20. 05. 1958 r.
18	Topola kanadyjska sztuk – 1	Wiatrowo - okolice parku zabytkowego. Obwód 710 cm, wys. 30 m szer. korony 25 m.	Decyzja nr 82/83 Wojewody Piłskiego z dnia 30.12.1983 r.
19	Dąb szypułkowy sztuk - 4	Park w Przysieci. Obwód 285, 322, 330, 440 cm, wys. do 25 m szer. korony do 23 m.	Decyzja nr 83/83 Wojewody Piłskiego z dnia 30.12.1983 r.
20	Dąb szypułkowy sztuk - 13	Park w Grylewie. Obwód od 220 do 520 cm, wys. do 22 m, szer. korony do 20 m.	Decyzja nr 84/83 Wojewody Piłskiego z dnia 30.12.1983 r.
21	Jesion wyniosły sztuk - 4	Park w Wiatrowie. Obwód od 310 do 400 cm, wys. 30 m, szer. korony 18 m.	Zarządzenie nr 82 Wojewody Piłskiego Dz. U. nr 9, poz. 127 z 1984 r.
22	Lipa drobnolistna sztuk - 3	Park w Wiatrowie. Obwód od 310 do 400 cm, wys. 30 m szer. korony 20 m.	
23	Dąb szypułkowy sztuk - 2	Park w Wiatrowie. Obwód 315 cm, 370 cm, wys. 30 m, szer. korony 25 m.	
24	Dąb szypułkowy sztuk - 2	Leśnictwo Rąbczyn. Obwód 430cm, 520 cm, wys. do 26 m, szer. korony 18 m, 25 m.	Zarządzenie nr 32 Wojewody Piłskiego z dnia 29.12.1986 r. Dz. U. nr 11 poz. 118 z 1986 r.
25	Dąb szypułkowy sztuk - 4	Grylewo Obwód od 400 cm do 450 cm, wys. do 30 m, szer. korony do 20 m.	Zarządzenie nr 32 Wojewody Piłskiego z dnia 29.12.1986 r. Dz. U. nr 11 poz. 118 z 1986 r.
26	Lipa drobnolistna sztuk - 1	Park w Kaliszany. Obwód 350 cm, wys. 30 m, szer. korony 20 m.	Zarządzenie nr 32 Wojewody Piłskiego z dnia 29.12.1986 r. Dz. U. nr 11 poz. 118 z 1986 r.
27	Dąb szypułkowy sztuk - 1	Leśnictwo Rąbczyn, Obwód 450cm, wys. do 30 m, szer. korony 15 m.	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego z dnia 25.06.1996 r. nr 2/96, (Dz. U. z 1996 r. nr 14 poz. 50).
28	Dąb szypułkowy sztuk - 1	Leśnictwo Rąbczyn. Obwód 320 cm, wys. 25 m, szer. korony 20 m.	
29	Dąb szypułkowy sztuk - 1	Leśnictwo Rąbczyn. Obwód 351 cm, wys. 28 m, szer. korony 19 m.	Rozporządzenie Wojewody Piłskiego z dnia 25.06.1996 r. nr 2/96, (Dz. U. z 1996r. nr 14 poz. 50)
30	Dąb szypułkowy sztuk - 1	Leśnictwo Rąbczyn. Obwód 473 cm, wys. 28 m, szer. korony 22 m.	
31	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Bartodzieje. Obwód	Rozporządzenie Wojewody

	sztuk - 1	490 cm, wys. 23 m, szer. korony 22 m, wiek ok. 150 lat	Pińskiego z dnia 25.06.1996 r. nr 2/96, (Dz. U. z 1996r. nr 14 poz. 50)
32	Akacja sztuk - 1	Siedleczo. Rośnie przy drodze do Wiśniewa, na cmentarzu Ewangelickim. Obwód 300cm, wys. 25 m, szer. korony 7 m wiek ok. 100 lat.	Rozporządzenie Wojewody Pińskiego z dnia 6.10.1997 r. nr 9/97, (Dz. U. z 1997 r. nr 21 poz. 137)
33	Dąb szypułkowy sztuk -1	Potulice – Leśnictwo Olszyna, oddz. 10a. Obwód 440cm, wys. 28m, szer. korony 30m, wiek ok. 250 lat.	Uchwała nr XXXI/231/09 z dnia 03.11.2009 r. Rady Gminy Wągrowiec

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wągrowiec na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016-2019, 2012 r.

3.11.5 Użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne występujące na terenie gminy Wągrowiec tworzone były na mocy ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody, która została zmieniona ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Wskutek wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy, akty prawne tworzące użytki ekologiczne, wydane przed dniem 22 stycznia 2001 r. straciły moc obowiązującą. Z uwagi na to, że wszystkie użytki ekologiczne na obszarze gminy powstały przed dniem wejścia w życie ustawy z 2000 roku, obecnie nie posiadają aktualnych aktów wykonawczych i wymagają utworzenia od nowa.

3.11.6 Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Na terenie gminy Wągrowiec na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Durowo istnieje aktualnie 5 stref ochrony całorocznej miejsc regularnego występowania i gniazdowania chronionych gatunków ptaków, tj. bociana czarnego, kani rudej oraz bielika, na działkach o nr ewid. 9168/1, 9191, 8189, obręb Rąbczyn, na działce o nr ewid. 9149, obręb Dębina Orla oraz na działce o nr ewid. 9040/1, obręb Sarbka.

Z uwagi na brak szczegółowych badań faunistycznych prowadzonych na terenie gminy Wągrowiec, poniżej przedstawiono listę roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową, występujących na obszarze Nadleśnictwa Durowo, które z dużym prawdopodobieństwem występują również w części nadleśnictwa położonego w granicach gminy Wągrowiec.

- Rośliny chronione (ochrona ścisła i częściowa):
barwinek pospolity *Vinca minor*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, grązel żółty *Nuphar lutea*, grzybienie białe *Nymphaea alba*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, gnieźnik leśny *Neottia nidusavis*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, pokrzyk wilcza jagoda *Atropa belladonna*, wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*, purchawica olbrzymia *Langermannia gigantea*, sromotnik bezwstydnny *Phallus impudicus*, żagiew okółkowa *Polyporus umbellatus*, szmaciak gałęzisty *Sparassis crispa*, chrobotki *Cladonia* sp., kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, pierwiosnka lekarska *Primula veris*, przylaszczka pospolita, *Hepatica nobilis*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, marzanka wonna *Galium odoratum*, porzeczka czarna *Ribes nigrum*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, płonnik cienki *Polytrichum strictum*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*.
- Zwierzęta chronione (ochrona ścisła i częściowa):
pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*, biegacze – wszystkie gatunki *Carabus* sp.,

tęczniki – wszystkie gatunki *Calosoma* sp., kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, jelonek rogacz *Lucanus cervus*, trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, *Bombus lucorum*, trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*, trzmiel leśny *Bombus pratorum*, trzmiel ogrodowy *Bombus agrorum*, *Bombus rudermanni*, ślimak winniczek *Helix pomatia*, szczeżuja spłaszczona *Anodonta complanata*, skójką malarską *Unio pictorum*, piskorz *Misgurnus fossilis*, kumak nizinny *Bombina bombina*, huczek ziemny *Pelobates fuscus*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha paskówka *Bufo calamita*, ropucha zielona *Bufo viridis*, żaba moczarowa *Rana terrestris*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba śmieszka *Rana ridibunda*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*, perkoz *Tachybaptus ruficollis*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*, zausznik *Podiceps nigricollis*, bąk *Botaurus stellaris*, bączek *Ixobrychus minutus*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, rożeniec *Anas acuta*, łabędź niemy *Cygnus olor*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź czarnodzioby *Cygnus columbianus*, świstun *Anser penelope*, krakwa *Anas strepera*, cyranka *Anas guergnedula*, bielaczek *Mergus albellus*, nurogęś *Mergus mengeseri*, bernikla obrożna *Branta bernikla*, bernikla białolica *Branta leucopsis*, płaskonos *Anas platyrhynchos*, podgorzałka *Aythya nyroca*, hełmiatka *Nettion rufina*, lodówka *Clangula hyemalis*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, błotniak zbożowy *Circus cyaneus*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, jastrząb gołębiarz *Accipiter gentilis*, krogulec *Accipiter nisus*, myszołów *Buteo buteo*, rybołów *Dion haliaetus*, kania ruda (rdzawa) *Milvus milvus*, kobuz *Falco subbuteo*, pustułka *Falco tinnunculus*, przepiórka *Coturnix coturnix*, derkacz *Crex crex*, kropiatka *Porzana porzana*, zielonka *Porzana parva*, kokoszka (kurka) wodna *Gallinula chloropus*, wodnik *Rallus aquaticus*, żuraw *Grus grus*, czajka *Vanellus vanellus*, szlamik rycyk *Limosa limosa*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, rybitwa zwyczajna *Sterna hirundo*, sieweczka obrożna *Choradrius hiaticula*, bekas kszyszek *Gallinago gallinago*, brodziec krwawodzioby *Tringa totanus*, batalion *Philomachus pugnax*, mewa pospolita *Larus canus*, śmieszka *Larus ridibundus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, turkawka *Streptopelia turtur*, kukułka *Cuculus canorus*, północna *Athene noctua*, sowa uszata *Asio otus*, sowa błotna *Asio flammeus*, puchacz *Bubo bubo*, jerzyk *Apus apus*, zimorodek *Alcedo atthis*, kraska *Coracias garrulus*, dudek *Upupa epops*, krętogłów *Junco torquilla*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięciołek (dzięcioł mały), *Dryocopus minor*, skowronek polny *Alauda arvensis*, górniczek *Eremophila alpestris*, brzegówka *Riparia riparia*, dymówka *Hirundo rustica*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świergotek polny *Anthus campestris*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, pliszka siwa *Motacilla alba*, pliszka żółta *Motacilla flava*, strzyżek *Troglodytes troglodytes*, pokrzywnica *Prunella modularis*, rudzik *Erithacus rubecula*, słowik szary *Luscinia luscinia*, podróżniczek *Luscinia svecica*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, pokląskwa *Saxicola rubra*, wąsatka *Panurus biarmicus*, kos *Turdus merula*, paszkoć *Turdus viscivorus*, kwiczoł *Turdus pilaris*, drożd śpiewak *Turdus philomelos*, brzęczka *Locustella luscinioides*, łozówka *Acrocephalus palustris*, trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, trzciniać *Acrocephalus arundinaceus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, piegża *Sylvia curruca*, pokrzewka ogrodowa *Sylvia borin*, pokrzewka czarnołbista *Sylvia atricapilla*, świstunka *Phylloscopus sibilatrix*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, muchołówka mała *Ficedula parva*, raniuszek *Aegithalos*

caudatus, sikora uboga *Parus palustris*, sikora sosnowka *Parus ater*, sikora modra *Parus caeruleus*, sikora bogatka *Parus major*, sikora czubotka *Parus cristatus*, kowalik *Sitta europaea*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, remiz *Remiz pendulinus*, wilga *Oriolus oriolus*, gąsiorek *Lanius collurio*, srokosz *Lanius excubitor*, sójka *Garrulus glandarius*, gawron *Corvus frugilegus*, kawka *Corvus monedula*, kruk *Corvus corax*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, zięba *Fringilla coelebs*, jer *Fringilla montifringilla*, kulczyk *Serinus serinus*, jemioluska *Bombycilla garrulus*, dzwonec *Carduelis chloris*, szczygieł *Carduelis carduelis*, czeczotka *Carduelis flammea*, makolągwa *Carduelis carduelis*, dziwonia *Carpodacus erythrinus*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, trznadel *Emberiza citrinella*, ortolan *Emberiza hortulana*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, potrzyszcz *Miliaria calandra*, świerszczak *Locustella naevia*, rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*, białorzytka *Oenanthe oenanthe*, cierniówka *Sylvia communis*, dziedzićka *Galeriella cristata*, jeż europejski *Erinaceus europaeus*, kret *Talpa europaea*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, ryjówka malutka *Sorex minutus*, nocek rudy *Myotis daubentoni*, nocek Natterera *Myotis nattereri*, nocek duży *Myotis myotis*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, mroczek posłocisty *Eptesicus nilsoni*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus pipistrellus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, borowiaczek *Nyctalus leisleri*, mopek *Bartastella barbastellus*, wiewiórka *Sciurus vulgaris*, łasica *Mustela nivalis*, wydra *Lutra*, ślimak winniczek (o średnicy muszli powyżej 30 mm) *Helix pomatia*, wrona siwa *Corvus corone*, sroka *Pica pica*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*.

3.12 Inne obszary chronione

Oprócz wyżej wymienionych form ochrony przyrody, ustanowionych w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w koncepcji ochrony środowiska przyrodniczego uwzględnia się również inne obszary cenne przyrodniczo, które chronione są odrębnymi przepisami lub wymagają objęcia ochroną w dokumentach planistycznych. Są to obszary, które ze względu na swoje walory przyrodnicze oraz rolę jaką pełnią w strukturze przyrodniczej gminy powinny stanowić bariery dla antropopresji i zostać całkowicie wyłączone spod zainwestowania, bądź przynajmniej powinny zostać określone szczególne warunki i ograniczenia realizacji zainwestowania w ich obrębie. Na terenie gminy Wągrowiec do takich obszarów należą: lasy ochronne, zabytkowe parki podworskie oraz krajowa sieć ekologiczna ECINET-POLSKA.

3.12.1 Lasy ochronne.

Lasy ochronne w gminie Wągrowiec zajmują 3 838 ha. Należą do nich lasy wodochronne – chroniące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz regulujące stosunki hydrologiczne w zlewni, lasy glebochronne – chroniące glebę przed zmywaniem i wyjałowieniem, powstrzymujące również osuwanie się ziemi, jak również lasy stanowiące ostoję zwierzyny¹⁷. Lasy ochronne na terenie gminy występują w sąsiedztwie jezior, w kompleksach leśnych na północ oraz na południe od miasta Wągrowiec, wzdłuż rzeki Rudki oraz wzdłuż rzeki Wełny w okolicy miejscowości Nowa Wieś¹⁸.

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wągrowiec na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016-2019, Wągrowiec, 2012

¹⁸ <http://www.bdl.lasy.gov.pl>

3.12.2 Zabytkowe parki podworskie.

- W skali gminy istotnym elementem struktury obszarów chroniony są również parki założone na terenach wsi. Wiele z nich posiada status obiektów chronionych. Część z nich jest niezagospodarowana i zaniedbana, co nadaje im bardziej naturalnego charakteru. Wykaz parków objętych ochroną znajduje się w Gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.).

Tabela. Parki wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Wągrowiec.

L.p	Lokalizacja	Rodzaj parku, powierzchnia	Czas powstania	Nr i data rejestru
1	Grylewo	krajobrazowy w zespole dworsko – folwarcznym - 6,40 ha	Koniec XVIII w.	A – 119 01.06.1968 r.
2	Kaliszany	dworski - 4,69 ha	Druga połowa XIX w.	A-535 14.02.1986
3	Łaziska	krajobrazowy w zespole dworsko – folwarcznym - 1,85 ha	Druga połowa XIX w.	A – 324 31.02.1978
4	Łęgowo	krajobrazowy w zespole pałacowo – parkowym - 4,27 ha	Druga połowa XIX w.	A-505 15.12.1984
5	Łukowo	krajobrazowy w zespole pałacowo – parkowym - 5,15 ha	Koniec XIX w.	A-295 23.04.1975
6	Ochodza	dworski - 0,86 ha	Koniec XIX w.	A-508 17.12.1984
7	Potulice	krajobrazowy w zespole dworsko – folwarcznym - 7,60 ha	pocz. XIX w.	kl.IV-733/92/56 01.08.1956
8	Przysieka	krajobrazowy w zespole dworsko – folwarcznym -1,65 ha	Poł. XIX w.	A-470 18.10.1983
9	Redgoszcz	krajobrazowy w zespole pałacowo – folwarcznym ok. 4 ha	Druga połowa XIX w.	A-179 20.07.1968
10	Rgielsko	krajobrazowy w zespole folwarcznym - 4,06 ha	Koniec XIX w.	A-506 28.12.1984
11	Wiatrowo	krajobrazowy w zespole pałacowym - 6,37 ha	Połowa XVIII w.	A-1102 06.05.1970 r.
12	Wiśniewo	dworski - 6,65	Koniec XIX w.	A-507 17.12.1984
13	Żelice	dworski - 12,52 ha	Druga połowa XIX w.	A-534 14.02.1986

Źródło: opracowanie na podstawie danych WWKZ oraz Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.) w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019.

W wyżej wymienionych parkach występuje wiele gatunków drzew rodzimych i obcych: brzoza brodawkowata, dąb czerwony, dąb szypułkowy, grab pospolity, grusza pospolita, jabłoń niska, jesion wyniosły, kasztanowiec biały, klon jawor, klon pospolity, lipa drobnolistna, lipa wielokolistna, leszczyna pospolita, modrzew europejski, olcha czarna, orzech włoski, platan klonolistny, robinia akacjowa, świerk

pospolity, topola kanadyjska, topola włoska, topola biała, wiąz polny, wiąz szypułkowy, wierzba biała, wierzba iwa, wierzba krucha, żywotnik olbrzymi, żywotnik zachodni. Niektóre z tych drzew osiągają wiek ponad 120 lat.

Wyżej wymienione parki stanowią nie tylko enklawy zieleni w poszczególnych wsiach, ale również pełnią funkcję siedliska, w szczególności dla rozwoju gryzoni i ptaków.

3.12.3 Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA

Kolejny rodzaj ochrony na terenie gminy Wągrowiec, stanowi Europejska Sieć Ekologiczna ECONET – spójny przestrzennie i funkcjonalnie system reprezentowanych i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy.

Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA została opracowana w 1995 i 1996 roku jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Choć sieć ECONET-POLSKA nie posiada umocowania prawnego, jest pewną wytyczną polityki przestrzennej. Zgodnie z definicją podaną przez autorów koncepcji „Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu”. Sieć ECONET-POLSKA pokrywa 46% kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15% powierzchni kraju).

Do koncepcji krajowej sieci ECONET-POLSKA zostały włączony obszar gminy Wągrowiec, który położony jest w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym: rzeka Wełna – 26 km (obejmującego dolinę Wełny oraz rozbudowaną sieć rynien jeziornych).

3.13 Klimat akustyczny.

Do źródeł hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Wągrowiec należy zaliczyć: ruch samochodowy odbywający się drogami wojewódzkimi nr 196, 251, 241 i 190, a także ruch kolejowy odbywający się linią kolejową nr 356 (Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna).

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu w 2005 i 2010 roku, prezentujące średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich w gminie Wągrowiec, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich na terenie gminy Wągrowiec w 2005 i 2010 roku.

Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Ilość pojazdów ogółem	
		2005 r.	2010 r.
190	Pawłowo Żońskie – Wągrowiec	2035	2785
190	Wągrowiec – Mieścisko	3421	4980
196	Skoki – Wągrowiec	4302	4079

241	Morakowo – Wągrowiec	7765	8053
241	Wągrowiec – Rogoźno	3556	4807
241	m. Wągrowiec – obwodnica ul. 11 Listopada	5807	7139
251	Kaliska – Niemczyn	2351	3018

Źródło: <http://www.wzdw.pl>

Natężenie ruchu komunikacyjnego na drogach wojewódzkich wykazuje tendencję wzrostową. Największy dobowy ruch pojazdów w 2010 roku odnotowano na drodze wojewódzkiej nr 241, a zatem obszary położone w sąsiedztwie tej trasy komunikacyjnej są najbardziej zagrożone hałasem.

Ponadto na terenie gminy może wystąpić niekorzystne oddziaływanie na klimat akustyczny obszarów sąsiadujących z linią kolejową nr 356. Natężenie hałasu będzie zależne od stanu torowiska, prędkości przejazdu, rodzaju taboru kolejowego czy też położenia torowiska (nasyp, wykop, teren płaski).

Na obszarze gminy Wągrowiec nie odnotowano większych uciążliwości związanych z oddziaływaniem hałasu przemysłowego. Główną przyczyną jest fakt, iż na terenie gminy nie zlokalizowano dużych zakładów przemysłowych generujących uciążliwości akustyczne.

4 Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

4.1 Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków.

Gmina Wągrowiec może poszczycić się wieloma znaczącymi obiektami objętymi ochroną konserwatorską poprzez ich wpis do rejestru zabytków.

Wykaz obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w Gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.) Obiekty zabytkowe, wpisane do rejestru zabytków zostały zidentyfikowane przestrzennie na rysunku studium.

4.1.1 Obiekty zabytkowe nieruchome.

Tabela. Obiekty zabytkowe nieruchome wpisane do rejestru zabytków w gminie Wągrowiec (w tym parki wymienione w pkt 3.12.2 *Zabytkowe parki podworskie*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data rejestru
1	Bracholin	wiatrak holender, poł XIX	A-1014	11.03.1970
2	Czekanowo	cmentarz ewangelicki, k. XIX	184/Wlkp/A	16.08.2004
3	Czekanowo	dwór, 2 poł. XIX	A-440	19.07.1983
4	Danabórz	dwór, poł. XIX	A-352	29.10.1968
5	Danabórz	ruiny zamku, XV/XVI	1216/30A	15.05.1930
6	Grylewo	kościół p.w. św. Katarzyny 1861-64 cmentarz przykościelny ogrodzenie z bramą	A-795	09.10.1997
7	Grylewo	plebania k.XVIII	A-585	03.05.1969
8	Grylewo	zespół dworsko - parkowy z oficynami z k. XVIII (dwór, 2	A-119	01.06.1968

		oficyny, park)		
9	Kaliszany	park dworski 2 poł. XIX	A-535	14.02.1986
10	Łaziska	zespół architektoniczny: grobowiec i kolumna	A-438	27.06.1983
12	Łaziska	zespół dworsko - parkowy (dwór i park)	A-324	28.02.1978
13	Łekno	dwór (pastorówka)	A-722	09.09.1991
14	Łekno	kościół p.w. św. Piotra i Pawła XV	AK-I-11a/253	10.03.1933
16	Łekno	Cmentarz przykościelny w zespole kościoła p.w. św. Piotra i Pawła	Nr 63/Wlkp/A	04.07.2001r.
17	Łekno	ruiny klasztoru cysterskiego	AK-I-4/12/51	26.07.1951
18	Łekno	układ urbanistyczny	A-587	27.09.1988
19	Łekno	kościół ewangelicki wraz z otoczeniem i cmentarzem przykościelnym	63/Wlkp/A	04.07.2001
20	Łęgowo	pałac 2 poł. XIX	A-442	21.07.1983
21	Łęgowo	park pałacowy 2 poł. XIX	A-505	15.12.1984
22	Łukowo	zespół pałacowo - parkowy k.XIX	A-295/1727	23.04.1975
23	Nowe	dwór k. XVIII	A-439	19.07.1983
24	Ochodza	park dworski k. XIX	A-508	17.12.1984
25	Potulice	chałpa podcieniowa, szach., XVIII/XIX	A-178	19.07.1968
26	Potulice	gorzelnia folwarczna, poł. XIX	A-328	21.10.1968
27	Potulice	kościół p.w. św. Katarzyny	AK-I-11a/190	22.12.1932
28	Potulice	plebania	A-282/1599	11.09.1974
29	Potulice	zespół dworski (dwór, oficyna, park)	kl.IV-733/92/56	01.08.1956
30	Potulice	świątynia grecka w parku dworskim	A-327	21.10.1968
31	Przysieka	dwór	1095	29.04.1970
32	Przysieka	oficyna dworska	582	02.08.1956
33	Przysieka	park dworski	A-470	18.10.1983
34	Redgoszcz	pałac XIX	A-1440	12.04.1973
35	Redgoszcz	park krajobrazowy	A-179	20.07.1968
36	Rgielsko	park dworski	A-506	28.12.1984
37	Tarnowo Pałuckie	dwór XVIII/XIX	A-441	21.07.1983
38	Tarnowo Pałuckie	kościół p.w. św. Mikołaja drewniany 1639 r.	AK-I-11a/259	14.03.1933
39	Werkowo	pałac k. XIX	A-443	21.07.1983
40	Wiatrowo	pałac w zespole pałacowo - parkowym poł. XVIII	A-1102	06.05.1970
41	Wiśniewo	park dworski k. XIX	A-507	17.12.1984
42	Żelice	dwór	A-436	23.04.1983
43	Żelice	park krajobrazowy	A-534	14.02.1986

Źródło: Opracowanie na podstawie danych WWKZ oraz uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.) w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki

nad Zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019.

4.1.2 Zabytkowe parki podworskie.

Parki wiejskie, wpisane do rejestru zabytków, zostały omówione w tomie Uwarunkowania w rozdziale 3.12.2. *Zabytkowe parki podworskie.*

4.1.3 Zabytkowe obiekty archeologiczne.

Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe obiekty archeologiczne, które zestawiono w poniższej tabeli.

Wykaz zabytkowych obiektów archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w Gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.).

Tabela. Wykaz zabytkowych obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków w gminie Wągrowiec.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rejestr zabytków
1.	Danabórz	grodzisko	104/Wlkp/C, 28.09.2007
2.	Łekno	grodzisko	105/Wlkp/C, 29.08.2011
3.	Przysieka	grodzisko	106/Wlkp/C, 16.04.2009
4.	Rąbczyn	grodzisko	107/Wlkp/C, 28.09.2007
5.	Tarnowo Pałuckie	zespół osadniczo-architektoniczny	17/Wlkp/C
6.	Kobylec	osada	453/Wlkp/C

Źródło: Informacja WUOZ Poznań, 21.11.2016 r.

4.2 Gminna Ewidencja Zabytków.

- Gmina Wągrowiec posiada wykonaną w 2012 r. Gminną Ewidencję Zabytków, będącą katalogiem zabytków zarówno wpisanych do rejestru jak i podlegających ochronie konserwatorskiej, zewidencjonowanych w zasobach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz cmentarzy. Gminna Ewidencja zawiera karty adresowe 281 zabytków nieruchomych. Zgodnie z przyjętym Gminnym programem opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.) należy zweryfikować Gminną Ewidencję Zabytków pod kątem ujęcia w niej dodatkowo 133 zabytków nieruchomych wskazanych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela. Wykaz zabytkowych obiektów, znajdujących się w zweryfikowanej Gminnej ewidencji zabytków z podziałem na funkcje.

Lp.	Obiekt	Liczba
1	domy (w tym rządcy) oraz dwójak i budynek mieszkalny	120
2	cmentarze	32
3	dwory i pałace	18
4	parki	15
5	budynki gospodarcze	14
6	kaplice i kapliczki	11
7	ogrodzenia, bramy, ogrodzenia z bramami, bramy wjazdowe	8
8	spichlerze	7

9	stajnie i obory	6
10	szkoły	6
11	kościół	6
12	grobowce	5
13	gorzelnie	4
14	plebanie	3
15	dworce kolejowe	3
16	oficyny	3
17	budynki mieszkalno – gospodarcze	2
18	budynki inwentarskie	2
19	młyny	2
20	wiatrak	1
21	kolumna	1
22	układ ruralistyczny	1
23	świątynia grecka	1
24	budynek administracyjny	1
25	wieża ciśnień	1
26	garaż	1
27	remiza strażacka	1
28	wikarówka	1
29	światlica	1
30	budynek mieszkalno - usługowe	1
31	ruiny zamku	1
32	mostek	1
33	dzwonnica	1
SUMA		281

Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.)

4.3 Program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w gminie Wągrowiec

Jak już wcześniej wspomniano, gmina Wągrowiec posiada Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Wągrowiec na lata 2016 – 2019 (załącznik do Uchwały Nr XXXIV/241/2016 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 listopada 2016 r.).

Celem opracowania jest zahamowanie degradacji i poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy, propagowanie znajomości zabytków wśród mieszkańców gminy, zachowanie oryginalności gminy, a także wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

4a Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Audyt Krajobrazowy nie został jeszcze sporządzony przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego i w związku z tym odniesienie się do rekomendacji wniosków oraz granic krajobrazów priorytetowych jest w niniejszym dokumencie niemożliwe.

5 Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.

5.1 Rozwój ludnościowy gminy Wągrowiec.

Dnia 31 grudnia 2013 r. gminę Wągrowiec zamieszkiwało łącznie 12059 mieszkańców, co stanowiło 0,35% ludności województwa wielkopolskiego i 17,3% ludności powiatu wągrowieckiego. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi około 35 osób na km². Dynamika rozwoju ludności gminy do roku 2013 wskazywała tendencję rosnącą. Wpływ na wzrost liczby ludności miał fakt dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatnie saldo migracji.

Prognozę demograficzną zawiera tom Uwarunkowania rozdział 7. *Potrzeby i możliwości rozwoju gminy*, pkt 7.4 *Prognoza demograficzna*.

Aktualne dane odzwierciedlają prognozowane trendy.

5.2 Jakość życia mieszkańców.

Jakość życia, w ogólnym znaczeniu, oznacza stopień satysfakcji człowieka z całokształtu swojej egzystencji. Na jakość życia mieszkańców gminy składają się takie elementy jak: warunki mieszkaniowe, poziom wyposażenia w usługi, rynek pracy, jakość środowiska przyrodniczego lub poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz stan środowiska przyrodniczego w gminie zostały omówione w tomie Uwarunkowania w rozdziałach 1. *Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu...* oraz 3. *Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej...*

Do wyposażenia w infrastrukturę usługową nawiązuje tom Uwarunkowania rozdział 2. *Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony*.

Nieobojętne dla jakości życia są również zagrożenia, omówione w tomie Uwarunkowania w rozdziale 6. *Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia*.

5.2.1 Warunki mieszkaniowe.

Od czasu przemian ustrojowych w Polsce, charakter zabudowy na terenie gminy ulega znaczącym zmianom. Zabudowa mieszkaniowa to obecnie nie tylko domy mieszkalne w ramach gospodarstw rolnych, ale również indywidualne budynki mieszkalne jednorodzinne niezwiązane z produkcją rolną. Budynki wielorodzinne występują głównie w miejscowościach, w których istniały Państwowe Gospodarstwa Rolne lub Rolnicze Spółdzielnie Mieszkaniowe. Obecnie budynki te znajdują się w zarządkach nowopowstałych spółdzielni mieszkaniowych lub wspólnot mieszkaniowych.

Tabela. Zasoby mieszkaniowe w latach 2010-2014.

Lp.	Cecha	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Mieszkania	3 075	3 106	3 151	3 188	3 222
2.	Osoby na mieszkanie	3,8	3,8	3,8	3,8	3,7
3.	Powierzchnia użytkowa mieszkań	277 392	281 700	287 580	292 358	297 001
4.	Średnia pow. użytkowa	90,2	90,7	91,3	91,7	92,2

	mieszkań					
5.	Powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę	23,7	23,9	24,0	24,1	24,9
6.	Ilość izb w mieszkaniach	13 032	13 195	13 431	13 633	13 823
7.	Średnia ilość izb w mieszkaniu	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Na terenie gminy Wągrowiec w 2014 r. zlokalizowanych było 3222 lokali mieszkalnych, z czego większość to lokale w budynkach mieszkalnych, których liczba na terenie gminy wynosiła 2327. Zgodnie z danymi GUS przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2013 r. w gminie Wągrowiec wynosiła 92,2 m², z czego na 1 osobę przypadało 24,9 m². Wskaźniki te w Polsce na koniec 2013 r. wynosiły odpowiednio: przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na terenach wiejskich to 91,8 m², z czego 27,2 m² przypadało na 1 osobę. Oznacza to, że w stosunkowo dużych mieszkaniach, na terenie gminy mieszka nieco więcej osób niż w mieszkaniach wiejskich, zlokalizowanych w innych rejonach kraju.

Większość mieszkań wyposażona jest w instalacje techniczno-sanitarne, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela. Udział mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Wągrowiec - w % ogółu mieszkań.

Rodzaj instalacji	% udział
wodociąg	97,8%
ustęp splukiwany	91,0%
łazienka	87,9%
centralne ogrzewanie	70,5%

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

5.2.2 Rynek pracy.

Bezpośredni wpływ na poziom życia mieszkańców ma stan ich zatrudnienia. Najwięcej pracujących zatrudnionych jest w sektorze prywatnym, w którym największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych) oraz sekcji F (budownictwo).

Liczba pracujących, według danych GUS za rok 2013, wynosiła 745 osób, z czego 451 to mężczyźni i 294 to kobiety.

Podobnie jak na terenie powiatu, również na terenie gminy przeważa zatrudnienie w sektorze rolnictwa. Ogólna liczba gospodarstw rolnych na koniec 2013 roku wynosiła 1435.

Tabela . Struktura zatrudnienia w powiecie wągrowieckim w 2013 r.

Grupa sekcji PKD	% udział
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	33,6
przemysł i budownictwo	28,6
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	14,0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	1,5
pozostałe usługi	22,3

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS

Do największych pracodawców w gminie Wągrowiec należą w chwili obecnej

przedsiębiorstwa wymienione w pkt. 2.4 *Lokalizacja zakładów przemysłowych i usług*. Dominują jednak małe i średnie przedsiębiorstwa. Większość podmiotów gospodarczych stanowią małe firmy usługowo-handlowe. W związku z transformacją ustrojową wzrosła znacznie aktywność ekonomiczna mieszkańców, czego efektem jest powstanie wielu zakładów usługowo-handlowych oraz produkcyjnych.

5.2.3 Bezrobocie.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Stopa bezrobocia jest to iloraz bezrobotnych przez aktywnych zawodowo w danej kategorii ludności. Aktywni zawodowo definiowani są przez GUS jako osoby pracujące plus osoby poszukujące pracy plus bezrobotni plus niepełnosprawni (z możliwością zatrudnienia w niektórych zawodach). Natomiast do aktywnych zawodowo cywili nie wlicza się pracowników: wojska, policji oraz służb ochrony państwa.

W 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wągrowiec wynosiła 956 osób (w tym 59,8% kobiet) – stanowi to 18,4% ogółu bezrobotnych w powiecie wągrowieckim. Natomiast udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym od roku 2005, gdzie wynosił 13,0%, spadał do roku 2008 (7,1%). Od roku 2009 odnotowuje się ponowny wzrost z 10,1% do 12,4% w roku 2013.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wągrowieckim w 2013 r. wynosiła 20,9%, przy stopie bezrobocia 9,6% dla województwa wielkopolskiego i 13,4% dla kraju.

W ostatnich latach sytuacja zmieniła się zasadniczo. Obecnie (stan na październik 2016 r.) wskaźnik bezrobocia wynosi zaledwie 4,3% (źródło: <http://www.pupwagrowiec.pl/> Statystyki /Stopa-bezrobocia).

5.2.4 Hałas.

Na terenie gminy Wągrowiec nie znajdują się większe i uciążliwe dla środowiska zakłady przemysłowe generujące hałas. Do najistotniejszych źródeł hałasu w gminie należy ruch komunikacyjny odbywający się drogami wojewódzkimi nr 196, 251, 241 i 190 oraz linią kolejową nr 356. Obszary położone w sąsiedztwie wyżej wymienionych tras komunikacyjnych są najbardziej zagrożone hałasem.

5.2.5 Uciążliwości odorowe.

Obiektami, które mogą stwarzać uciążliwości odorowe dla ludności mieszkającej w bezpośrednim sąsiedztwie są oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w Potulicach, Wiatrowie, Grylewie i Redgoszczy. Obiekty związane z gospodarką ściekową mogą być przyczyną uciążliwości z uwagi na odory rozprzestrzeniające się z nad składowisk osadów ściekowych czy zbiorników ścieków. Ogólnie, na odory towarzyszące pracy oczyszczalni mogą składać się różne związki chemiczne, w tym nie obojętne dla zdrowia (b-metyloindol, dwumetyloamina, trójmetyloamina, merkaptan butylu, węglowodory aromatyczne, siarkowodor).

Poza tym, źródłem uciążliwości odorowych jest wielkopowierzchniowa produkcja zwierząt.

5.2.6 Problemy społeczne

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Wągrowiec odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom z takich powodów jak: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność,

bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, alkoholizm, narkomania, zdarzenie losowe czy sytuacja kryzysowa. Osobom, które borykają się z tymi problemami udzielane są świadczenia pieniężne lub niepieniężne, bądź w postaci pracy socjalnej. Najliczniejszą grupę klientów pomocy społecznej na terenie gminy Wągrowiec stanowią rodziny dotknięte problemem ubóstwa. Kolejnymi powodami udzielania wsparcia są: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

6 Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

6.1 Zagrożenie powodzią.

Zasięg strefy powodziowej został określony na mapach zagrożenia powodziowego, sporządzonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, co zostało uwzględnione na rysunku studium.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6c) lit. b ustawy Prawo wodne (DZ. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.) pod pojęciem obszaru szczególnego zagrożenia powodzią należy rozumieć obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat. Na obszarach tych obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych. Tylko w szczególnych przypadkach Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, jeżeli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym oraz nie spowoduje zagrożenia dla jakości wód, w przypadku wystąpienia powodzi, może zwolnić od ww. zakazów.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Wągrowiec występują wzdłuż całego odcinka rzeki Welny oraz wokół Jeziora Łęgowskiego. Wyznaczono tereny, dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$), tereny, dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$) oraz tereny, dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Prognozowana głębokość wody na terenach o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ wynosi maksymalnie 2,0 m, natomiast maksymalne rzędne zwierciadła wody wynoszą od 75,24 m, w części zachodniej gminy, do 87,42 m n.p.m. w części wschodniej. Na ryzyko wystąpienia powodzi w największym stopniu narażone są okoliczne lasy, grunty orne oraz użytki zielone. W granicach wyznaczonego obszaru szczególnego zagrożenia powodzią nie znajdują się tereny zabudowane.

6.2 Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych.

Na terenie gminy Wągrowiec zlokalizowano 4 osuwiska i 15 terenów zagrożonych ruchami masowymi, tj. obszary na których istnieją realne przesłanki (wynikające z budowy geologicznej i morfologii oraz warunków wodnych) do powstania nowych osuwisk. Parametry zarejestrowanych osuwisk prezentuje poniższa tabela.

Tabela . Podstawowe parametry osuwisk na terenie gminy Wągrowiec

Lp.	Nr osuwiska w bazie SOPO	Miejscowość	Powierzchnia [ha]	Maksymalna wysokość skarpy głównej [m]	Maksymalne nachylenie skarpy głównej [°]	Wysokość czoła [m]	Stopień aktywności	Uwagi dotyczące monitoringu
1	62532	Rąbczyn dz. nr 92220/2	0,07	3	17	0,7	nieaktywne	brak
2	62533	Rąbczyn dz. nr 9228/1	0,15	2	17	0,7	nieaktywne	brak
3	62534	Rąbczyn dz nr 9228/2	0,04	2	24	1,0	nieaktywne	brak
4	62550	Rąbczyn dz nr 928/2	0,08	3	15	1,2	nieaktywne	brak

Źródło: „Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi.” Powiat Wągrowiecki. Województwo wielkopolskie. Warszawa, 2014

Wszystkie osuwiska zakwalifikowano do form nieaktywnych na podstawie mało urozmaiconej rzeźby wewnątrzosuwickowej oraz braku jakichkolwiek informacji o ich aktywności przez ostatnie 50 lat. Osuwiska zajmują łączną powierzchnię około 0,34 ha. Pojedyncze osuwiska mają wielkość od 0,04 ha do 0,15 ha. Wśród wszystkich rozpoznanych form osuwiskowych rodzaj ruchu utworów koluwalnych określany jest jako zsuw. Wysokości skarp głównych zawierają się między 2 a 3 m, a ich nachylenie wynosi od 17° do 24°. Formy wewnątrzosuwickowe występują w postaci subtelnie zarysowanych, silnie zdenudowanych progów akumulacyjnych i zagłębień. Wszystkie osuwiska kończą się czołami o wysokościach od 0,7 do 1,0 m. Przyczyny powstania zdecydowanej większości osuwisk wiążą się z podcinaniem zboczy w wyniku erozji Wełny i jej dopływu oraz z infiltracją wód opadowych/roztopowych w przepuszczalne utwory piaszczysto-żwirowe aż do warstw gliniasto-ilastych o mniejszej przepuszczalności.

Najwięcej terenów zagrożonych ruchami masowymi występuje w dolinie rzeki Wełny oraz w sąsiedztwie jezior rynnowych o stromych zboczach i skarpach powyżej 4 metrów wysokości. Do takich zbiorników wodnych należą jeziora: Durowskie, Bukowieckie, Grylewskie, Toniszewskie, Pawłowskie i Żońskie.¹⁹

6.3 Zagrożenia antropogeniczne.

Zagrożenia antropogeniczne w gminie Wągrowiec dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

- Mieszkalnictwo.

Jednym z zagrożeń środowiska związanym z bytowaniem ludności jest niedostateczny rozwój systemu zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, co może wpływać na jakość wód i gleb na terenie gminy.

Zagrożenie stanowi również niska emisja niebezpiecznych substancji do powietrza z

¹⁹ Objąśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi. Powiat Wągrowiecki. Województwo wielkopolskie. Warszawa, 2014

małych i niezorganizowanych źródeł, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu głównie w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

- System komunikacyjny.
Stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego i związany jest z emisją spalin, generowaniem hałasu, degradacją walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są też potencjalnym źródłem zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi dla pasów terenów położonych wzdłuż dróg.
- Rolnictwo.
Jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin), zanieczyszczeń obszarowych związanych z niewłaściwą gospodarką nawozami mineralnymi oraz zanieczyszczeń z niewłaściwego przechowywania nawozów naturalnych i sianokiszzonek. Zanieczyszczenia z rolnictwa stanowią zagrożenie związkami biogennymi dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

6.4 Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Znaczenie tego oddziaływania w ostatnich latach rośnie, co spowodowane jest burzliwym po roku 1990 rozwojem radiokomunikacji oraz powstawaniem coraz większej liczby stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych.

Wyniki badań poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzonych przez WIOŚ w Poznaniu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2014 r. na terenie województwa wielkopolskiego, nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. nr 192 poz. 1883).

6.5 Zagrożenia poważną awarią.

Na terenie gminy Wągrowiec znajdują się sieci infrastruktury technicznej, stwarzające potencjalne zagrożenie poważną awarią: gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy DN 100.

Poza tym w granicach gminy nie funkcjonują inne podmioty stwarzające nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Największe, potencjalne zagrożenie na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie i możliwości kolizji samochodów przewożących substancje niebezpieczne.

7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

7.1 Determinanty rozwoju gminy.

7.1.1 Ograniczenia rozwoju.

Ograniczenia rozwoju w zakresie jakości życia mieszkańców i demografii:

- bezrobocie,
- problemy materialne mieszkańców.

Ograniczenia rozwoju ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego:

- duży odsetek terenów prawnie chronionych,
- rolniczy charakter gminy.

Ograniczenia rozwoju w zakresie komunikacji:

- brak nawierzchni utwardzonej na części dróg gminnych,
- zaniżone parametry niektórych dróg gminnych,
- uciążliwości akustyczne.

Ograniczenia rozwoju w zakresie infrastruktury technicznej:

- niepełne skanalizowanie,
- bardzo ograniczona gazyfikacja,
- niewystarczające wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Inne ograniczenia rozwoju:

- brak rozwiniętej i właściwie wykorzystanej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, bazującej na potencjale przyrodniczym gminy.

7.1.2 Czynniki sprzyjające rozwojowi.

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie jakości życia mieszkańców i demografii:

- zwiększająca się aktywność gospodarcza mieszkańców,
- bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna gminy,
- dobrze rozwinięta lokalna infrastruktura komunalna,
- dodatni przyrost naturalny,
- atrakcyjność przyrodnicza gminy.

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie mieszkalnictwa:

- potrzeba rozwoju terenów pod zabudowę mieszkaniową,
- potrzeba modernizacji istniejącej zabudowy i polepszania warunków życia.

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie aktywności gospodarczej:

- rosnąca liczba aktywnych podmiotów gospodarczych,
- możliwości aktywizacji mieszkańców w sektorze turystycznym.

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie rolnictwa:

- duża wielkość przeciętnego gospodarstwa rolnego,
- duże możliwości powiązania rolnictwa z turystyką,
- dobre warunki dla rozwoju rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego z możliwością wykorzystania funduszy unijnych

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie komunikacji:

- dogodne połączenie z Poznaniem i innymi mniejszymi ośrodkami regionalnymi, gminnymi i powiatowymi,
- dobrze rozbudowana sieć dróg komunikacji kołowej w zakresie dróg wojewódzkich, powiatowych i lokalnych.

Czynniki sprzyjające rozwojowi w zakresie infrastruktury technicznej:

- nowe inwestycje infrastrukturalne,
- duża świadomość mieszkańców związana z ochroną środowiska,
- prawie pełne zwodociągowanie gminy.

Inne czynniki sprzyjające rozwojowi:

- wysokie walory środowiska przyrodniczego,
- wysokie walory środowiska kulturowego,
- możliwość wykorzystania rolniczego charakteru do promowania agroturystyki,
- dogodne warunki komunikacyjne do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

7.1.3 Potrzeby rozwoju.

Najważniejszymi celami polityki przestrzennej gminy powinny być:

- ochrona wartości kulturowych,
- ochrona systemu przyrodniczego,
- ochrona środowiska,
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju turystyki,
- wykorzystanie potencjału obszarów zdegradowanych,
- planowy i konsekwentny rozwój przestrzenny jednostek osadniczych,
- planowy i konsekwentny rozwój komunikacji,
- rozwój infrastruktury usługowej, proporcjonalnie do rozwoju zabudowy mieszkaniowej,
- rozwój infrastruktury technicznej.

7.2 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

7.2.1 Analizy ekonomiczne.

Wskaźniki ekonomiczne dotyczące mieszkańców gminy zostały przedstawione w tomie Uwarunkowania w rozdziałach 5.2.2. *Rynek pracy* i 5.2.3. *Bezrobocie*. Sytuacja na rynku pracy wskazuje na rozwój drobnej przedsiębiorczości. Jeżeli połączyć te dane z sytuacją demograficzną, opisaną w tomie Uwarunkowania w rozdziale 7.2.4 *Prognoza demograficzna*, można wyciągnąć następujące wnioski:

- największą grupę mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które będą próbowały prowadzić własną działalność w obliczu braku ofert pracy na rynku;
- wzrastający wciąż poziom migracji, pozwala przypuszczać, że przybywający do gminy nowi mieszkańcy mają plan ekonomiczny, oparty na prowadzeniu własnej działalności gospodarczej lub posiadają miejsce zatrudnienia poza granicami gminy.

Stan uzbrojenia terenów gminy został omówiony w tomie Uwarunkowania w rozdziale 1.7 *Infrastruktura techniczna*. Nie jest on w 100% satysfakcjonujący, jednak umożliwia rozwój sieci osadniczej na niezbędnym poziomie.

Stan dróg w gminie jest systematycznie poprawiany. Gmina rozwija się w oparciu o istniejącą infrastrukturę drogową.

Transport publiczny funkcjonuje w gminie Wągrowiec. Kierunki jego rozwoju zostały omówione w tomie Kierunki w rozdziale 4.1.5 *Transport zbiorowy*.

Rozwiązania ułatwiające przemieszczanie się pieszych i rowerzystów omówiono w tomie Kierunki w rozdziale 4.1.3 *System pieszki i rowerowy*

7.2.2 Analizy środowiskowe.

Podstawowym uwarunkowaniem rozwoju sieci osadniczej w gminie Wągrowiec jest zasobność i urozmaicenie środowiska przyrodniczego. Jak już wcześniej opisano, formy ochrony przyrody i zróżnicowane ukształtowanie terenu oraz liczne zbiorniki wodne delimitują ograniczony rozwój sieci osadniczej. Układy osadnicze są w gminie raczej skromne i ograniczają się do niewielkich skupisk zabudowy wzdłuż dróg lub nieco bardziej rozbudowanych założeń ruralistycznych. Ten rodzaj osadnictwa jest bardzo malowniczy, nie dominuje nad przyrodą, raczej podkreśla jej walory.

Rolnictwo stanowi o charakterze gminy i jest podstawą jej gospodarki.

Środowisko przyrodnicze jest naturalnym bogactwem gminy Wągrowiec, jednak w odniesieniu do jej rozwoju, może stwarzać ograniczenia jak również stać się motorem rozwoju.

7.2.3 Analizy społeczne.

W tomie Uwarunkowania w rozdziale 2.2. *Infrastruktura usługowa oraz działalność gospodarcza* wymienione zostały najważniejsze instytucje i organizacje społeczno kulturalne, oświatowe i sportowe w gminie Wągrowiec. Na tej podstawie można stwierdzić, że w gminie mieszkańcy posiadają bardzo dobrą dostępność do nauki i kultury oraz opieki zdrowotnej.

Warunki zamieszkania przeanalizowane zostały w tomie Uwarunkowania w rozdziale 5.2.1 *Warunki mieszkaniowe*. Analizy wykazały, że przeciętna wielkość mieszkań (ok. 25 m²) wprawdzie odbiega od średniej europejskiej (40 m²), jednak standard nowobudowanych domów mieszkalnych jest coraz wyższy i należy spodziewać się, że niebawem osiągnie poziom europejski. Stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną mieszkań również jest zadowalający.

Inna sytuacja jest w przypadku mieszkań komunalnych, których stan wymaga remontów.

7.2.4 Prognoza demograficzna.

Procesy ludnościowe, występujące w ostatnich dziesięcioleciach miały i mają nadal znaczący wpływ na sytuację demograficzną w całej Europie, co za tym idzie również w Polsce i w gminie Wągrowiec. Do tych procesów, które powodują nieodwracalne zmiany w strukturze populacji, należą przede wszystkim:

- wzrastający poziom umieralności,
- rosnące znaczenie migracji zagranicznych,
- spadek liczny urodzeń i małżeństw,
- przesunięcie średniego wieku rodzenia.

Przewidywanie dalszych kierunków zmian procesów demograficznych zawsze jest obciążone dużą niepewnością.

Tabela . Liczba ludności gminy Wągrowiec w latach 2005-2014 według wieku.

Przedział wiekowy	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-4	751	774	776	795	832	807	820	814	798	736
5-9	786	763	755	743	735	692	691	728	776	834
10-14	903	861	841	805	804	779	776	764	747	710
15-19	994	966	944	918	863	880	833	821	814	776
20-24	1027	1074	1039	1034	1037	972	965	962	926	920
25-29	905	894	952	974	1000	1034	1048	1039	1058	1017
30-34	787	797	794	842	856	942	956	979	1019	1028
35-39	695	723	735	727	773	814	830	881	915	951
40-44	738	704	703	673	673	694	728	734	763	792

45-49	854	832	791	777	744	724	687	698	685	685
50-54	814	823	839	869	849	853	819	796	783	752
55-59	698	726	770	777	787	803	830	828	843	829
60-64	271	345	391	484	579	660	665	706	699	717
65-69	338	320	287	269	249	249	322	358	442	522
70 i więcej	776	776	804	795	806	825	804	814	791	779
razem	11337	11378	11421	11482	11587	11728	11774	11922	12059	12068

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Na koniec grudnia 2014 r. gminę Wągrowiec zamieszkiwało 12068 mieszkańców. Dynamika rozwoju ludności gminy do roku 2014 wskazywała tendencję lekko rosnącą. Wpływ na wzrost liczby ludności miał fakt dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatnie saldo migracji.

Tabela. Przyrost naturalny w latach 2005-2014.

	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przyrost naturalny	96	57	51	87	66	59	38	46	41	16

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Przyrost naturalny w czasie analizowanych dziesięciu lat jest zawsze dodatni, jednak systematycznie spada, co ewidentnie odzwierciedla ogólne tendencje zmian w procesach demograficznych. Wartość przyrostu jednak nie spada równomiernie tylko w sposób okresowy. Obecnie należy się spodziewać niewielkiego wzrostu tej wartości. Ponadto, co wykazano w dalszej części prognozy, ogromne znaczenie dla demografii gminy Wągrowiec będzie miała migracja. Migrują przede wszystkim ludzie w wieku produkcyjnym, zakładający rodziny. Wraz ze wzrostem gospodarczym, poprawie ulegną warunki życia mieszkańców gminy, co może mieć bardzo wyraźny wpływ na demografię.

Faktem pozostaje, że liczba urodzeń w gminie Wągrowiec każdego roku przekracza liczbę zgonów. Stanowi pozytywne zjawisko dla rozwoju gminy.

Tabela. Migracje w latach 2005-2014.

	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo migracji wewnętrznych	14	-36	1	-34	11	-1	7	101	71	24
Saldo migracji zagranicznych	-1	-10	-3	-6	4	2	1	-3	-12	-4
Bilans migracji	13	-46	-2	-40	15	1	8	98	59	20

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Równie pozytywnym zjawiskiem dla rozwoju gminy Wągrowiec jest dodatni bilans migracji, który ponadto w ostatnich latach wyraźnie przybrał na sile. Najprawdopodobniej jest on związany z przemianami gospodarczymi w kraju, które doprowadziły do większej dostępności dla przeciętnych Polaków posiadania własnych domów jednorodzinnych. Gmina Wągrowiec dzięki swym walorom przyrodniczym i krajobrazowym, stanowi doskonałe miejsce do osiedlenia dla emigrantów z miast. W związku z ciągłą poprawą sytuacji gospodarczej kraju należy prognozować, że tendencja ta będzie trwała i może przybrać na sile.

Tabela. Ludność wg grup funkcjonalnych w latach 2005-2014.

Ludność w wieku:	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	3028	2963	2909	2870	2880	2800	2776	2773	2768	2729
produkcyjnym	7053	7137	7222	7304	7350	7532	7543	7631	7712	7687
poprodukcyjnym	1256	1278	1290	1308	1357	1396	1455	1518	1579	1632

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Największą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, co wskazuje na znaczną ilość osób gotowych do podjęcia pracy. Taka sytuacja wskazuje na duży potencjał ludzki gminy. Zauważalny jest systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, z kolei tendencję wzrostową wykazuje liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o stopniowym starzeniu się społeczeństwa na terenie gminy Wągrowiec. Proces ten jednak jest długotrwały i nie przyniesie znaczących skutków w prognozie demograficznej na najbliższe 20 lat czy 30 lat.

Tabela. Ludność wg grup funkcjonalnych w latach 2005-2014.

	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wskaźnik obciążenia demograficznego*	60,7	59,4	58,1	57,2	57,6	55,7	56,1	56,2	56,4	56,7

* ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Z analizy struktury wiekowej ludności wynika, że udział osób w wieku produkcyjnym wynosi prawie 64%, a na 100 osób z tej grupy wiekowej przypada 56 osób w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego utrzymuje się na podobnym poziomie jak w całym powiecie wągrowieckim, wykazuje lekką tendencję wzrostową, jednak jest sporo niższy od wskaźnika sprzed 10 lat. Niestety nie jest to tendencja optymistyczna, ponieważ wynika z niekorzystnych przemian demograficznych. W grupie ludności w wieku nieprodukcyjnym zmniejsza się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększa tych w wieku poprodukcyjnym. W tym przypadku wskaźnik obciążenia demograficznego obrazuje wnioski zawarte w analizach ludności wg grup funkcjonalnych i przyrostu naturalnego.

Podsumowując powyższe analizy demograficzne prognozuje się wzrost liczby mieszkańców gminy Wągrowiec w ciągu kolejnych 30 lat o 2050, wynikający z:

- dodatniego przyrostu naturalnego – 250 osób;
- dodatniego i rosnącego salda migracji – 1800 osób.

7.2.5 Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Z analizy demograficznej wynika, że w ciągu najbliższych 30 lat gminie Wągrowiec przybędzie 2 050 nowych mieszkańców. To spowoduje zapotrzebowanie na nową zabudowę. Biorąc pod uwagę, że prognoza wzrostu mieszkańców gminy wynika głównie z rosnącego salda migracji, należy założyć, że przybywające osoby będą poprawiały sobie warunki życia, budując nowoczesne i wygodne domy.

Wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkania, przypadający na 1 mieszkańca gminy

obecnie wynosi ok. 25 m². Biorąc pod uwagę poprawę warunków życia, należy założyć, że wskaźnik ten powinien wynosić co najmniej 40 m² (średni europejski standard).

Wobec powyższego w ciągu kolejnych 30 lat maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej wyniesie – 82 000 m². Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, powiększone o 30% ze względu na niepewność procesów rozwojowych, wyniesie 104 000 m² powierzchni użytkowej

Z analizy demograficznej i prognozy wzrostu liczby mieszkańców gminy wynika, że równocześnie ze wzrostem zapotrzebowania na powierzchnię mieszkaniową, wzrośnie zapotrzebowanie na usługi, na tereny przemysłowe oraz na tereny zabudowy lotniskowej.

Z inwentaryzacyjnego przeliczenia powierzchni istniejących funkcji na liczbę mieszkańców gminy w 2014 r. wynika, że na 1 mieszkańca gminy przypada:

- 10 m² powierzchni terenów usługowych,
- 90 m² powierzchni terenów przemysłowych,
- 7 m² powierzchni terenów lotniskowych.

W odniesieniu do powierzchni terenów lotniskowych, przypadających na mieszkańca gminy, można stwierdzić, że są one mocno niewystarczające na potrzeby mieszkańców gminy. Gmina Wągrowiec jest również zapleczem rekreacyjnym miasta Wągrowiec oraz popularnym kierunkiem ruchu turystycznego nie tylko Wielkopolski.

Wobec powyższego, współczynnik określający powierzchnię terenu lotniskowego na 1 mieszkańca należy przyjąć w wielkości – 40 m².

Wobec powyższego, w związku z prognozowanym wzrostem liczby ludności o 2050 osób, zapotrzebowanie na nowe tereny poszczególnych funkcji wyniesie:

- 20 500 m² nowych terenów usługowych,
- 184 500 m² nowych terenów przemysłowych,
- 82 000 m² nowych terenów lotniskowych.

W odniesieniu do powierzchni terenów przemysłowych, przypadających na mieszkańca gminy, można stwierdzić, że nie odzwierciedla on faktycznego zapotrzebowania. W kontekście bezrobocia, nowi i obecni mieszkańcy gminy będą potrzebowali terenów do prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto mieszkańcy miasta Wągrowiec mogą poszukiwać terenów do prowadzenia działalności gospodarczej w pobliżu miejsca zamieszkania. Przewiduje się w związku z tym znaczny rozwój gospodarczy gminy. Standardy prowadzenia działalności obecnie są inne. Firmy w zależności od wielkości będą potrzebowały:

- firmy duże – 5 ha powierzchni terenów przemysłowych,
- firmy średnie - 1,5 ha powierzchni terenów przemysłowych,
- firmy małe – 0,25 ha powierzchni terenów przemysłowych.

Reasumując, do celów niniejszej prognozy, przyjmuje się, że z 2050 nowych mieszkańców, co 10-ty założy działalność gospodarczą. Z tego 5 % to będą firmy duże, 20% firmy średnie i pozostałe 75% firmy małe. W związku z tym zapotrzebowanie na powierzchnię terenów przemysłowych wyniesie – 1 487 500 m²

W przeliczeniu na powierzchnię użytkową, zapotrzebowanie wyniesie:

- 10 500 m² powierzchni użytkowej usług,
- 285 600 m² powierzchni użytkowej obiektów przemysłowych,
- 44 600 m² powierzchni użytkowej zabudowy lotniskowej.

Biorąc pod uwagę planowany rozwój turystyczny gminy Wągrowiec, należy założyć, że realne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy lotniskowej może

być większe nawet o 100%. Powiązana z funkcją lotniskową jest niewątpliwie funkcja usługowa, zatem prognozuje się, że realne zapotrzebowanie na powierzchnie użytkową zabudowy usługowej może być większe również nawet o 100%.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową wyniesie:

- dla zabudowy usługowej – 21 000 m²,
- dla zabudowy przemysłowej – 285 600 m²,
- dla zabudowy lotniskowej – 89 200 m².

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową, powiększone o 30% ze względu na niepewność procesów rozwojowych, wyniesie:

- dla zabudowy usługowej – 27 300 m²,
- dla zabudowy przemysłowej – 371 280 m²,
- dla zabudowy lotniskowej – 115 960 m².

7.2.6 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Gmina Wągrowiec posiada charakterystyczną dla gmin typowo rolniczych strukturę przestrzenną. Jest ona oparta głównie na założeniach przestrzennych zwanych ulicówkami. Funkcjonuje w gminie kilka większych ośrodków o bardziej rozbudowanej strukturze. W celu przeprowadzenia bilansu wyznaczono na obszarze gminy zwarte jednostki osadnicze w granicach których znajduje się zabudowa istniejąca oraz tereny predestynowane do uzupełnień i zainwestowania. Bilans terenów w granicach jednostek osadniczych, przedstawiają poniższe tabele.

Tabela. Powierzchnie zwartych jednostek osadniczych z podziałem na charakter i na funkcje.

Lp.	Nazwa obrębu	Powierzchnie zwartych jednostek osadniczych z podziałem na funkcje		
		tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej (m ² pow. terenu)	tereny zabudowy przemysłowej (m ² pow. terenu)	tereny zabudowy lotniskowej (m ² pow. terenu)
1.	Bartodzieje	526493		
2.	Bracholin	175224	6581	
3.	Długa Wieś	276199	88736	
4.	Grylewo	203598		
5.	Kaliska	437891	183985	
6.	Kamienica	246482		92854
7.	Kobylec	693508	40636	183147
8.	Kopaszyn	214665		
9.	Łaziska	871458	146878	
10.	Łęgowo	476034	123778	
11.	Łekno	638757	44757	
12.	Łukowo	150839	63454	
13.	Nowe	210515	15575	
14.	Ochodza	257028	25436	
15.	Pawłowo Żońskie	221449	7771	
16.	Potulice	189619	7065	
17.	Przysieczyn	397210	32648	
18.	Przysieka	252483		
19.	Rąbczyn	655180	117109	
20.	Rgielsko	192743	6233	
21.	Rudnicze	124650	97870	
22.	Siedleczo	7517	44924	
23.	Sienno	269987		
24.	Tarnowo Pałuckie	256980		

25.	Wiatrowo	193781	6224	
26.	Żelice	36823	94140	
	SUMA	8177113	1 153 800	276 001

W powyższej analizie wyróżniono spośród funkcji przemysł i zabudowę lotniskową jako wyraźnie odrębne przeznaczenia, niezależne od wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej, dla których pożądana byłaby separacja.

Wielofunkcyjna zabudowa wiejska jest charakterystyczna dla gmin wiejskich. W tak ogólnym opracowaniu jakim jest studium, trudno wskazać precyzyjnie lokalizację poszczególnych funkcji wchodzących w skład wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej (usługi, zabudowa mieszkaniowa, zabudowa zagrodowa, działalność gospodarcza). Na podstawie inwentaryzacji jednostek osadniczych oszacowano procentowy udział poszczególnych rodzajów zabudowy w powierzchni jednostki osadniczej.

Zwarta jednostka osadnicza:

Tereny komunikacji i zieleni ogólnodostępnej – 25%
 Zabudowa mieszkaniowa – 20%
 Zabudowa zagrodowa – 50%
 Zabudowa usługowa i działalność gospodarcza – 5%

Tabela. Chłonność terenu wyrażona w powierzchni terenów w m² powierzchni terenu.

Lp.	Nazwa obrębu	Chłonność zwartych jednostek osadniczych z podziałem na funkcje		
		tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej	tereny zabudowy przemysłowej	tereny zabudowy lotniskowej
1.	Bartodzieje	415030		
2.	Bracholin	18787		
3.	Długa Wieś	276199	78 535	
4.	Grylewo	130779		
5.	Kaliska	308304	155 919	
6.	Kamienica	164997		23 751
7.	Kobylec	441722	4856	166 341
8.	Kopaszyn	130009		
9.	Łaziska	616047	101 799	
10.	Łęgowo	340414	42022	
11.	Łekno	281107	36 445	
12.	Łukowo	70388		
13.	Nowe	132115		
14.	Ochodza	135853		
15.	Pawłowo Żońskie	102246		
16.	Potulice	62494		
17.	Przysieczyn	266067		
18.	Przysieka	182203		
19.	Rąbczyn	468063	25 564	
20.	Rgielsko	69764		
21.	Rudnicze	95791		
22.	Sienno	150726		
23.	Tarnowo Pałuckie	212282		
24.	Wiatrowo	133474	4979	
25.	Żelice	125788	7 033	
	SUMA	5 330 649	51 857	190 092

Założenia do obliczenia chłonności terenu:

Tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej zwartych jednostkach osadniczych:

- Udział powierzchni komunikacyjnej – 20%
- Wielkość działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej – 1700 m²
- Wielkość działki budowlanej dla zabudowy zagrodowej – 3700 m²
- Liczba osób w gospodarstwie domowym – 3
- Powierzchnia użytkowa na 1 osobę dla zabudowy mieszkaniowej – 40 m²
- Powierzchnia użytkowa na 1 osobę dla zabudowy zagrodowej – 120 m²
- Wielkość działki budowlanej dla usług i działalności gospodarczej – 2400 m²
- Średnia pow. użytkowa obiektów usług i działalności gospodarczej – 300 m²

Tereny zabudowy przemysłowej:

- Udział powierzchni komunikacyjnej – 20%
- Powierzchnia zabudowy – 30%
- Ilość kondygnacji dla usług i działalności gospodarczej – 1
- Pomniejszenie wartości maksymalnych o 35 % w celu urealnienia szacunków.

Tereny zabudowy letniskowej:

- Udział powierzchni komunikacyjnej – 20%
- Wielkość działki budowlanej – 1000 m²
- Liczba osób na 1 działkę letniskową – 2
- Powierzchnia użytkowa na 1 osobę – 40 m²

Tabela. Chłonność terenu wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m²) dla wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej z podziałem na funkcje.

Lp.	Nazwa obrębu	Chłonność zwartych jednostek osadniczych z podziałem na funkcje w m ² pow. użytkowej		
		Zabudowa mieszkaniowa	Zabudowa zagrodowa	Usługi i działalność gosp.
1.	Bartodzieje	4680	16080	2100
2.	Bracholin	240	720	70
3.	Długa Wieś	3120	10440	1200
4.	Grylewo	1440	5040	600
5.	Kaliska	3480	11880	1500
6.	Kamienica	1800	6120	600
7.	Kobylec	4920	16920	2100
8.	Kopaszyn	1440	5040	600
9.	Łaziska	6960	23760	3000
10.	Łęgowo	3840	12960	1500
11.	Łekno	3120	10800	1200
12.	Łukowo	720	2520	300
13.	Nowe	1440	5040	600
14.	Ochodza	1440	5040	600
15.	Pawłowo Żońskie	1080	3960	600
16.	Potulice	600	2160	300
17.	Przysieczyn	3000	10080	1200
18.	Przysieka	2040	6840	900
19.	Rąbczyn	5280	18000	2400
20.	Rgielsko	720	2520	300
21.	Rudnicze	1080	3960	300
22.	Sienno	1680	5760	600
23.	Tarnowo Pałuckie	2400	8280	900
24.	Wiatrowo	1440	5040	600
25.	Żelice	1320	4680	600
	SUMA	59280	203640	24670

W ramach powierzchni użytkowej dla zabudowy zagrodowej powierzchnia użytkowa mieszkań stanowi 1/3 wartości podanych w tabeli. Wyniesie ona 67 880 m².

Zatem chłonność terenów wyrażona w powierzchni użytkowej mieszkań dla zwartych jednostek osadniczych wyniesie **127 160 m²**.

Tabela. Chłonność terenów planów miejscowych, znajdujących się poza jednostkami osadniczymi o wykształconej strukturze, wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m²) i osobach.

Lp.	Nazwa obrębu	Pow. mpzp	Chłonność terenów mieszkaniowych m ²	Chłonność terenów usługowych m ²	Chłonność terenów przemysłowych m ²
1.	Kobylec	419523	19920	1600	
2.	Łęgowo	1231408			104502
3.	Rgielsko	53577	2760	600	
	SUMA	1704508	22 680	2 200	104 502

W nawiązaniu do analizy demograficznej, która wykazała maksymalny wzrost liczby ludności w okresie kolejnych 30 lat o **2050** osób, pojawi się maksymalne zapotrzebowanie na ok. **82 000 m² - 104 000 m²** powierzchni użytkowej mieszkań.

Z przeprowadzonych analiz chłonności terenów zwartych jednostek osadniczych wynika, że to zapotrzebowanie jest mniejsze niż chłonność badanych terenów (**149 840 m²**).

Zatem nie ma konieczności wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej.

W nawiązaniu do analizy w pkt 7.2.5 *Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę*, maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową usług wyniesie **21 000 m² - 27 300 m²**.

Z przeprowadzonych analiz chłonności terenów zwartych jednostek osadniczych wynika, że to zapotrzebowanie jest bardzo zbliżone do chłonności badanych terenów (**26 870 m²**).

Zatem nie ma konieczności wyznaczania nowych terenów usługowych.

Tabela. Chłonność terenu wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m²) dla terenów zabudowy przemysłowej i lotniskowej w zwartych jednostkach osadniczych.

Lp.	Nazwa obrębu	Chłonność zwartych jednostek osadniczych z podziałem na funkcje	
		tereny zabudowy przemysłowej	tereny zabudowy lotniskowej
1.	Długa Wieś	7840	
2.	Kaliska	15567	
3.	Kamienica		1520
4.	Kobylec	485	10640
5.	Łaziska	10179	
6.	Łęgowo	4195	
7.	Łekno	3644	
8.	Rąbczyn	2552	
9.	Wiatrowo	497	
10.	Żelice	702	
	SUMA	45 661	12 160

W granicach jednostek osadniczych znajdują się tereny przemysłowe i tereny zabudowy lotniskowej.

Oferta w zakresie terenów przemysłowych nie jest duża (**150 163 m²** powierzchni użytkowej) i nie w pełni zaspokaja zapotrzebowanie, wykazane w pkt 7.2.5

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (285 600 m² - 371 280 m² powierzchni użytkowej).

Dlatego w studium można wyznaczyć nowe tereny zabudowy przemysłowej.

Oferta terenów pod zabudowę lotniskową (12 160 m² powierzchni użytkowej) z pewnością nie zapewni potrzeb w zakresie obsługi ruchu turystycznego, wykazanych w pkt 7.2.5 **Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (89 200 m² - 115 960 m²)**, jakiego gmina spodziewa się w najbliższych latach.

Dlatego w studium można wyznaczyć nowe tereny zabudowy lotniskowej.

7.3 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów.

Zgodnie z analizą demograficzną, która wykazała maksymalny wzrost liczby ludności w okresie kolejnych 30 lat o **2050** osób, oraz w nawiązaniu do analiz w pkt 7.2.5 **Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę**, pojawi się konkretne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową poszczególnych funkcji.

Tabela. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Lp.	Funkcja zabudowy	Chłonność (w m ² pow. użytkowej)	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę zwiększ. o 30 %	Bilans - porównanie
1.	mieszkaniowa (w ramach wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej)	149 840	82 000	104 000	Chłonność jest większa niż zapotrzebowanie Nie ma potrzeby wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej.
2.	usługowa (w ramach wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej)	26870	21 000	27 300	Chłonność jest porównywalna do zapotrzebowania zwiększonego o 30%. Nie ma potrzeby wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej.
3.	przemysłowa	150 163	285 600	371 280	Chłonność jest niewystarczająca w stosunku do zapotrzebowania. Należy wyznaczyć nowe tereny zabudowy przemysłowej w wielkości: od 135 437 do 221 117
4.	lotniskowa	12 160	89 200	115 960	Chłonność jest niewystarczająca w stosunku do zapotrzebowania. Należy wyznaczyć nowe tereny zabudowy lotniskowej w wielkości : od 77 040 do 103 800

Z przeprowadzonych analiz chłonności terenów zwartych jednostek osadniczych wynika, że to zapotrzebowanie jest mniejsze niż chłonność badanych terenów w przypadku zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Natomiast oferta w zakresie terenów przemysłowych i zabudowy lotniskowej nie zaspokoi przewidywanych potrzeb gminy.
Dlatego w studium można wyznaczyć nowe tereny zabudowy przemysłowej i lotniskowej.

7.4 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

W poniższej tabeli przedstawione zostały inwestycje gminne wykonane w ostatnich 5-ciu latach. Najwięcej inwestycji dotyczyło infrastruktury komunikacyjnej oraz sportu i rekreacji.

Tabela. Inwestycje gminne w latach 2010-2015.

Lp.	Nazwa obszaru	Inwestycje w zakresie							zł
		komunikacji	sportu i kultury	infrastr. techn.	edukacji	zdrowia	obsługi mieszk.	innych	
1.	Bartodzieje			1					2790000
2.	Bracholin			1	1				104255
3.	Brzeźno Stare	1							692330
4.	Bukowiec	3							550540
5.	Długa Wieś	1	1						947598
6.	Grylewo	1	2	3	1			1	2870830
7.	Kaliszany		1						37683
8.	Kamienica	1	5						3831691
9.	Kobylec	2	6	3				2	10008349
10.	Koninek	1	1						412158
11.	Kopaszyn	1					1	1	19475594
12.	Krosno		1						66600
13.	Łaziska	1	2	2	2			1	4977265
14.	Łęgowo	3	3		1			1	71057713
15.	Łekno	5	3	2	1	3			1 072784
16.	Łukowo		1	1					841546
17.	Nowe						1	1	5858
18.	Ochodza		2						139276
19.	Pawłowo Żońskie	2	5		2			2	3768173
20.	Potulice	3	3	1	1				2741511
21.	Przysieczyn	2	3					1	1517759
22.	Rąbczyn		2	1		3			1709212
23.	Rgielsko	2	1	1		1			2574204
24.	Rudnicze	5	1					2	1785370
25.	Runowo	4	2					2	1001033
26.	Siedleczo		2					1	1078718
27.	Sienno	4	4		1				2326154
28.	Tarnowo Pałuckie	2	1			1			134120
29.	Toniszewo	2	2				1		659111
30.	Werkowo	1		1					234453
31.	Wiatrowo		2	3	2				9554547
32.	Wiśniewo		1						17350
33.	Żelice	1	3	1	1		1	2	2109231
	SUMA	48	61	21	14	8	4	17	151093016

Z powyższego zestawienia wynika, że gmina systematycznie zaspokaja potrzeby mieszkańców. Zgodnie z projektem wydatków budżetu gminy na 2016 rok, gmina ma możliwości sfinansowania podstawowych zadań dla sprawnego funkcjonowania jednostki. Również w zakresie infrastruktury społecznej planowane kwoty zapewnią jej dalsze funkcjonowanie.

Według Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2015 – 2022 (Uchwała Nr III/17/2014 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 29 grudnia 2014 r.), gmina przeznaczy ok. 8,5 mln zł na kolejne inwestycje, które zamierza zrealizować do 2017 r.

W celu oszacowania możliwości finansowych gminy przy zagospodarowaniu wszystkich wolnych do zabudowy terenów wyznaczonych w studium pod funkcje brane pod uwagę przy obliczeniach chłonności przyjęto uogólnione i uśrednione ew. wartości podatków od nieruchomości, aktualne na rok 2016 (przy czym należy mieć na uwadze, że w perspektywie 30-letniej mogą one ulec znacznym modyfikacjom):

- podatek od gruntów:
 - a) 0,27 zł dla zabudowy mieszkaniowej i letniskowej,
 - b) 0,89 zł dla zabudowy przemysłowej i usługowej.
- podatek od budynków:
 - a) 0,75 dla zabudowy mieszkaniowej,
 - b) 7,66 zł dla zabudowy letniskowej,
 - c) 15,40 zł dla zabudowy związanej z działalnością gospodarczą.

Podatek obliczono według zapotrzebowania, wyrażonego w powierzchni użytkowej, czyli jest to wyłącznie potencjalny dochód związany z planowanym rozwojem gminy. Bieżące potrzeby gmina zaspokaja korzystając z dotychczasowych budżetów.

Wpływy z podatku od planowanych nieruchomości mogą wynieść w skali roku:

- 1) dla zabudowy mieszkaniowej – 1,5 mln zł;
- 2) dla zabudowy usługowej – 0,5 mln zł;
- 3) dla zabudowy przemysłowej – 1,2 mln zł;
- 5) dla zabudowy letniskowej – 1,3 mln zł.

Suma wpływów z podatku może wynieść zatem ok. 4,5 mln w skali roku.

W ciągu 10 lat wpływy mogą wynieść 45 mln zł.

W ciągu 30 lat wpływy mogą wynieść nawet 135 mln zł.

Zakładając stopniową realizację nowej zabudowy oraz etapową realizację inwestycji własnych gminy, można przyjąć, że realizacja nowej zabudowy może podnieść możliwości finansowe gminy. Konsekwencją tego będzie możliwość realizacji wszystkich koniecznych zadań własnych gminy, w tym dróg publicznych wraz z infrastrukturą techniczną.

Zakładając wzrost liczby mieszkańców na szacowanym poziomie oraz biorąc pod uwagę prognozy demograficzne i to, że w chwili obecnej mieszkańcy gminy Wągrowiec posiadają bardzo dobrą dostępność do nauki i kultury oraz opieki zdrowotnej, prawdopodobnie nie pojawi się zapotrzebowanie na realizację nowych placówek.

Gmina zatem będzie miała środki na realizację niezbędnej infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, przy czym nie przewiduje się znacznego zwiększenia potrzeb w związku z uchwaleniem studium. Nie istnieje konieczność uruchamiania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, położonych z dala od jednostek osadniczych. Natomiast w przypadku zabudowy przemysłowo-usługowej i letniskowej, dodatkowe wsparcie finansowe może pojawić się ze strony inwestora.

Gmina może również zwiększyć wpływy do budżetu w związku ze sprzedażą nieruchomości. W powyższych obliczeniach tego nie uwzględniano.

Jest możliwa zabudowa terenów wyznaczonych w studium i realizacja zadań własnych gminy przy uwzględnieniu perspektywy stopniowego rozwoju na przestrzeni 30 lat.

8. Stan prawny gruntów.

Grunty należące do Gminy Wągrowiec (12 km²) stanowią zaledwie 3,5% obszaru gminy.

9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy Wągrowiec istnieją różne formy ochrony przyrody, określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.). Zostały one szczegółowo omówione w pkt 3.11 *Formy ochrony przyrody*.

Zabytki podlegające ochronie omówiono w tomie Uwarunkowania w rozdziale 4. *Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej*.

Grunty rolne i leśne są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 909 ze zm.) oraz ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2100 ze zm.).

Lasy ochronne omówiono w tomie Uwarunkowania pkt 3.12.1 *Lasy ochronne*.

10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi występujące na terenie gminy Wągrowiec zostały opisane w tomie Uwarunkowania w rozdziale 6.2 *Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych*.

11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy Wągrowiec udokumentowano 14 obszarów złóż surowców naturalnych, do których należą kruszywa naturalne: piaskowe i piaskowo-żwirowe oraz piaski kwarcowe, a także kreda jeziorna i torfy. Wykaz złóż surowców naturalnych występujących w gminie zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela. Wykaz złóż surowców naturalnych na terenie gminy Wągrowiec.

L.p.	Nazwa złoża	Kopaliny
1.	Bartodzieje	kruszywa naturalne
2.	Kamienica dz. 97	kruszywa naturalne
3.	Potuły-Cieśle	kruszywa naturalne
4.	Rgielsko I	kruszywa naturalne
5.	Rgielsko-Karasiewicz	kruszywa naturalne
6.	Sienno	piaski kwarcowe do palenia cegły wapienno-piaskowej

7.	Łekno	kreda
----	-------	-------

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl> z 16-11-2016

Obszar gminy Wągrowiec, na południe od miejscowości Przysieczyn, objęty jest koncesją na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego PGNiG SA w Warszawie Oddział w Zielonej Górze – koncesja „Murowana Goślina – KłECKO” nr 10/2007/p z dnia 03.08.2007 r., ważna do 03.08.2016 r.

Zasoby wód podziemnych zostały omówione w tomie Uwarunkowania w rozdziale 3.3.2 *Wody podziemne*.

Na terenie gminy brak udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

12

Występowanie terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 tereny górnicze:

L.p.	Nazwa terenu	Data ustanowienia
1.	Sienno – 1	11.06.2013 r.
2.	Bartodzieje Pole 3	10.07.2014 r.
3.	Kamienica – działka 97	15.03.2014 r.

Źródło: geoportal.pgi.gov.pl z 16-11-2016 r.

Obecnie eksploatowane są piaski kwarcowe ze złoża „Sienno, piaski drobno i średnio ziarniste ze złoża „Bartodzieje” oraz piaski i żwiry ze złoża „Kamienica - dz. nr 97”.

Powierzchnia obszaru górniczego „Sienno” wynosi ok. 4,8 ha. Południowa część złoża została już wyeksploatowana i obecnie jest rekultywowana. Przewiduje się leśny kierunek rekultywacji wyrobiska.

Powierzchnia udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Bartodzieje” wynosi 6,65 ha. Planuje się rekultywację terenu w kierunku rolnym z przeznaczeniem na stawy hodowlane.

Eksploatacja w kopalni odkrywkowej „Kamienica - dz. nr 97” prowadzona jest na obszarze nie przekraczającym 2 ha. Przewiduje się wodny kierunek rekultywacji wyrobiska.

13.

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie zagospodarowania przestrzennego województwa istnieje obowiązek uwzględnienia zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wpisanych do rejestru oraz zadań samorządu województwa, zawartych w programach wojewódzkich.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego²⁰ zapisane zostały propozycje zadań wynikające z szeregu dokumentów opracowanych dla całego kraju, regionu czy dla poszczególnych inwestycji.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, dotyczące obszaru gminy Wągrowiec, zostały ujęte na rysunku studium.

²⁰ Uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 roku w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Jednocześnie, zgodnie z ustaleniami tego planu, przyjmuje się nadrzędną zasadę, że przyszłe, nie ujęte w niniejszym dokumencie, inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym mogą być zlokalizowane na terenie gminy Wągrowiec, przy zachowaniu działań minimalizujących ewentualne negatywne oddziaływanie i skutki planowanej inwestycji oraz łagodzących kolizje z docelowymi funkcjami terenów.

14. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Rzeki gminy Wągrowiec cechuje mała zasobność w wodę i małe zróżnicowanie współczynnika nierównomierności przepływu liczonego jako stosunek wartości maksymalnej do minimalnej. Spływ jednostkowy dla dorzecza Wełny jest znacznie niższy od średniej wartości dla Polski. Według danych z 2001 roku spływ jednostkowy dla dorzecza Wełny wynosił od 2,67 do 2,91 l/s/km², podczas gdy średnia wartość tego parametru dla Polski wynosiła 5,0 l/s/km². Z tego względu częstotliwość występowania stanów alarmowych i ostrzegawczych na rzekach gminy Wągrowiec jest niska²¹. Do obszarów zagrożonych powodzią należą tereny położone wzdłuż całego odcinka rzeki Wełny, stanowiące grunty orne, użytki zielone oraz lasy. Na ww. obszarach brak jest zabudowy wymagającej ochrony przeciwpowodziowej.

Na terenie gminy nie ma obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej. Brak jest również realizowanych oraz planowanych do realizacji inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej²².

Spis załączników graficznych.

- 1.1 Użytkowanie terenów wg klasyfikacji gruntów.
- 1.2 Formy ochrony przyrody oraz charakterystyka geologiczna.
- 1.3 Ochrona zabytków.
- 1.4 Walory turystyczne.
- 1.5 Infrastruktura komunikacyjna oraz infrastruktura techniczna.
- 1.6 Wnioski w sprawie zmiany studium.
- 1.7 Analiza liczby ludności w podziale na obręby – stan na rok 2005
- 1.8 Analiza liczby ludności w podziale na obręby – stan na rok 2014
- 1.9 Analiza przyrostu liczby ludności w podziale na obręby w latach 2005-2014
- 1.10 Analiza chłonności terenu wyrażona w liczbie osób dla zwartych jednostek osadniczych
- 1.11 Analiza wartości inwestycji gminnych w podziale na obręby w latach 2005-2014
- 1.12 Analiza zasięgu jednostek osadniczych

²¹ Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, grudzień 2011

²² „Master Plan dla obszaru dorzecza Odry”, Warszawa 2014

CZĘŚĆ 2

K I E R U N K I

S P I S T R E Ś C I

1	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.	str. 67
1.1	Opis głównych założeń koncepcji rozwoju gminy.	str. 68
1.2	Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Wągrowiec.	str. 69
1.2.1	Układ przestrzenny.	str. 69
1.2.1.1	Zabudowa wielofunkcyjna w obrębie zwartych jednostek osadniczych. (symbol R)	str. 70
1.2.1.2	Zabudowa wielofunkcyjna poza obrębem zwartych jednostek osadniczych. (symbol RZ)	str. 70
1.2.1.3	Tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej. (symbol P)	str. 70
1.2.1.4	Teren składowiska odpadów. (symbol P*)	str. 71
1.2.1.5	Tereny zabytkowych parków dworskich i krajobrazowych. (symbol Z)	str. 71
1.2.1.6	Tereny cmentarzy. (symbol ZC)	str. 71
1.2.2	Kierunki rozwoju gospodarczego.	str. 71
1.2.2.1	Kierunki rozwoju usług.	str. 71
1.2.2.2	Kierunki rozwoju mieszkalnictwa.	str. 71
1.2.2.3	Kierunki rozwoju działalności gospodarczej i produkcyjnej.	str. 71
1.2.3	Kierunki rozwoju społecznego i kulturowego.	str. 72
1.2.3.1	Kierunki rozwoju usług edukacji.	str. 72
1.2.3.2	Kierunki rozwoju rynku pracy.	str. 72
1.2.3.3	Kierunki rozwoju kultury.	str. 73
1.2.4	Kierunki zmian w zagospodarowaniu turystycznym gminy Wągrowiec.	str. 73
2	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.	str. 74
2.1	Ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego.	str. 75
2.2	Działania w zakresie poprawy funkcjonowania środowiska	str. 75
2.2.1	Ochrona krajobrazu.	str. 75
2.2.2	Ochrona fauny i flory.	str. 75
2.2.3	Ochrona wód.	str. 76
2.2.4	Ochrona powietrza.	str. 76
2.2.5	Ochrona przed hałasem.	str. 76
2.2.6	Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym.	str. 76
2.3	Kształtowanie systemu ekologicznego gminy.	str. 77
3	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	str. 77
3.1	Obszary ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w gminie Wągrowiec.	str. 77
3.2	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w gminie Wągrowiec.	str. 77
3.2.1	Zabytki wpisane do rejestru zabytków.	str. 77
3.2.2	Zabytki znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.	str. 77
3.2.3	Zabytkowy układ urbanistyczny.	str. 78
3.2.4	Założenia pałacowo-parkowe, dworskie, sakralne.	str. 78
3.2.5	Cmentarze.	str. 78
3.3	Wytyczne konserwatorskie dla ochrony dziedzictwa archeologicznego.	str. 78
3.3.1	Strefa ochrony stanowisk archeologicznych.	str. 78
3.3.2	Obiekty archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.	str. 78
3.3.3	Zadania inwestycyjne związane z szerokopłaszczyznowymi pracami ziemnymi.	str. 79
4	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.	str. 79
4.1	Kierunki rozwoju systemów komunikacji.	str. 79
4.1.1	System drogowy.	str. 79
4.1.2	System kolejowy.	str. 80
4.1.3	System pieszy i rowerowy.	str. 81
4.1.4	Parkowanie pojazdów.	str. 81
4.1.5	Transport zbiorowy.	str. 82
4.2	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.	str. 82

4.2.1	Telekomunikacja.	str. 82
4.2.2	Zaopatrzenie w ciepło.	str. 83
4.2.3	Zaopatrzenie w gaz.	str. 83
4.2.4	Zaopatrzenie w wodę.	str. 83
4.2.5	Kanalizacja.	str. 84
4.2.6	Gospodarka odpadami.	str. 84
4.2.7	Energia elektryczna.	str. 84
4.2.8	Odnawialne źródła energii.	str. 84
4.2.9	Linia teleradiowa.	str. 85
5	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.	str. 85
6	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.	str. 86
7	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.	str. 86
8	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.	str. 87
9	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.	str. 87
9.1	Polityka kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	str. 87
9.2	Polityka kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.	str. 89
10	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.	str. 89
11	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.	str. 90
12	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.)	str. 90
13	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.	str. 91
14	Obszary zdegradowane.	str. 91
15	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.	str. 92
16	Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.	str. 92
17	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.	str. 92
17.1	Tereny z ograniczeniami zabudowy i zagospodarowania, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.	str. 93
17.2	Wytyczne dotyczące eksploatacji złóż kruszywa naturalnego.	str. 93
17.3	Kształtowanie terenów zieleni w gminie Wągrowiec.	str. 93
17.4	Zasady lokalizowania obiektów infrastruktury technicznej.	str. 94
17.5	Parametry i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	str. 94
17.5.1	Postulowane wielkości działek budowlanych.	str. 94
17.5.2	Postulowane parametry zabudowy.	str. 95

17.5.3	Ustalenia ogólne.	str. 96
17.5.4	Ustalenia dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów poszczególnych jednostek bilansowych.	str. 97
17.5.5	Ustalenia szczegółowe dla jednostek osadniczych.	str. 97
18	Podsumowanie i uzasadnienie.	str. 99

1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Wnioski wynikające z bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz analiz i prognoz sporządzonych na potrzeby studium i zawartych w tomie Uwarunkowania w rozdziale 7. *Potrzeby i możliwości rozwoju gminy*.

W wyniku porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów pojawiła się możliwość wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę przemysłową i lotniskową.

Tabela. Powierzchnia nowych terenów zabudowy lotniskowej i przemysłowej, wyznaczonych w studium poza istniejącymi jednostkami osadniczymi, wyrażona w (m²).

Lp.	Nazwa obrębu	Powierzchnia terenów zabudowy lotniskowej	Powierzchnia terenów zabudowy przemysłowej
1.	Brzeźno Stare		24495
2.	Bukowiec	50434	
3.	Dębina Orla	9027	
4.	Kaliszany	105384	
5.	Kamienica	16309	
6.	Krosno		2909
7.	Kopaszyn		8547
8.	Łaziska	440464	
9.	Łęgowo	66662	624255
10.	Łekno	22712	
11.	Pawłowo Żońskie	138995	
12.	Potulice	79166	
13.	Rgielsko	205042	
14.	Rudnicze		147298
15.	Tarnowo Pałuckie	246609	
16.	Toniszewo		83000
17.	Wiatrowo	53596	450070
18.	Wiatrowiec		16841
	SUMA	1 434 400	1 357 415

Tabela. Chłonność terenów zabudowy lotniskowej i przemysłowej, wyznaczonych w studium poza istniejącymi jednostkami osadniczymi, wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy (m²).

Lp.	Nazwa obrębu	Chłonność terenów zabudowy lotniskowej	Chłonność terenów zabudowy przemysłowej
1.	Brzeźno Stare		2445
2.	Bukowiec	3200	
3.	Dębina Orla	560	
4.	Kaliszany	6720	
5.	Kamienica	1040	
6.	Krosno		290
7.	Kopaszyn		853
8.	Łaziska	28160	
9.	Łęgowo	4240	62325
10.	Łekno	1440	
11.	Pawłowo Żońskie	8880	
12.	Potulice	5040	
13.	Rgielsko	13120	
14.	Rudnicze		14706
15.	Tarnowo Pałuckie	15760	

16.	Toniszewo		8287
17.	Wiatrowo	3360	44934
18.	Wiatrowiec		1681
	SUMA	91 520	135 521

Zaprojektowana w studium oferta nowych terenów pod zabudowę przemysłową oferuje **135 521 m²** powierzchni użytkowej, co da w sumie z istniejącą powierzchnią, chłonność terenów przemysłowych w gminie Wągrowiec na poziomie **285 684 m²** powierzchni użytkowej. Oferta jest zgodna z zapotrzebowaniem wykazany w niniejszym dokumencie.

Zaprojektowana w studium oferta nowych terenów pod zabudowę lotniskową oferuje **91 520 m²** powierzchni użytkowej, co da w sumie z istniejącą powierzchnią, chłonność terenów lotniskowych w gminie Wągrowiec na poziomie **106 880 m²** powierzchni użytkowej. Oferta jest zgodna z zapotrzebowaniem wykazany w niniejszym dokumencie.

W obrazie gminy Wągrowiec, żadna z funkcji występujących poza wielofunkcyjną zabudową wiejską, nie stanie się dominującą, jednak pozwoli na gospodarczy rozwój gminy, tworząc ofertę inwestycyjną dla potencjalnych inwestorów i możliwości rozwoju dla mieszkańców gminy.

Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne wykazały, że gmina jest w stanie unieść ciężar rozwoju gospodarczego, społecznego bez uszczerbku dla środowiska, wręcz z wykorzystaniem jego atrybutów.

Z analizy zawartej w tomie Uwarunkowania, rozdział 7.4 wynika, że gmina posiada możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Potrzeby inwestycyjne gminy, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach w zwartych jednostkach osadniczych, nie będą znaczące. Infrastruktura społeczno - kulturalna, oświatowa i ochrona zdrowia jest w gminie Wągrowiec na wysokim poziomie i została omówiona w tomie Uwarunkowania w rozdziale 2.2 *Infrastruktura usługowa i działalność gospodarcza*. Sukcesywny wzrost liczby ludności o docelowe 2050 osób (w skali gminy o 16%), w przeciągu 30 lat, nie sparaliżuje działalności instytucji będących pod kuratelą władz samorządowych.

Jeżeli chodzi o potrzeby inwestycyjne gminy, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach poza zwartymi jednostkami osadniczymi, to nie przewiduje się znacznego zwiększenia potrzeb w związku z uchwaleniem studium. Nie istnieje konieczność uruchamiania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, położonych z dala od jednostek osadniczych. Natomiast w przypadku zabudowy przemysłowej i lotniskowej, dodatkowe wsparcie finansowe może pojawić się ze strony inwestora. Ponadto niezbędna infrastruktura drogowa i techniczna, przynajmniej w części, może być realizowana przez inwestorów na zasadzie dróg wewnętrznych i przyłączy.

1.1 Opis głównych założeń koncepcji rozwoju gminy.

Na podstawie analiz uwarunkowań rozwoju gminy przedstawionych w tomie Uwarunkowania niniejszego opracowania, na terenie gminy Wągrowiec można wyróżnić trzy podstawowe typy jednostek osadniczych o odmiennym charakterze i predyspozycjach rozwoju.

W stosunku do dotychczasowego przeznaczenia terenów i kierunków rozwoju gminy Wągrowiec – nie wprowadza się zasadniczych zmian, jednakże, uwzględniając czynniki

rozwoju i jego ograniczenia, wyznacza się tereny nowego zainwestowania lub ogranicza kierunki rozwoju określone w zmieniającym dokumencie, które nie cieszą się zainteresowaniem inwestorów.

Podstawowymi zadaniami w zakresie ochrony ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w gminie Wągrowiec są:

- ochrona, utrzymanie potencjału przyrodniczego, w tym: wyznaczanie terenów pełniących funkcje przyrodnicze,
- racjonalny rozwój funkcji mieszkaniowej, w tym weryfikacja nadmiernych i niewykorzystanych rezerw terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- aktywizacja funkcji turystycznych, krajoznawczych, z wykorzystaniem obszarów cennych przyrodniczo, z zachowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego,
- różnorodna, lecz ograniczona w uciążliwości¹ działalność gospodarcza, w oddzieleniu od zabudowy mieszkaniowej,
- rozwój i aktywizacja usług,
- rozwój i dostosowanie do potrzeb infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- rozwój i modernizacja rolnictwa na terenach wiejskich.

Niniejszy dokument studium utrzymuje istniejącą hierarchię jednostek osadniczych.

1.2 Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Wągrowiec.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego należy rozpatrywać jako system składający się z poszczególnych elementów składowych, jakimi są: struktura przestrzenna, środowisko przyrodnicze oraz komunikacja i infrastruktura techniczna – na tle przemian społeczno-gospodarczych.

W poniższych podrozdziałach opisano główne założenia kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej.

1.2.1 Układ przestrzenny.

Na rysunku studium określono zasięgi rozwojowe jednostek osadniczych – obszary zurbanizowane, które w całości stanowią podstawowe tereny rozwojowe. W ich ramach znajdują się zarówno tereny już zainwestowane i zagospodarowane, jak i nowe tereny rozwojowe. Na terenach zainwestowanych, w zwartych jednostkach osadniczych, rozwój ilościowy i jakościowy idą w parze. Możliwe jest nie tylko wypełnianie wolnych parcel i terenów, przebudowa i rozbudowa istniejących obiektów, ale również rozwój jakościowy poprzez poprawę jakości życia mieszkańców, a więc standardów zamieszkiwania, obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę jakości i wizerunku (estetyki) środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niezwykle istotnymi w polityce przestrzennej gminy są także nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych działań planistycznych, aby ich ostateczny kształt odzwierciedlał zamierzenia gminy.

Terenami rozwojowymi będą bez wątpienia miejscowości: Rąbczyn, Łekno, Łęgowo, Kobylec, Łaziska i Przysieczyn.

Pozostałe tereny związane z istniejącymi jednostkami osadniczymi terenów wiejskich – to ich uzupełnienie, przy uwzględnieniu istniejących podziałów gruntów oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy.

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego i kulturowego gminy Wągrowiec jest ważnym elementem, stanowiącym o podstawach jej rozwoju. Dbłość o ład przestrzenny, jedno

¹ Pod pojęciem „uciążliwość” - należy rozumieć zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia mieszkańców gminy.

z naczelnymi zadaniami samorządu terytorialnego, leży w interesie mieszkańców, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych, jak i również w interesie gminy jako wspólnoty, zapewniając jej atrakcyjność dla gości z zewnątrz.

W podejściu do konstruowania zasad zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich założono 4 typy podstawowe rodzaju zabudowy:

- zabudowa w zwartych jednostkach osadniczych A_R i B_R (o różnym rodzaju intensywności oraz o różnych funkcjach dominujących),
- zabudowa poza zwartymi jednostkami osadniczymi RZ,
- zabudowa skoncentrowanej działalności gospodarczej P,
- zabudowa letniskowa C_R.

W związku z tym, że w skali niniejszego opracowania niezmiernie trudno jest wyodrębnić wszystkie tereny stricte usługowe, uznano wielofunkcyjność zabudowy z założeniem, że proporcje różnego rodzaju zabudowy ustalą plany miejscowe. Założenia nawiązują do analiz przeprowadzonych w tomie Uwarunkowania, rozdział 7.2.6 *Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę*.

1.2.1.1 Zabudowa wielofunkcyjna w obrębie zwartych jednostek osadniczych. (symbol R)

Wśród istniejących w gminie Wągrowiec zwartych jednostek osadniczych można wyodrębnić różne kierunki ich rozwoju, wynikające z różnych uwarunkowań i potencjału.

OBSZAR A (symbol A_R)

Duże wsie o największym potencjale rozwojowym.

Jednostki osadnicze intensywnie rozwijające się i o dużym potencjale rozwojowym. Często posiadają wykształcone struktury przestrzenne.

Dominującymi funkcjami w tych jednostkach osadniczych są bez wątpienia zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi i działalność gospodarcza.

OBSZAR B (symbol B_R)

Jednostki osadnicze z lub bez wykształconych struktur centralnych i z niewielkim potencjałem rozwojowym. W tych obszarach dominować będzie adaptacja istniejących funkcji z możliwością uzupełniania istniejących struktur przestrzennych.

Dominującą funkcją w tych jednostkach osadniczych będzie zabudowa zagrodowa.

OBSZAR C (symbol C_R)

Obszary w atrakcyjnych krajobrazowo, przyrodniczo i lokalizacyjnie miejscach w gminie, przeznaczone do rozwoju funkcji wypoczynku i rekreacji.

1.2.1.2 Zabudowa wielofunkcyjna poza obrębem zwartych jednostek osadniczych (symbol RZ).

W tej grupie terenów znalazły się pojedyncze zabudowania, zagrody, małe wsie i przysiółki – które przez swoje położenie i rozmiar nie tworzą układów urbanistycznych, a jedynie stanowią akcent w krajobrazie. Są to tereny o ekstensywnej zabudowie, głównie o charakterze zagrodowym. Niemniej, wymagana jest ich identyfikacja w przestrzeni.

1.2.1.3 Tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej (symbol P).

Tereny predestynowane do rozwoju funkcji przemysłowych, produkcyjnych w tym produkcji rolniczej i uciążliwej działalności gospodarczej dzięki lokalizacji przy głównych

szlakach komunikacyjnych, gruntach o niskiej bonitacji gleb i w oddaleniu od dużych skupisk zabudowy mieszkaniowej.

1.2.1.4 Teren składowiska odpadów (symbol P*).

Tereny składowiska odpadów i proponowane do jego rozbudowy tereny w bezpośrednim sąsiedztwie. Będą one właściwe do utrzymania funkcji istniejącej oraz jej rozwoju a także do lokalizacji funkcji przemysłowych, produkcyjnych w tym produkcji rolniczej pokrewnych lub takich, dla których sąsiedztwo wysypiska nie jest kolizyjne.

1.2.1.5 Tereny zabytkowych parków dworskich i krajobrazowych. (symbol Z)

Tereny zabytkowych parków dworskich i krajobrazowych do bezwzględnej zachowania.

1.2.1.6 Tereny cmentarzy. (symbol ZC)

Tereny cmentarzy, oraz tereny cmentarzy zabytkowych do bezwzględnej zachowania.

1.2.2 Kierunki rozwoju gospodarczego.

1.2.2.1 Kierunki rozwoju usług.

Najważniejsze funkcje usługowe w gminie Wągrowiec zostały zlokalizowane w największych jednostkach osadniczych: Rąbczynie, Łeknie, Kobyłcu i Łaziskach oraz Pawłowie Żońskim i Żelicach. Najwięcej terenów przeznaczonych na usługi rekreacji i wypoczynku mieści się w Kamienicy i Kaliszanach, Potulicach i Wiatrowie, a także w Kobyłcu, Grylewie, Rgielsku i Kaliskach.

Jakościowy rozwój tych funkcji będzie możliwy w granicach jednostek osadniczych typu A, B i C.

Jednocześnie możliwy będzie rozwój funkcji usługowych, szczególnie w jednostkach osadniczych obszaru A, C i P, mniej w jednostkach osadniczych obszarów B.

Zawsze jednak rozwój funkcji usługowych w terenach zainwestowanych będzie ograniczony istniejącymi uwarunkowaniami np. w postaci zabudowy mieszkaniowej. Priorytetem powinno być bezkonfliktowe funkcjonowanie różnych funkcji.

Nie planuje się lokalizowania obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

1.2.2.2 Kierunki rozwoju mieszkalnictwa.

Funkcje mieszkaniowe również koncentrują się w największych jednostkach osadniczych.

Jako wiodącą, funkcję mieszkalnictwa będą posiadały jednostki osadnicze typu A. W jednostkach osadniczych typu B przeważa zabudowa zagrodowa, jednak jej przewaga nad zabudową mieszkaniową może maleć, w miarę rozbudowy tych jednostek.

1.2.2.3 Kierunki rozwoju działalności gospodarczej i produkcyjnej.

W kierunkach rozwoju działalności gospodarczej najważniejszą kwestią jest jej lokalizacja poza terenami zabudowy mieszkaniowej. Należy dążyć do stopniowej

eliminacji istniejącej, uciążliwej² działalności gospodarczej z terenów zabudowy mieszkaniowej i koncentrować ją na terenach specjalnie do tego celu przeznaczonych. Studium określa tereny przeznaczone do lokalizowania działalności gospodarczej, produkcyjnej oraz baz i składów wykorzystując do tego celu potencjał, jaki niesie ze sobą sieć dróg wojewódzkich.

W bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy przemysłowej, należy ograniczyć lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej.

Planuje się wykorzystanie nowoczesnych technologii, które minimalizują negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. W celu minimalizacji uciążliwości (także wizualnej) dla zabudowy sąsiedniej, należy przewidzieć w sporządzanych planach miejscowych bufor zieleni izolacyjnej - zwłaszcza na styku z funkcją mieszkaniową.

W kształtowaniu terenów produkcyjnych ustalono poniższe priorytety:

- wprowadzanie nowych technologii w zakresie korzystania z niekonwencjonalnych źródeł energii takich jak: fotowoltaika, pompy ciepłe, itp.,
- w rozwoju powinny być preferowane dotychczasowe branże produkcji oraz branże oparte na miejscowym surowcu – głównie płodach rolnych w gminie typowo rolniczej,
- należy preferować rozwój przedsiębiorstw, które zadbają o nieuciążliwy charakter produkcji, najnowsze i bezpieczne technologie, postuluje się wprowadzanie na szeroką skalę ekologicznych nośników energii: gazu ziemnego i oleju opałowego lekkiego,
- rozwijanie nowych form działalności produkcyjnej zgodnych z wymogami ochrony środowiska oraz z celami strategicznymi rozwoju gminy, w tym przetwórstwa związanego z produkcją rolną,
- rozwijanie na terenach wiejskich form działalności gospodarczej z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa dla środowiska i braku kolizyjności w stosunku do funkcji mieszkaniowej,
- stwarzanie warunków organizacyjno-ekonomicznych w celu pobudzenia aktywności lokalnej środowiska wiejskiego,
- kontynuowanie polityki rozwoju infrastruktury technicznej dla terenów już przeznaczonych pod działalność gospodarczą.

1.2.3 Kierunki rozwoju społecznego i kulturowego.

1.2.3.1 Kierunki rozwoju usług edukacji.

Funkcjonujące na terenie gminy Wągrowiec placówki oświatowe pozwalają dzieciom i młodzieży na realizację prawa do opieki, wychowania i nauki na odpowiednio wysokim poziomie.

Głównymi kierunkami są:

- utrzymanie placówek oświatowych i w zależności od potrzeb ich rozwój i rozbudowa, w tym rozwój i rozbudowa szkolnych baz sportowych,
- poprawa stanu technicznego i wyposażenia istniejących obiektów oświatowych,
- kontynuacja działalności sportowej i kulturalnej w szkołach,
- podnoszenie poziomu nauczania.

1.2.3.2 Kierunki rozwoju rynku pracy.

Planowany rozwój funkcji przemysłowej i dostępność inwestowania na terenie gminy, przekładać będzie się bezpośrednio na zwiększenie liczby miejsc pracy.

Głównymi kierunkami rozwoju rynku pracy są:

² Pod pojęciem „uciążliwość” - należy rozumieć zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia mieszkańców gminy.

- drobna przedsiębiorczość,
- sektor usług, w tym turystyka i wypoczynek,
- rolnictwo, szczególnie rolnictwo ekologiczne i rolnictwo nastawione na produkcję dla przemysłu,
- przemysł.

1.2.3.3 Kierunki rozwoju kultury.

- rozwój i pielęgnacja istniejącej, rozbudowanej infrastruktury społecznej,
- kontynuacja organizacji imprez cyklicznych,
- poszukiwanie wsparcia organizacji pozarządowych dla wspomagania instytucji gminnych,
- podtrzymanie dużej liczby wydarzeń kulturalno-społecznych,
- wspieranie inicjatyw społecznych, mających na celu promocję gminy lub regionu.

1.2.4 Kierunki zmian w zagospodarowaniu turystycznym gminy Wągrowiec.

23 lutego 2015 roku Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę o przystąpieniu do prac nad opracowaniem „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku”. Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/481/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 kwietnia 2016 r.

Strategia określa wizję i misję dalszego rozwoju turystyki na poziomie województwa, obszary priorytetowe, cele strategiczne oraz kierunki interwencji dla realizacji przyjętych celów operacyjnych. Strategia odnosi się również do dokumentów krajowych oraz dotychczasowego dorobku programowego województwa.

Wizja rozwoju turystyki zawiera:

- efektywne wykorzystywanie potencjału turystycznego,
- współpracę podmiotów zaangażowanych w rozwój turystyki przy wykorzystaniu potencjału metropolii poznańskiej i wszystkich subregionów,
- edukację z zakresu turystyki i rekreacji jako fundament i priorytet rozwoju turystyki,
- rozwój zrównoważony jako jeden z głównych priorytetów rozwoju turystyki, uwzględniający interesy mieszkańców regionu w zakresie poprawy jakości życia i wypoczynku,
- gospodarkę turystyczną otwartą na globalne trendy w turystyce,
- wysoką jakość usług turystycznych i spójny system informacji turystycznej,
- turystykę jako element „dialogu kultur”.

Wśród priorytetów wskazane zostały obszary: produkty strategiczne, kapitał ludzki, nowe technologie i infrastruktura. Główne cele strategiczne, zostały wyznaczone dla każdego z obszarów priorytetowych, natomiast cele operacyjne dla każdego z celów strategicznych.

Turystyka w gminie Wągrowiec jest jednym z ważnych kierunków rozwoju. Gmina wykorzystuje swój potencjał, aby przyciągnąć turystów poprzez m. in.:

- wykorzystanie terenów cennych i atrakcyjnych pod względem przyrodniczym,
- budowę infrastruktury turystycznej z dopuszczeniem jej lokalizacji w atrakcyjnych krajobrazowo terenach chronionych,
- rozwój bazy noclegowej,
- podnoszenie konkurencyjności poprzez rozwijanie infrastruktury służącej rekreacji i wypoczynkowi.

Turystyka w gminie powinna stać się istotną gałęzią rozwoju. Żeby sprostać wymogom współczesnych standardów i oczekiwań zainteresowanych wypoczynkiem w gminie Wągrowiec, konieczne jest podniesienie jakości usług i przestrzeni oraz ich koncentracja w najatrakcyjniejszych lokalizacjach.

Głównymi kierunkami są:

- dostosowanie chłonności zagospodarowania rekreacyjnego do chłonności środowiska przyrodniczego,
- dostosowanie charakteru zagospodarowania rekreacyjnego do typu środowiska przyrodniczego i położenia w stosunku do sieci osadniczej, przy równoczesnym dążeniu do zróżnicowania form wypoczynku,
- wprowadzenie zagospodarowania ograniczającego penetrację terenów chronionych w miejscach masowego wypoczynku położonych w pobliżu terenów cennych przyrodniczo,
- zachowanie odległości zabudowy od akwenów, pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną oraz zapewnienie przynajmniej częściowej dostępności brzegów największych jezior dla korzystających z rekreacji,
- organizowanie bezkolizyjnego dojazdu oraz możliwości parkowania przy terenach rekreacyjnych,
- dążenie do ciągłego podnoszenia standardu zagospodarowania rekreacyjnego w zakresie infrastruktury wypoczynkowej, jak i zakwaterowania,
- rozwój bazy noclegowej z naciskiem na różnorodność oferowanych form,
- organizacja tras wycieczkowych, pieszych i rowerowych,
- rewitalizacja w kierunku turystycznym i użytkowym posiadanych zabytków architektury;
- przygotowanie terenów pod organizację imprez zbiorowych,
- wykorzystanie systemów informacji przestrzennej do promocji i rozwoju usług turystyki.

2

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Koncepcja ochrony i kształtowania środowiska na potrzeby planowania przestrzennego wskazuje, że podstawowym podmiotem ochrony jest całe środowisko przyrodnicze i społeczno-gospodarcza działalność człowieka z nim związana. Jest to koncepcja o charakterze ekologiczno-społecznym.

Walory przyrodnicze mogą z jednej strony powodować znaczne ograniczenie w zagospodarowaniu mieszkaniowym czy produkcyjnym, z drugiej jednak stwarzają szansę wykorzystania tych zasobów np. w infrastrukturze turystycznej. W rozpatrywaniu zagadnień związanych z ochroną środowiska priorytetowa jest zatem zasada zrównoważonego rozwoju. Jedynie racjonalne użytkowanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego pozwoli osiągnąć harmonię pomiędzy zainwestowaniem a obszarami należącymi do systemu ekologicznego gminy, co w konsekwencji pomoże zachować równowagę w strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz z pewnością poprawi jakość życia mieszkańców. Działania związane z ochroną środowiska w gminie obejmujące zarówno ochronę zasobów przyrodniczych, ochronę przyrody i walorów krajobrazowych muszą być powiązane i zgodne z kierunkami i zasadami wskazanymi w innych dokumentach. Do najważniejszych dokumentów kształtujących politykę w zakresie ochrony środowiska należą: II Polityka Ekologiczna Państwa, Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego, Program Ochrony Środowiska Powiatu Wągrowieckiego a także Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wągrowiec. Istotnym elementem ochrony środowiska jest również podejmowanie działań na rzecz podnoszenia edukacji ekologicznej mieszkańców gminy.

Uwzględnienie w Studium systemu ekologicznego gminy, jako jednego z podstawowych uwarunkowań rozwoju, pozwoliło na zdefiniowanie kierunków ochrony środowiska oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej.

2.1 Ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego.

Na podstawie przepisów odrębnych i przyjętej w niniejszym Studium polityki przestrzennej gminy, obejmuje się ochroną i racjonalnym użytkowaniem:

- wody powierzchniowe przed zrzutem jakichkolwiek ścieków i wód zużytych bez oczyszczania, ochrona starorzeczy, łąk, bagien i mokradeł,
- parki podworskie, zieleń wiejską rozproszoną, zieleń cmentarzy, aleje i okazy drzew o charakterze pomnikowym, drzewostan przydrożny, śródpolny, śródłukowe skupiska drzew – poprzez racjonalną, wyłącznie uzasadnioną i zgodną z przepisami odrębnymi wycinkę drzew,
- najwartościowsze gleby, które winny być użytkowane rolniczo,
- zasoby surowcowe gminy, które winny być racjonalnie wykorzystane,
- powierzchnię ziemi poprzez ograniczenie przekształcania rzeźby naturalnej wynikającej z niszczenia skarp, niwelacji pagórków, nierekultywowania nieczynnych wyrobisk itp.

Na terenie gminy Wągrowiec nie występują uzdrowiska.

2.2 Działania w zakresie poprawy funkcjonowania środowiska.

2.2.1 Ochrona krajobrazu.

Dla ochrony i poprawy walorów krajobrazu wymagane jest:

- zwiększanie powierzchni zadrzewień i innej zieleni na obszarze gminy, w szczególności wprowadzanie zieleni izolacyjnej, estetycznej i krajobrazowej na terenach działalności gospodarczej, usług i mieszkaniowych oraz przy trasach komunikacyjnych,
- objęcie szczególną ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed ingerencją elementów obcych w krajobrazie i dominacji obiektów kubaturowych,
- włączanie istniejących i projektowanych terenów zieleni na obszarach zurbanizowanych do systemu terenów zieleni na obszarze gminy, poprzez tworzenie „zielonych korytarzy” – łączników ekologicznych, wykorzystujących tereny otwarte form dolinnych oraz inne obszary środowiskotwórcze (drobne cieki, obniżenia, oczka wodne, łączki, bagienka i podmokłości), które winny tworzyć pasma terenów, wolnych od zabudowy i intensywnego zagospodarowania,
- dla podkreślenia cennych wartości krajobrazu gminy, zagospodarowanie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka” zapewniające trwałość przyrodniczych systemów naturalnych z zakazem lokalizacji przedsięwzięć, które mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

2.2.2 Ochrona flory i fauny.

Ochronie podlegają formy ochrony przyrody, omówione w części 1 niniejszego dokumentu w pkt 3.11 *Formy ochrony przyrody* i 3.12 *Inne obszary chronione*.

Dla rezerwatu przyrody „Dębina” ustala się, zgodnie z przepisami odrębnymi:

- niewykonywanie w odległości 500 m od granic rezerwatu żadnych prac, które mogłyby prowadzić do pogorszenia stosunków wodnych w rezerwacie,
- zachowanie w otoczeniu 300 m od granic rezerwatu dotychczasowej kategorii użytkowania gruntów,
- nieprowadzenie przez obszar rezerwatu liniowych elementów infrastruktury technicznej,
- nieutwardzanie drogi gruntowej przechodzącej przez rezerwat.

2.2.3 Ochrona wód.

Ochronie podlegają wszystkie wody powierzchniowe o charakterze naturalnym.

Ochrona czystości wód powierzchniowych wiąże się z wyposażeniem zabudowy w sieci kanalizacji sanitarnej, kontrolą funkcjonowania zbiorników bezodpływowych, odbiorem i zagospodarowaniem lub unieszkodliwieniem odpadów, kontrolą stosowania środków ochrony roślin, nawozów w pobliżu wód, a także z istnieniem lub brakiem zieleni, stanowiącej naturalny filtr biologiczny, przechwytyjący zanieczyszczenia spływające z pól uprawnych.

Należy podjąć działania na rzecz podniesienia klasy czystości wód powierzchniowych, pozwalające na osiągnięcie parametrów odpowiadających docelowym klasom czystości wód, a także poprawy jakości wód podziemnych, poprzez:

- sukcesywne kanalizowanie istniejących obszarów zabudowanych oraz nowych terenów budowlanych równocześnie z realizacją budynków,
- likwidację dopływu ścieków,
- ograniczenie spływów powierzchniowych z pól poprzez optymalne stosowanie środków ochrony roślin i sztucznych nawozów oraz wprowadzanie zieleni śródpolnej i przydrożnej w przestrzeni rolniczej gminy.

Należy stosować zakaz inwestowania na terenach narażonych na podtopienia.

2.2.4 Ochrona powietrza.

W celu ochrony powietrza należy stosować do celów grzewczych i technologicznych paliwa niskoemisyjne oraz odnawialne źródła energii takie jak: kolektory słoneczne, pompy ciepła, biomasę, panele fotowoltaiczne.

Ponadto, należy wprowadzać nasadzenia drzew w pobliżu zabudowy mieszkaniowej, wzdłuż linii wiatru, zapewniając przewietrzanie ciągów komunikacyjnych i zachowując naturalne ciągi cyrkulacyjne powietrza. Projektowanie linii zabudowy nowych osiedli mieszkaniowych winno uwzględniać „przewietrzanie” tej zabudowy względem głównych kierunków panujących wiatrów.

Należy egzekwować wymóg ograniczenia zasięgu uciążliwego oddziaływania inwestycji – do granic działki inwestora. Należy preferować lokalizowanie zakładów o technologiach niewytwarzających pyłów.

2.2.5 Ochrona przed hałasem.

W odniesieniu do poszczególnych rodzajów terenów wymagających komfortu akustycznego w środowisku, uznaje się za niezbędne, aby w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w postępowaniu decyzyjnym, szczególnie dla terenów bez obowiązujących planów, wprowadzać zapisy dotyczące:

- zachowywania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla terenów o zdefiniowanych standardach akustycznych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- realizacji zabezpieczeń akustycznych w miejscach szczególnie narażonych na hałas,
- stosowania zakazów lokalizacji terenów zabudowy oraz pojedynczych obiektów, na obszarach objętych ponadnormatywnym hałasem komunikacyjnym, dla których brak zapisów dotyczących zapewnienia ochrony akustycznej,
- dążenia do zachowywania bezpiecznych odległości przy lokalizowaniu przemysłowych i usługowych źródeł hałasu, w stosunku do terenów wymagających komfortu akustycznego w środowisku.

2.2.6 Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

- Właściwa lokalizacja obiektów, które są źródłem emisji pola elektromagnetycznego, czyli uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Aktualizacja ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego - zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 122a, 123) użytkownicy instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne mają obowiązek prowadzenia pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania inwestycji i w przypadku zmiany parametrów instalacji. Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 123 ustawy POŚ).

2.3 Kształtowanie systemu ekologicznego gminy.

Planowanie przestrzenne jest podstawowym narzędziem dla realizacji postulatów ochrony przyrody i kształtowania środowiska. Uwzględnienie w Studium systemu ekologicznego gminy jako jednego z podstawowych uwarunkowań rozwoju pozwala na zdefiniowanie kierunków ochrony środowiska oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej. Podstawowe elementy systemu ekologicznego gminy to łąki i pastwiska oraz oczywiście tereny prawnie chronione. Podstawowym zadaniem planowania przestrzennego na tych obszarach jest takie kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych, które w jak najmniejszym stopniu ingerują w środowisko.

3

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

3.1 Obszary ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w gminie Wągrowiec.

Spis obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków oraz znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się w części 1 – Uwarunkowania, pkt 4. *Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.*

3.2 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w gminie Wągrowiec.

3.2.1 Zabytki wpisane do rejestru zabytków.

Dla zabytków wpisanych do rejestru zabytków ustala się:

- zapewnienie odpowiedniej ekspozycji zabytków,
- prace remontowe przy zabytku, rozumiane jako przeprowadzenie zabiegów konserwatorskich i rewaloryzacyjnych, należy prowadzić zgodnie z wytycznymi właściwego konserwatora zabytków i zatwierdzoną dokumentacją,
- zakaz wyburzania, rozbudowy, nadbudowy, zmian formy dachu i elewacji,
- zakaz wprowadzania dominant w otoczeniu chronionych obiektów.

Wszelkie zmiany planowane w obiektach i na obszarach wpisanych do rejestru zabytków oraz w ich najbliższym otoczeniu (m. in. roboty budowlane, pielęgnacja zieleni, prace ziemne, zmiany sposobu użytkowania, podziały geodezyjne) wymagają pozwolenia właściwego konserwatora zabytków.

3.2.2 Zabytki znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.

Ochrona obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków, nie będących jednocześnie wpisanych do rejestru zabytków na podstawie decyzji administracyjnej,

będzie realizowana w planach miejscowych oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przedmiotem ochrony budynków znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków jest pierwotna forma budynków, oryginalny detal architektoniczny, oryginalna substancja budowlana i zastosowane materiały. W zespołach folwarcznych przedmiotem ochrony jest układ przestrzenny z czytelnym układem komunikacyjnym.

Wszelkie zmiany w zewnętrznej formie obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków należy uzgodnić z właściwym konserwatorem zabytków.

3.2.3 Zabytkowy układ urbanistyczny

Inwestycje planowane na obszarze założenia urbanistycznego wsi Łekno wymagają pozwolenia właściwego konserwatora zabytków.

3.2.4 Założenia pałacowo-parkowe, dworskie, sakralne

W obrębie założeń pałacowo-parkowych, dworskich i sakralnych obowiązuje:

- historyczna parcelacja (zgodnie z zasadą niepodzielności zespołów),
- zachowanie zabytkowej zabudowy,
- zachowanie zabytkowej zieleni,
- podporządkowanie nowych obiektów układowi zabytkowemu w zakresie lokalizacji, skali i formy architektonicznej,
- ochrona osi widokowych.

3.2.5 Cmentarze

W granicach zabytkowych cmentarzy obowiązuje zachowanie:

- historycznej parcelacji,
- historycznego rozplanowania,
- zabytkowej sztuki sepulkralnej i ogrodzenia,
- zabytkowej zieleni.

Ochrona obowiązuje również w najbliższym otoczeniu zabytkowych cmentarzy.

3.3 Wytyczne konserwatorskie dla ochrony dziedzictwa archeologicznego.

Podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, a wymagających prac ziemnych, podejmowanych na terenie układów urbanistycznych, ruralistycznych, założeń pałacowo-parkowych i zabytkowych cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków oraz na obiektach ujętych w wojewódzkiej ewidencji, należy prowadzić badania archeologiczne, zgodnie z właściwymi przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3.3.1 Strefa ochrony stanowisk archeologicznych.

Zewidencjonowane stanowiska archeologiczne podlegają ochronie.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w granicach stref ochrony stanowisk archeologicznych, ustala się obowiązek prowadzenia badań archeologicznych podczas realizacji inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, zgodnie z właściwymi przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3.3.2 Obiekty archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

W strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z właściwym konserwatorem zabytków.

3.3.3 Zadania inwestycyjne związane z szerokopłaszczyznowymi pracami ziemnymi.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego ustala się w obrębie szerokopłaszczyznowego zadania inwestycyjnego, obowiązek przeprowadzenia rozpoznawczych badań powierzchniowo-sondażowych, zgodnie z właściwymi przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

4 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

4.1 Kierunki rozwoju systemów komunikacji.

W studium za podstawowy cel uznano:

- zniwelowanie uciążliwości wynikających z przebiegu dróg wojewódzkich,
- wykorzystanie infrastruktury transportowej dla właściwej obsługi jednostek osadniczych oraz stworzenie warunków do ich rozwoju,
- wykorzystanie infrastruktury transportowej dla rozwoju funkcji turystycznych poprzez rozwój systemu rowerowego,
- stworzenie warunków do uruchomienia nowych pól inwestycyjnych.

4.1.1 System drogowy.

Podstawowy układ drogowy, tj. dróg klasy zbiorczej i wyższej, należy kształtować w oparciu o istniejący system tj. drogi wojewódzkie oraz wybrane drogi powiatowe i gminne. Dla właściwego modelowania sieci postuluje się następującą klasyfikację dróg publicznych układu podstawowego:

Nr drogi	Kategoria	Klasa	Uwagi
196	Wojewódzka	GP	przekrój -1x2, dodatkowe pasy na skrzyżowaniach, zalecane stosowanie rozwiązań z zakresu sterowania ruchem w celu poprawy przepustowości i bezpieczeństwa ruchu
241	Wojewódzka	GP	przekrój -1x2, dodatkowe pasy na skrzyżowaniach, zalecane stosowanie rozwiązań z zakresu sterowania ruchem w celu poprawy przepustowości i bezpieczeństwa ruchu
190	Wojewódzka	G	przekrój -1x2, dodatkowe pasy na skrzyżowaniach, zalecane stosowanie rozwiązań z zakresu sterowania ruchem w celu poprawy przepustowości i bezpieczeństwa ruchu.
251	Wojewódzka	G	przekrój -1x2, dodatkowe pasy na skrzyżowaniach, zalecane stosowanie rozwiązań z zakresu sterowania ruchem w celu poprawy przepustowości i bezpieczeństwa ruchu.
1489P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2,

Nr drogi	Kategoria	Klasa	Uwagi
1490P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1492P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1562P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1593P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1600P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1601P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1602P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1603P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1605P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1606P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1607P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1608P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1609P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1610P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1611P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1612P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2
1692P	Powiatowa	Z	przekrój 1x2

Przebiegi dróg zostały zdefiniowane na rysunku studium.

Dopuszcza się wyznaczenie dodatkowych dróg układu podstawowego oraz zmiany w klasyfikacji dróg definiowanych w studium w oparciu o szczegółową analizę oraz uzgodnienia z zarządcami dróg zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się:

- korektę przebiegu projektowanych dróg w stosunku do tras pokazanych na rysunku studium,
- rozwój sieci dróg gminnych,
- modernizację dróg istniejących.

Zgodnie z określoną klasą i kategorią drogi należy również stosować się do:

- zasad kształtowania pasa drogowego,
- warunków dostępności, czyli gęstości połączeń danej drogi z innymi drogami przez skrzyżowania oraz zakresu dostępu do drogi przez zjazdy,
- zasad wyznaczania odległości obiektów budowlanych od dróg,
- ograniczeń dla lokalizacji infrastruktury technicznej,
- regulacji ustanowionych przez zarządców dróg na mocy przepisów odrębnych.

Na terenach zurbanizowanych, w strefie zabudowy mieszkaniowej poza wyznaczonym na rysunku studium podstawowym układem dróg należy rozważyć stosowanie rozwiązań w zakresie uspokajania ruchu typu: „strefa 30 km/h”, drogi z jednokierunkową organizacją ruchu, strefy ruchu pieszego.

4.1.2 System kolejowy

W zakresie kierunków należy uwzględnić zachowanie istniejących linii kolejowych na trasach:

- nr 356 relacji Poznań Wschód – Bydgoszcz Główna, pełniącej ważną funkcję w obsłudze połączeń małych miejscowości z aglomeracją poznańską, należy

zmodernizować dworce kolejowe zlokalizowane wzdłuż tej linii: w Przysieczynie, Kobylcu i Grylewie;

- nr 236 w kierunku Rogoźna Wielkopolskiego – do obsługi ruchu towarowego.

Na terenie gminy dopuszcza się możliwość wykorzystania istniejącej infrastruktury kolejowej do celów turystycznych i działalności gospodarczej.

4.1.3 System pieszy i rowerowy.

Bazując na istniejącej infrastrukturze, na rysunku kierunków określono przebiegi najważniejszych tras rowerowych.

Wyróżniono dwa rodzaje systemów tras rowerowych:

- szlaki turystyczne,
- trasy rowerowe.

Ze względu na charakter gminy, który sprzyja rozwojowi turystyki, bardzo ważny jest system tras rowerowych o charakterze turystycznym. Budowa i promocja ww. programu w porozumieniu z sąsiednimi gminami, poprzez ukierunkowanie się na turystów preferujących aktywny wypoczynek może wpłynąć istotnie na wzrost zapotrzebowania na bazę noclegową, w efekcie jej rozbudowę, także wydłużenie tzw. sezonu turystycznego. Z uwagi na niewielkie natężenia ruchu kołowego, na większości dróg lokalnych mogą one posłużyć do wyznaczenia systemu bez konieczności dużych nakładów na infrastrukturę, tj. wydzielania czy budowy samych ścieżek rowerowych. Trasy prowadzone wzdłuż dróg klasy L i D mogą funkcjonować na zasadach ogólnych. W zagospodarowaniu tras należy uwzględnić towarzyszącą małą architekturę, w tym miejsca odpoczynku i parkingi rowerowe. Rozwój sieci w głównej mierze będzie tu polegał na wdrożeniu systemu informacji i oznakowaniu tras.

Poza wyznaczonymi trasami rowerowymi w skali całej gminy na poziomie opracowania miejscowych planów zagospodarowania, dopuszcza się wyznaczenie dodatkowych połączeń nawiązujących do szkieletu określonego na rysunku studium, w tym tras wzdłuż istniejących szlaków komunikacyjnych.

W celu usprawnienia ruchu pieszego konieczna jest modernizacja ciągów komunikacyjnych, które nie są wyposażone w chodniki.

Dla pieszych dopuszcza się wyznaczanie stref z rozwiązaniami uspokojenia ruchu dla wprowadzenia preferencji dla ruchu pieszego. Dotyczyć to może centralnych części miejscowości, które są siedzibami instytucji i innych generatorów ruchu pieszego tj. obiektów oświatowych, handlowych, sportowo-rekreacyjnych.

W strefach tych należy uwzględnić priorytet ruchu pieszego w stosunku do pozostałych uczestników ruchu m.in. poprzez stosowanie rozwiązań z zakresu uspokojenia ruchu, a tam gdzie to możliwe wręcz eliminację ruchu samochodowego.

Przy przebudowie oraz budowie układów drogowo-ulicznych należy minimalizować potencjalne kolizje w miejscach styku ruchu pieszego i rowerowego z innymi użytkownikami dróg.

4.1.4 Parkowanie pojazdów.

Miejsca postojowe dla samochodów powinny być lokalizowane i urządzone w sposób nieuciążliwy na działce obiektu generującego potrzeby parkowania pojazdów w sposób zgodny z normatywem określonym poniżej.

Tabela. Preferowana minimalna liczba miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.

Funkcja terenu	Jednostka odniesienia	Liczba miejsc postojowych
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1 lokal mieszkalny	2 mp
tereny usług	100 m ² pow. użytk. 10 zatrudnionych	1 – 3 mp 2 – 3 mp
tereny przemysłowe	10 zatrudnionych	2 – 3 mp

Dopuszcza się uszczegółowienie lub zmianę normatywu na poziomie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub polityki parkingowej dla gminy.

Pozostałe zasady organizacji parkowania:

- dopuszcza się parkowanie samochodów osobowych na ulicach układu obsługującego (klasy L i D) oraz pod warunkiem wydzielenia pasów manewrowych na ulicach klasy Z,
- parkowanie samochodów ciężarowych powinno odbywać się poza terenami zabudowy mieszkaniowej.

4.1.5 Transport zbiorowy.

Na mocy uchwały Nr XXXI/240/09 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie porozumienia międzygminnego Gminy Wągrowiec z Gminą Miejska Wągrowiec w sprawie lokalnego transportu zbiorowego, w gminie Wągrowiec funkcjonują 3 linie miejskiej komunikacji autobusowej: Nr 1 – Kobylec, Łęgowo, Nr 2 – Micharzewo, Rgielsko, Sienno, Przysieczyn i linia „Ochodza”.

Jako kierunek rozwoju transportu publicznego w gminie Wągrowiec ustala się zachowanie istniejących przystanków z dopuszczeniem korekt ich lokalizacji w oparciu o uchwałę Rady Gminy, zgodnie z ustawą o publicznym transporcie zbiorowym. Zarządcy dróg na mocy ustawy o drogach publicznych na wniosek gminy są zobligowani do udostępnienia części pasa drogowego w celu budowy, przebudowy i remontu wiat przystankowych lub innych urządzeń służących do obsługi podróżnych.

4.2 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

Na terenie całej gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, o których mówi niniejszy rozdział, a także innych, których konieczność realizacji powstanie w trakcie obowiązywania niniejszego dokumentu. Należy przy tym uwzględnić ograniczenia przyrodnicze, wynikające z przyjętych dokumentów oraz z przepisów odrębnych.

4.2.1 Telekomunikacja

- Dopuszcza się dalszy rozwój sieci telekomunikacyjnych, zgodnie z planami ich operatorów.
- Dopuszcza się, zgodnie z przepisami odrębnymi, lokalizację wszelkich obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej w zakresie łączności przewodowej i bezprzewodowej oraz podłączenie obiektów do istniejących lub projektowanych obiektów i sieci telekomunikacyjnych. Należy dążyć do tego, aby dostępne były wszelkie nośniki informacji: sieć telefonii komórkowej lub stacjonarnej, internet, w tym sieć szerokopasmowa, czy telewizja cyfrowa.

4.2.2 Zaopatrzenie w ciepło

- Ustala się propagowanie systemów alternatywnego ogrzewania gospodarstw, wykorzystujących odnawialne źródła energii, w celu ograniczenia „niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów do otoczenia.
- Preferuje się zamianę kotłów i paliw dla indywidualnych gospodarstw domowych na gazowe, olejowe czy elektryczne, które charakteryzują się największym procentem redukcji „niskiej emisji”.

4.2.3 Zaopatrzenie w gaz

- Ustala się zachowanie sieci gazowej wysokiego ciśnienia z dopuszczeniem jej remontów, przebudowy i zgodnej z przepisami odrębnymi rozbudowy.
- Dopuszcza się, zgodną z przepisami odrębnymi, realizację sieci średniego i niskiego ciśnienia, która będzie dostarczała gaz bezpośrednio do odbiorców.
- Ustala się zachowanie stref kontrolowanych³ dla wszystkich gazociągów, zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Szerokość strefy kontrolowanej³ gazociągu uzależniona jest od roku jego budowy oraz rodzaju obiektu budowlanego lokalizowanego w jego sąsiedztwie i określana zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W strefach kontrolowanych³ zakazuje się wznoszenia obiektów budowlanych oraz lokalizacji określonych obiektów terenowych, urządzenia składów i magazynów, również nasadzeń drzew w odległości mniejszej niż 2,0 m od osi gazociągu do pni drzew w przypadku gazociągów o średnicach do DN 300 włącznie oraz w odległości mniejszej niż 3,0 m od osi gazociąg do pni drzew w przypadku gazociągów o średnicach większych niż DN 300. Lokalizacja dróg wewnętrznych oraz placów manewrowych możliwa jest w odległości nie mniejszej niż 6,0 m na stronę od osi gazociągu do krawędzi budowli.
- Dopuszcza się skrzyżowanie gazociągu z drogami i innymi inwestycjami liniowymi, jednak wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.
- W przypadku zbliżeń oraz kolizji względem istniejącej sieci gazowej wysokiego ciśnienia istnieje konieczność szczegółowego uzgadniania u operatora gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu.

4.2.4 Zaopatrzenie w wodę.

- Dopuszcza się wszelkie roboty budowlane zgodne z przepisami odrębnymi, związane z siecią wodociągową oraz stacjami uzdatniania wody.
- Ustala się dążenie do całkowitej likwidacji rur z azbestem w sieciach wodociągowych.
- W zakresie zagospodarowania terenu w pobliżu studni głębinowych należy wziąć pod uwagę strefę ochrony bezpośredniej studni, którą należy m.in. zagospodarować zielenią oraz ograniczyć do minimum przebywanie na niej osób postronnych.

³ Strefa kontrolowana jest to obszar, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu – operator sieci przesyłowej - podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej spowodować uszkodzenie gazociągu lub mieć inny negatywny wpływ na jego trwałość i prawidłowe użytkowanie.

4.2.5 Kanalizacja.

- Ustala się rozbudowę sieci kanalizacyjnej.
- Dopuszcza się wszelkie roboty budowlane zgodne z przepisami odrębnymi, związane z siecią kanalizacyjną.
- Dopuszcza się odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na obszarach, na których nie ma obecnie sieci kanalizacyjnej. Rozwiązanie takie należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe, do czasu wybudowania sieci kanalizacyjnej.
- Dopuszcza się odprowadzenie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków, pod warunkiem spełnienia przepisów odrębnych.
- Dopuszcza się budowę oraz rozbudowę i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków.
- Ustala się sposób zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zgodny z przepisami odrębnymi.

4.2.6 Gospodarka odpadami.

Ustala się:

- utrzymanie selektywnej zbiórki odpadów,
- wzrost stopnia wykorzystania surowców wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- likwidację dzikich wysypisk.

Dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę składowiska odpadów w Toniszewie, w granicach terenu oznaczonego symbolem P* na rysunku.

4.2.7 Energia elektryczna.

- Dopuszcza się utrzymanie, remont i przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej oraz budowę nowej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej (WN, SN, nn) na podstawie przepisów odrębnych i w uzgodnieniu z gestorem sieci.
- Ustala się zapewnienie możliwości dojazdu sprzętem specjalistycznym do urządzeń elektroenergetycznych w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usunięcia awarii.
- Ustala się zapatrzenie w energię elektryczną z budowanej, przebudowywanej, remontowanej i istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych i w uzgodnieniu z gestorem sieci.

Ustala się zgodnie z przepisami odrębnymi ograniczenia w zagospodarowaniu terenów:

- pas ochronny, liczony od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii napowietrznej 110 kV i wynoszący po 15 metrów na każdą stronę,
- pas ochronny, liczony od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii napowietrznej 15 kV i wynoszący po 5 metrów na każdą stronę,
- pas ochronny, liczony od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii napowietrznej 0,4 kV i wynoszący po 3 metry na każdą stronę.

Dla terenów znajdujących się w pasie ochronnym obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i w ich użytkowaniu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.2.8 Odnawialne źródła energii.

Celem w przyjętej przez Sejm w 2000 r. Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej, jest

zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo - energetycznym kraju do 7,5% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.

Dopuszcza się zgodną z przepisami odrębnymi lokalizację:

- biogazowni o mocy przekraczającej 100 kW wyłącznie w jednostce osadniczej, oznaczonej symbolem P*, w sąsiedztwie istniejącego i projektowanego do rozbudowy składowiska odpadów w Toniszewie,
- innych urządzeń do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych), w obszarach ich potencjalnej lokalizacji, wyznaczonych na rysunku studium,
- instalacji odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych) po łącznym spełnieniu poniższych warunków:
 - teren przeznaczony pod ww. instalację musi być zlokalizowany na terenie rolnym V lub VI klasy bonitacyjnej lub na terenie P lub P*,
 - teren przeznaczony ww. instalację musi być zlokalizowany poza terenami objętymi formami ochrony przyrody,
- mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii⁴.

W przypadku lokalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy zainstalowanej przekraczającej 100 kW w ich strefach ochronnych będą obowiązywały ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, dotyczące lokalizowania:

- obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

W strefach ochronnych obszarów lokalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy zainstalowanej przekraczającej 100 kW powinny zamknąć się wszystkie niekorzystne oddziaływania inwestycji.

W przypadku lokalizacji przedmiotowych inwestycji należy dążyć do minimalizacji szkód dla środowiska przyrodniczego.

4.2.9 Linia teleradiowa.

Dopuszcza się lokalizację linii teleradiowej. W pasie ochronnym dla planowanej linii radiowej, której orientacyjny przebieg oznaczono symbolem na rysunku studium (zał. 2), obowiązują zgodne z przepisami odrębnymi ograniczenia w wysokości zabudowy.

5

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą drogi i infrastruktura techniczna. Zostały one szczegółowo scharakteryzowane w pkt 4. *Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.*

Dopuszcza się lokalizację, w miarę potrzeb, również innych inwestycji celu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 ze zm.) na terenie gminy Wągrowiec.

W związku z powyższym pożądanym byłoby pozyskiwanie gruntów na cele lokalizacji przedmiotowych inwestycji, zwłaszcza w sytuacji, gdy grunty należące do Gminy Wągrowiec (12 km²) stanowią zaledwie 3,5% obszaru gminy.

⁴ Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015 poz. 478 ze zm.).

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie zagospodarowania przestrzennego województwa istnieje obowiązek uwzględnienia zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wpisanych do rejestru oraz zadań samorządu województwa, zawartych w programach wojewódzkich.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego⁵ zapisane zostały propozycje zadań wynikające z szeregu dokumentów opracowanych dla całego kraju, regionu czy dla poszczególnych inwestycji.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na obszarze gminy Wągrowiec, wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa należą:

- Szlak Cysterski,
- modernizacja linii kolejowej nr 356 Poznań Wschód Sława Wielkopolska – Skoki Wągrowiec – Bydgoszcz (zrealizowany),
- utworzenie Cysterskiego Parku Kulturowego Łekno - Tarnowo Pałuckie – Wągrowiec,
- rejon kulturotwórczy o znaczeniu ponadlokalnym z ważnymi obiektami związanymi z działalnością zakonu Cystersów w Wągrowcu i Łeknie,
- budowa wcięcia do istniejącej linii 110 kV GPZ Chodzież – GPZ Wągrowiec,
- zachowanie istniejących obiektów radiokomunikacyjnych i pasów komunikacji radiowej,
- budowa gazociągu odbocznego Ø150 mm Rogoźno – Wągrowiec – Niemczyn,
- Zakład Utylizacji Odpadów Nowe Toniszewo – Kopaszyn,
- planowane zbiorniki jeziorowe: J. Łekno, J. Bukowieckie, J. Grylewskie, J. Kobyleckie,
- planowany zbiornik dolinowy Rgielsko II.

Niektóre z ww. zadań zostały zrealizowane, od niektórych zamierzeń odstąpiono.

Jednocześnie, zgodnie z ustaleniami tego planu, przyjmuje się nadrzędną zasadę, że przyszłe, nie ujęte w niniejszym dokumencie, inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym mogą być zlokalizowane na terenie gminy Wągrowiec, przy zachowaniu działań minimalizujących ewentualne negatywne oddziaływanie i skutki planowanej inwestycji oraz łagodzących kolizje z docelowymi funkcjami terenów.

Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej.

W gminie Wągrowiec nie występuje konieczność sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie następujących przepisów odrębnych:

- obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651 ze zm.) nie dotyczy gminy Wągrowiec,
- obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

⁵ Uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 roku w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

(Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) nie dotyczy gminy Wągrowiec,

- obowiązek wynikający z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131), nie powoduje konieczności sporządzania planów miejscowych.

W gminie Wągrowiec nie zachodzi potrzeba przeprowadzania procedur scaleń i podziałów nieruchomości.

Ponadto w gminie Wągrowiec nie zachodzi konieczność sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla przestrzeni publicznych.

8

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Dla właściwej struktury przestrzennej rozwijających się jednostek osadniczych w gminie Wągrowiec niezbędne jest sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przed uruchamianiem kolejnych terenów inwestycyjnych. Terenami pretendującymi do sporządzenia planów miejscowych są nowe tereny inwestycyjne wyznaczone w Studium oraz tereny w granicach istniejących jednostek osadniczych, które wymagają uporządkowania.

Zgodnie z definicją jednostki bilansowej, należy dążyć do sporządzania planów miejscowych dla całej powierzchni jednostki. W uzasadnionych przypadkach, dopuszcza się sporządzenie mpzp dla części jednostki bilansowej.

Wymaga się uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- terenów, na których będą lokalizowane dopuszczone ustaleniami studium instalacje, wykorzystujące odnawialne źródła energii o mocy przekraczającej 100 kW;
- planowanych terenów produkcji rolniczej z przeznaczeniem na chów lub hodowlę zwierząt w liczbie nie niższej niż 150 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) w przypadku ich lokalizacji na terenach rolniczych;
- planowanych terenów produkcji rolniczej z przeznaczeniem na chów lub hodowlę zwierząt - w liczbie nie niższej niż 80 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) w przypadku ich lokalizacji w obrębie zwartej zabudowy wsi lub na terenach objętych formami ochrony przyrody.

9

Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

9.1 Polityka kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego⁶ Rolnicza przestrzeń produkcyjna podlega intensywnym przekształceniom strukturalnym i własnościowym. Konieczność jej ochrony wynika nie tylko z potrzeb zachowania możliwości produkcyjnych dla rolnictwa, lecz również z obowiązku zachowania rolniczego krajobrazu wsi. Ochrona ta polegać będzie na:

- ochronie gleb najwyższej jakości (klasy III) przed wyłączeniem z użytkowania rolniczego,

⁶ Uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 roku w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

- ochronie gleb przed zanieczyszczaniem, zmniejszaniem produktywności i naruszaniem warunków wodnych,
- prowadzeniu działań zmierzających do poprawy jakości gleb, zwłaszcza w zakresie działań związanych z prowadzeniem prawidłowej melioracji oraz przeciwdziałaniem erozji gruntów,
- poprawie jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych oraz zdolności retencyjnych na obszarach o deficytach wód powierzchniowych,
- rekultywacji gleb zdegradowanych i zanieczyszczonych ze szczególnym uwzględnieniem terenów po odkrywkowej eksploatacji kopalin,
- prowadzeniu produkcji rolniczej dostosowanej do warunków glebowych, przy uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska i rachunku ekonomicznego, a także przeciwdziałaniu ponadnormatywnej intensyfikacji produkcji rolniczej zwłaszcza na obszarach gleb najwyższej jakości,
- zalesianiu gleb najniższej jakości w celu zwiększenia lesistości województwa, tworzeniu korytarzy ekologicznych oraz zmniejszeniu rozdrobnienia kompleksów leśnych. Gleby najmniej przydatne dla produkcji rolniczej mogą być przeznaczane również pod uprawy przemysłowe i do produkcji biomasy,
- wprowadzaniu działań zadrzewieniowych (zakrzewienia i zadrzewienia śródpolne) dla polepszenia walorów krajobrazowych, przeciwdziałaniu erozji i stepowieniu gleb oraz spływowi biogenów, a także dla poprawy bioróżnorodności na obszarach gleb najwyższej jakości,
- utrzymaniu i zwiększaniu bioróżnorodności obszarów wiejskich poprzez prowadzenie prawidłowej produkcji rolnej uwzględniającej wymogi ochrony środowiska oraz przez wprowadzanie ekstensywnych form gospodarowania, takich jak rolnictwo ekologiczne i zintegrowane,
- ograniczeniu odprowadzanych do wód substancji szkodliwych, w tym szczególnie odpływ do wód powierzchniowych związków azotu ze źródeł rolniczych,
- prowadzeniu odpowiedniej, dostosowanej do określonych wymogów, gospodarki rolnej na obszarach podlegających ochronie prawnej, w tym ograniczenie chemizacji rolnictwa. Obszary zaliczone do sieci Natura 2000 są szczególnie preferowane do prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej nastawionej na produkcję żywności wysokiej jakości,
- utrzymaniu właściwego bezpieczeństwa ekologicznego, szczególnie w zakresie zasobów genetycznych,
- zachowaniu wysokiej kultury i jakości rolnictwa związanej z tradycją dobrego gospodarowania w Wielkopolsce,
- uwzględnianiu naturalnych warunków dla rozwoju rolnictwa, a także rozwoju w specjalistycznych kierunkach, zgodnych z lokalnymi uwarunkowaniami (np. uprawa warzyw, kwiatów, wikliny). Na obszarze Wielkopolski preferowane jest dalsze zwiększanie udziału upraw służących produkcji biomasy (jako postulatu wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych i paliw alternatywnych) oraz do produkcji biopaliw,
- modernizacji i zwiększeniu konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych,
- zrównoważonym stosowaniu pestycydów oraz racjonalnym gospodarowaniu nawozami – przeciwdziałaniu nadmiernej chemizacji rolnictwa zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- prowadzeniu produkcji zwierzęcej ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania maksymalnej obsady zwierząt oraz stosowania nawozów naturalnych. Na obszarach gdzie produkcja ta przekracza ustalony przepisami poziom, konieczne są działania zmierzające do odpowiedniego dostosowania wielkości produkcji zwierzęcej. Dalszy jej rozwój w fermach o obsadzie co najmniej 210 DJP, zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań związanych z ochroną środowiska,

- stosowaniu zaleceń Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej i Zwyczajnej Dobrej Praktyki Rolniczej oraz innych przepisów przy prowadzeniu działalności rolniczej, zwłaszcza w zakresie intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- wspieraniu rozwoju działalności gospodarczej o charakterze rolniczym i pozarolniczym dla dywersyfikacji źródeł dochodów ludności wiejskiej oraz przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia ukrytego,
- wspieraniu rozwoju agroturystyki i innych form rekreacji na obszarach wiejskich, ochronie dziedzictwa kulturowego, a także specyficznego charakteru, krajobrazu i tradycji wielkopolskiej wsi,
- optymalnym wykorzystaniu programów pomocowych dla rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, dotyczących zwłaszcza wsparcia dla gospodarki rolnej prowadzonej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, obszarach cennych przyrodniczo (programy rolno-środowiskowe) oraz na obszarach niekorzystnych zjawisk,
- lokalizacji obiektów związanych z rozwojem infrastruktury technicznej, dopuszczonych zapisami studium, na terenach rolnych, dostosowanej do lokalnych uwarunkowań, uwzględniających między innymi, wymogi ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz ochrony krajobrazu wiejskiego.

W gminie Wągrowiec duże znaczenie powinna pełnić funkcja rekreacyjna i agroturystyczna, która stwarzałaby możliwości wprowadzenia na szeroką skalę tej funkcji jako wsparcie gospodarstw rolnych. Równocześnie należy na szeroką skalę wprowadzić produkcję rolną o charakterze ekologicznym uwzględniającą wymogi ochrony środowiska. Ze względu na walory i stan środowiska w gminie, możliwa jest produkcja zdrowej żywności. Wprowadzanie nowych technologii musi uwzględniać rachunek ekonomiczny, co pozwoli na polepszenie sytuacji ekonomicznej mieszkańców obszarów wiejskich.

Na terenach rolnych dopuszcza się:

- lokalizację zabudowy zagrodowej oraz obiektów budowlanych, związanych z obsługą rolnictwa, które nie wymagają uzyskania zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze;
- lokalizację stawów i zbiorników retencyjnych.

9.2 Polityka kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Wskazane jest powiększenie powierzchni lasów na terenach słabych gleb, o ile nie stoi to w sprzeczności z celami ochrony przyrody.

Dopuszcza się zalesienia na terenie gminy po łącznym spełnieniu poniższych warunków:

- gdy teren predysponowany do zalesienia znajduje się poza obszarami, oznaczonymi w załączniku graficznym symbolami: A_R, B_R, C_R;
- zalesienie jest zgodne z przepisami odrębnymi.

10

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

W gminie Wągrowiec występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat. Ponadto, występuje oznaczony na rysunku studium obszar zagrożenia

powodzią, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Wszystkie te obszary zostały uwidocznione na rysunku studium oraz omówione w Uwarunkowaniach, *pkt 6.1 Zagrożenie powodzią*. Na obszarach tych obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych.

Okresowe podtopienia mogą występować w związku z wysokim stanem wód rzeki Wełny. Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego na tych terenach należy przyjmować rozwiązania projektowe zapewniające utrzymanie swobodnego przepływu wód powodziowych oraz zapewniające bezpieczeństwo okolicznym mieszkańcom i ochronę ich mienia.

Na obszarach zewidencjonowanych osuwisk nieaktywnych należy zrezygnować z lokalizacji zabudowy. W przypadku konieczności posadowienia obiektu budowlanego na udokumentowanym osuwisku należy wykonać dokumentację geologiczno-inżynierską określającą warunki podłoża w kontekście ewentualnego ruchu koluwiów.

Na terenach zagrożonych ruchami masowymi należy ograniczyć rozwój zabudowy. Dopuszczenie zabudowy może nastąpić po wcześniejszym wykonaniu dokumentacji geologiczno-inżynierskiej lub geotechnicznej, określającej warunki podłoża w kontekście ewentualnego powstania osuwisk, i spełnieniu zawartych w nich zaleceń. Tereny zagrożone, położone na zboczach doliny Wełny powinny pozostać obszarami niezagospodarowanymi, z wyjątkiem możliwej gospodarki rolniczej lub sadowniczej. Należy również dbać o zachowanie szaty roślinnej, nawet tej dziko rosnącej, porastającej obszary osuwisk i tereny zagrożone, ponieważ hamuje ona w sposób istotny rozwój procesów ruchów masowych.

Do obszarów zagrożonych należą również strefy wokół tylnych skarp osuwiskowych, gdzie w wyniku rozwoju osuwiska tereny powyżej progów mogą zostać objęte procesami osuwiskowymi. Strefa zagrożona wokół górnych części osuwiska wynosi od 10 do 30 m (w zależności od wysokości skarpy głównej) i powinna zostać także wyłączona spod jakiegokolwiek zabudowy.

11 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na terenie gminy Wągrowiec nie występują obiekty ani obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Jednocześnie w ramach terenów górniczych dopuszcza się wyznaczanie filarów ochronnych, jeśli będzie to wymagane, zgodnie z przepisami odrębnymi.

12 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.)

Na terenie gminy Wągrowiec nie występują obszary pomników zagłady ani strefy ochronne obszarów pomników zagłady.

13 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Obszarami na terenie gminy Wągrowiec, które wymagają przywrócenia im wartości użytkowej, a przede wszystkim równowagi w środowisku przyrodniczym poprzez rekultywację i rewitalizację, są tereny powyrobiskowe.

Celem nadrzędnym powinno być poprowadzenie procesu rekultywacji w taki sposób, aby przywrócić środowisku stan jak najbardziej zbliżony do tego, który występował tu przed rozpoczęciem eksploatacji. Dominowały wtedy funkcje rolnicze i leśne. Pomimo zniszczenia naturalnej pokrywy glebowej, przy zastosowaniu odpowiednich środków technicznych możliwe jest wykorzystanie tego obszaru do uprawy ziemi i wypasu zwierząt hodowlanych oraz prowadzenia gospodarki leśnej.

Dopuszcza się ponadto rekultywację w kierunku rekreacyjnym oraz wykorzystanie terenów powyrobiskowych na cele zbiorników retencyjnych.

Obiektami, które wymagają rehabilitacji i być może rewitalizacji są zabudowania popegeerowskie, głównie budynki mieszkalne wielorodzinne – tzw. bloki – obce w krajobrazie ruralistycznym oraz zaniedbane zabudowania gospodarskie. Kierunkiem rewitalizacji tych obiektów powinno być nadanie im innej funkcji: np. usługowej lub produkcyjnej, spójnej lub niekolidującej z funkcją założeń folwarcznych, przy których zostały one zrealizowane.

Rehabilitacji mogą wymagać tereny uciążliwej działalności gospodarczej lub produkcji rolniczej zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. W uzasadnionych przypadkach należy dążyć do wygaszania w/w działalności w tych lokalizacjach na rzecz lokalizacji w miejscach i na zasadach dopuszczonych w niniejszym opracowaniu.

Prawo ochrony środowiska rozumie poprzez remediację „poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska”. Na terenie gminy Wągrowiec nie występują tereny, na których wymagane byłoby przeprowadzenie procesu remediacji. Sytuacje, które mogą spowodować zaistnienie konieczności przeprowadzenia remediacji mogą jednak zaistnieć w związku np. z awariami zakładów przemysłowych lub zdarzeń drogowych.

14 Obszary zdegradowane.

Nawarstwienie problemów społecznych, opisanych w tomie Uwarunkowania rozdział 5.2.6 *Problemy społeczne.*, może nakładać się na obszary problemowe w zakresie technicznym, gospodarczym i środowiskowym. W takich sytuacjach właściwe będzie wyznaczanie obszarów zdegradowanych lub obszarów rewitalizacji i przygotowanie odpowiednich programów.

Niniejsze studium nie wyznacza obszarów charakteryzujących się cechami obszarów zdegradowanych lub obszarów rewitalizacji w rozumieniu ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777 ze zm.).

15 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

W gminie Wągrowiec nie występują tereny zamknięte MON.

Na terenie gminy Wągrowiec występują tereny zamknięte PKP, ustanowione Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 27 marca 2014 r., poz 25) . Zostały one uwidocznione na rysunku studium.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 i 4 oraz art. 14 ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.), dla terenów zamkniętych PKP istnieje możliwość sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustalania m. in. przeznaczenia i parametrów zabudowy. Sposób zagospodarowania terenów w otoczeniu linii kolejowej powinien uwzględniać stanowisko PKP PLK S. A. oraz wymagania przepisów odrębnych.

Niniejszy dokument studium stanowi podstawę do sporządzania ww. planów miejscowych.

16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W gminie Wągrowiec nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

Gmina Wągrowiec stanowi dopełnienie przestrzenne gminy miejskiej miasta powiatowego Wągrowiec. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego wykonało delimitację Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. W granicach potencjalnego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego znalazła się również gmina Wągrowiec wraz z miastem Wągrowiec.

Poznański Obszar Metropolitalny nie został dotychczas wyznaczony. Uczyni to Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, zgodnie z Ustawą z dnia 9 października o związkach metropolitalnych (Dz. U. 2015, poz. 1890). W związku z powyższym nie mogło zostać opracowane studium metropolitalne, które może zawierać również zadania publiczne należące do zakresu gminy. W sytuacji braku tego opracowania, niniejszy dokument, zgodnie z art. 9 ust.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w tomie Kierunki w rozdziale 16. *Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.* odnosi się do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

17 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

W niniejszym opracowaniu wyznaczono tereny, które pozwalają w sposób jakościowy i ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną gminy. Rozwój gminy będzie dokonywał się zarówno na terenach już zagospodarowanych, gdzie uzupełniana będzie zabudowa na jeszcze wolnych parcelach, przez wymianę zabudowy o niskich standardach użytkowych i złej kondycji technicznej, a także prowadzona będzie rewaloryzacja, rehabilitacja i modernizacja zabudowy historycznej, a także modernizacja wartościowej zabudowy współczesnej, cechującej się dobrym stanem technicznym i poziomem wyposażenia

w infrastrukturę techniczną. Tereny te winny być w jeszcze lepszym stopniu wyposażone w infrastrukturę techniczną i społeczną, winny mieć zapewnione udoskonalone warunki obsługi komunikacyjnej, w tym parkowania samochodów.

17.1 Tereny z ograniczeniami zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym wyłączone spod zabudowy.

Tereny z ograniczeniami zabudowy i zagospodarowania terenu (nie dotyczy obiektów i sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej) stanowią w szczególności:

- tereny gminy, objęte formami ochrony przyrody - podczas zabudowy i zagospodarowania terenów należy bezwzględnie przestrzegać ograniczeń zawartych w przepisach odrębnych,
- tereny z ograniczeniami wynikającymi z przepisów odrębnych,
- tereny lokalizacji obiektów wysokich – wszelkie projektowane budowle o wysokości równej i większej niż 50 m npt. należy każdorazowo uzgadniać z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

Postuluje się zachowanie terenów wyłączonych spod zabudowy ze względów przyrodniczych (postulat nie dotyczy możliwości lokalizacji obiektów i sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej) takich jak:

- łąki i pastwiska, zaznaczone na rysunku studium;
- obszary w odległości do 100 m od linii brzegowej jezior.

17.2 Wytyczne dotyczące eksploatacji złóż kruszywa naturalnego.

Na rysunku studium uwzględniono udokumentowane złoża kopalin: m. in. Sienno, Bartodzieje oraz Kamienica - dz. nr 97, gdzie dopuszcza się ich eksploatację. Dopuszcza się eksploatację złóż kruszywa naturalnego na terenie gminy po łącznym spełnieniu poniższych warunków:

- gdy teren górniczy znajduje się poza obszarami, oznaczonymi w załączniku graficznym symbolami: A_R, B_R, C_R, RZ,
- eksploatacja jest zgodna z przepisami odrębnymi.

W ramach terenów górniczych dopuszcza się wyznaczanie filarów ochronnych, jeśli będzie wymagane, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie transportu związanego z eksploatacją złóż kruszywa naturalnego ustala się:

- transport zgodny z przepisami odrębnymi,
- zabezpieczenie stanu technicznego dróg publicznych przed degradacją,
- przestrzeganie dopuszczalnego obciążenia dróg publicznych,
- przejazd pojazdów nienormatywnych po drogach wojewódzkich dopuszcza się wyłącznie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, po uzyskaniu zezwolenia udzielonego na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

17.3 Kształtowanie terenów zieleni w gminie Wągrowiec.

Na terenach zainwestowanych oraz przeznaczonych do zainwestowania ustala się:

- zachowanie i pielęgnację istniejącej wartościowej zieleni w postaci skwerów, zieleńców, szpalerów oraz grup drzew i krzewów, terenów zieleni rekreacyjnej, placów zabaw itp.,
- duże nasycenie zielenią terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i usługową,
- duże nasycenie zielenią terenów przemysłowych i działalności gospodarczej z

- preferencją lokalizacji zieleni izolacyjnej,
- utrzymanie istniejących terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce), jej pielęgnację i wzbogacanie,
- lokalizację zieleni w postaci szpalerów drzew i zieleni niskiej w pasach drogowych oraz na terenach komunikacji, tj. parkingi, place manewrowe,
- wprowadzanie zieleni osłonowej wokół istniejących i projektowanych obiektów zaburzających kompozycje krajobrazów.

17.4 Zasady lokalizowania obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

- W zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalizacji obiektów i sieci infrastruktury technicznej oraz ich stref ochronnych.
- W ramach poszczególnych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, dopuszcza się lokalizowanie urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Należy uwzględnić ewentualne zmiany potrzeb i technologii w zakresie infrastruktury technicznej.
- Dopuszcza się na etapie sporządzania miejscowych planów korekty przebiegu połączeń komunikacyjnych.
- Dopuszcza się lokalizowanie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na terenach w granicach gminy, pod warunkiem podjęcia działań minimalizujących ewentualne kolizje z istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem terenu.
- Na terenie gminy, na warunkach określonych w tomie Kierunki w rozdziale 4.2.8 *Odnawialne źródła energii*, dopuszcza się, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego możliwość lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW, oraz związanych z nimi obiektów infrastruktury technicznej.
- Na terenie gminy, na warunkach określonych w tomie Kierunki w rozdziale 4.2.8 *Odnawialne źródła energii*, dopuszcza się, na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego możliwość lokalizacji biogazowni o mocy przekraczającej 100 kW, oraz związanych z nią obiektów infrastruktury technicznej.
- W zakresie linii elektroenergetycznych, przyjmuje się odpowiednie szerokości pasa ochronnego, w którym obowiązują ograniczenia zagospodarowania i zagospodarowania terenu, o którym mowa w tomie Kierunki w rozdziale 4.2.7 *Energia elektryczna*.
- W zakresie infrastruktury gazowniczej, ustala się uwzględnienie stref, gdzie obowiązują ograniczenia zabudowy i zagospodarowania terenu, o których mowa w tomie Kierunki w rozdziale 4.2.3 *Zaopatrzenie w gaz*.

17.5 Parametry i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.

17.5.1 Postulowane wielkości działek budowlanych.

Lp.	Lokalizacja działek budowlanych	Sugerowana minimalna wielkość działek budowlanych
1	poza jednostkami bilansowymi, w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej	1 ha
2	na terenach A_R dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej szeregowej	400 m ²
3	na terenach A_R dla pozostałej zabudowy	600 m ²

4	na terenach B_R	800 m ²
5	na terenach C_R	400 m ²
6	na terenach RZ	1000 m ²
7	na terenach P	1000 m ²

17.5.2 Postulowane parametry zabudowy.

Postuluje się, aby projektowana zabudowa w jednostkach osadniczych A_R, B_R i C_R oraz RZ skalą i charakterem nawiązywała do wartościowych obiektów istniejących.

Przez nawiązywanie skalą należy rozumieć:

- zachowanie wysokości zbliżonej do budynków znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu, przy czym wysokość nowych budynków nie powinna być większa niż 12 m;
- zachowanie powierzchni zabudowy zbliżonej do budynków znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu, przy czym powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać 30% powierzchni działki budowlanej;
- w szczególnych przypadkach, uzyskiwanie wymaganej funkcją budynku większej powierzchni zabudowy, jeżeli znacznie przekracza ona powierzchnię zabudowy budynków sąsiednich, za pomocą zabiegów architektonicznych - wyraźnego rozczłonkowania brył o dopuszczalnych parametrach.

Przez nawiązywanie charakterem należy rozumieć:

- stosowanie dachów stromych, w sąsiedztwie budynków z dachami stromymi, znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu,
- stosowanie ujednoliconych spadków dachów stromych z przedziału 30°-45°,
- stosowanie dachów stromych ze ścianami szczytowymi, z wyłączeniem dachów kopertowych,
- możliwość stosowania w budynkach z dachami stromymi elementów dachu płaskiego, tj. dach płaski nad przybudowanym garażem, nad częścią lub częściami budynku, stanowiącymi odrębne bryły, jednak łączna powierzchnia dachów płaskich nie powinna być większa niż powierzchnia rzutu dachu stromego,
- stosowanie dachów płaskich, wyłącznie w sąsiedztwie budynków z dachami płaskimi znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu,
- stosowanie ujednoliconej kolorystyki dachów stromych: odcienie szarości i czerwieni.

Obiektem wartościowym w rozumieniu niniejszego dokumentu jest:

- budynek o wartościach historycznych,
- budynek mieszkalny jednorodzinny, który skalą i charakterem nawiązuje do większości budynków mieszkalnych jednorodzinnych w danej jednostce osadniczej,
- budynek o innej funkcji niż mieszkaniowa, który skalą i charakterem nawiązuje do większości budynków w danej jednostce osadniczej.

Istniejąca zabudowa wielorodzinna nie powinna być nadbudowywana dachami stromymi.

Parametry i charakter projektowanej zabudowy, która nie posiada bezpośredniego sąsiedztwa, określają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przy czym wysokość nowych budynków nie powinna być większa niż 12 m i

powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać 30% powierzchni działki budowlanej.

Postuluje się, aby projektowana zabudowa w jednostkach osadniczych P nie przekraczała wysokości 18 m i powierzchni zabudowy 50 %.

Dopuszcza się zmianę postulowanych parametrów, jeżeli analizy przeprowadzone na potrzeby planów miejscowych wykażą taką zasadność.

17.5.3 Ustalenia ogólne.

Jednostka bilansowa – wyodrębniony na rysunku studium teren o określonym symbolu.

W zagospodarowaniu gminy należy bezwzględnie przestrzegać zakazów, nakazów i ograniczeń, wynikających z przepisów odrębnych.

Odniesienia w tekście studium do aktów prawnych aktualnych na dzień uchwalenia studium, nie powodują nieważności dokumentu po zmianie tych aktów prawnych.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają szczegółowe ustalenia dotyczące powierzchni zabudowy, podziału funkcjonalnego, lokalizacji dróg publicznych i innych terenów komunikacji oraz rodzaju architektury i parametrów zabudowy.

W ramach poszczególnych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, dopuszcza się lokalizowanie funkcji uzupełniających: terenów komunikacji i infrastruktury technicznej, zieleni (w tym ogrodów działkowych) oraz sportu, rekreacji i kultury.

W ramach poszczególnych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, dopuszcza się w planach miejscowych pozostawienie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów.

Na etapie sporządzania miejscowych planów, dopuszcza się, w przypadku zaistnienia konieczności, wyznaczenie obszarów wymagających przeprowadzenia scażeń i podziałów nieruchomości.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mogą ograniczyć katalog przeznaczeń dopuszczonych niniejszym opracowaniem w poszczególnych jednostkach osadniczych.

Zalesienia zgodnie z tomem Kierunki z rozdziałem 9.3 *Polityka kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej*.

Zagospodarowanie gruntów rolnych, w tym łąk, pastwisk oraz wód powierzchniowych (rowów i cieków) zgodnie z zapisami wcześniejszych rozdziałów tomu Kierunki. Szczegółowe rozdzielenie użytków lub też brak takiej konieczności może nastąpić w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Eksploatacja kopalin zgodnie z tomem Kierunki z rozdziałem 14.2 *Wytyczne dotyczące eksploatacji rozpoznanych kopalin*.

Ustala się zachowanie oznaczonych na rysunku studium cmentarzy zabytkowych i parafialnych oraz istniejących ogrodów działkowych.

17.5.4 Ustalenia dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów poszczególnych jednostek bilansowych.

W poniższej tabeli oraz załączniku graficznym określono przeznaczenie terenów oraz sposób ich zagospodarowania.

14.5.5 Ustalenia szczegółowe dla jednostek osadniczych.

symbol	ustalenia
A_R	<u>Teren wielofunkcyjnej zabudowy w obszarze zwartych jednostek osadniczych większych wsi.</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych struktur przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Utrzymanie i pielęgnację historycznych wartości obiektów i ich otoczenia; 3. Dostosowanie skali nowej zabudowy do zabudowy istniejącej. Dopuszcza się: 1. Zachowanie istniejącej zabudowy; 2. Lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w miejscowości Jankowo; 3. Lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: wolnostojącej, bliźniaczej i szeregowej; 4. Lokalizację zabudowy zagrodowej; 5. Lokalizację obiektów związanych z prowadzeniem nieuciążliwej działalności gospodarczej i usług, oraz handlu o pow. sprzedaży do 400 m²; 6. Lokalizację obiektów do obsługi turystyki (w tym budynków zamieszkania zbiorowego), agroturystyki, sportu i rekreacji; 7. Lokalizację innych obiektów użyteczności publicznej, a w szczególności mieszczących usługi kultury, oświaty, kultu, administracji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
B_R	<u>Teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej w obszarze zwartych jednostek osadniczych</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych struktur przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Utrzymanie i pielęgnację historycznych wartości obiektów i ich otoczenia; 3. Dostosowanie skali nowej zabudowy do zabudowy istniejącej. Dopuszcza się: 1. Zachowanie istniejącej zabudowy; 2. Lokalizację zabudowy zagrodowej; 3. Lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej; 4. Lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w miejscowości Michorzewo; 5. Lokalizację obiektów związanych z prowadzeniem nieuciążliwej działalności gospodarczej i usług, oraz handlu o pow. sprzedaży do 200 m²; 6. Lokalizację obiektów do obsługi turystyki (w tym budynków zamieszkania zbiorowego), agroturystyki, sportu i rekreacji; 7. Lokalizację innych obiektów użyteczności publicznej, a w szczególności mieszczących usługi kultury, oświaty, kultu, administracji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

C_R	<u>Teren zabudowy letniskowej.</u> Dopuszcza się: 1. Zachowanie istniejącej zabudowy; 2. Lokalizację zabudowy letniskowej; 3. Lokalizację usług oraz handlu o pow. sprzedaży do 200 m²; 4. Lokalizację obiektów związanych z turystyką (w tym budynków zamieszkania zbiorowego), sportem i rekreacją; 5. Lokalizację innych obiektów użyteczności publicznej, a w szczególności mieszczących usługi kultury.
RZ	<u>Teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej poza zwartymi jednostkami osadniczymi.</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych struktur przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Utrzymanie i pielęgnację historycznych wartości obiektów i ich otoczenia; 3. Dostosowanie skali nowej zabudowy do zabudowy istniejącej. Dopuszcza się: 1. Zachowanie istniejącej zabudowy; 2. Lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej; 3. Lokalizację zabudowy zagrodowej; 4. Lokalizację obiektów produkcji rolniczej; 5. Lokalizację obiektów związanych z prowadzeniem nieuciążliwej działalności gospodarczej; 6. Lokalizację obiektów do obsługi turystyki (w tym budynków zamieszkania zbiorowego), agroturystyki, sportu i rekreacji oraz kultury.
P	<u>Tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej.</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych struktur przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Dopuszczenie zachowania istniejącej zabudowy mieszkaniowej; 3. Ochronę istniejącej zabudowy mieszkaniowej przed niekorzystnym oddziaływaniem przemysłu, usług i handlu. Dopuszcza się lokalizację: 1. Przemysłu, w tym produkcji, również rolniczej; 2. Składów i magazynów; 3. Działalności gospodarczej, usług oraz handlu o powierzchni sprzedaży do 2000 m².
P*	<u>Teren składowiska odpadów.</u> Ustala się: 1. Zagospodarowanie składowiska odpadów zgodne z przepisami odrębnymi. Dopuszcza się lokalizację: 1. Biogazowni; 2. Urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych); 3. Przemysłu, w tym produkcji, również rolniczej; 4. Składów i magazynów.
Z	<u>Tereny zabytkowych parków dworskich i krajobrazowych.</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych założeń przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Zachowanie istniejącej wartościowej zieleni. Dopuszcza się prace pielęgnacyjne i porządkowe, zgodne z przepisami odrębnymi.

ZC	<u>Tereny cmentarzy.</u> Ustala się: 1. Zachowanie historycznych założeń przestrzennych w granicach ochrony konserwatorskiej; 2. Zachowanie istniejącej wartościowej zieleni. Dopuszcza się prace pielęgnacyjne i porządkowe, zgodne z przepisami odrębnymi.
-----------	--

18 Podsumowanie i uzasadnienie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec składa się z części tekstowej i graficznej. Część tekstowa zawiera uwarunkowania rozwoju oraz kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, natomiast graficzna stanowi kompilację uwarunkowań i kierunków w zakresie wymaganym przez ustawę⁷.

W części tekstowej, z wniosków zawartych w części I – „Uwarunkowania rozwoju gminy”, wynikają ustalenia części II – „Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy”. Po analizie uwarunkowań, uwzględnieniu szeregu wniosków indywidualnych oraz instytucji właściwych do opiniowania i uzgadniania studium, a także po uwzględnieniu opinii i uzgodnień oraz części złożonych do projektu studium uwag, projektowany dokument zawiera między innymi następujące ustalenia:

- zachowanie istniejącej hierarchii jednostek osadniczych;
- stworzenie rezerw dla rozwoju wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej głównie dla jednostek osadniczych, oznaczonych symbolem A_R;
- zdefiniowanie granic zwartych jednostek osadniczych, w których następować ma ewentualny rozwój ilościowy i jakościowy, dla zapobieżenia rozpraszaniu się zabudowy;
- stworzenie rezerw do rozwoju turystyki i rekreacji;
- określenie zasad rozwoju komunikacji oraz lokalizacji infrastruktury technicznej, w tym zasad lokalizacji odnawialnych źródeł energii;
- uwzględnienie form ochrony zabytków również poprzez ustalenie przeznaczenia i szczególnych zasad zagospodarowania;
- uwzględnienie form ochrony przyrody poprzez ustalenie zasad korzystania z ich walorów oraz utrzymanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo dla funkcji turystycznych, sportowych i rekreacyjnych;
- wskazanie zasad dolesień oraz eksploatacji kopalni.

Wprowadzona przedmiotowym projektem studium polityka przestrzenna gminy Wągrowiec różni się od dotychczasowej głównie w kwestii ograniczenia i urealnienia rezerw inwestycyjnych. Poprzez sprecyzowanie zapisów, zgodnie z obowiązującymi przepisami, gmina otrzyma dokument, który ułatwi posługiwanie się narzędziami planistycznymi w gminie oraz umożliwi realizację zamierzeń inwestycyjnych.

⁷ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r., poz. 778 ze zm.)